

Tallinna Lennujaam Aastaaruanne 2013

TALLINNA
LENNUJAAM

AS Tallinna Lennujaam käitab ja arendab lennujaamu.

Peamine eesmärk on tagada õhusõidukite, reisijate ja kauba maapealne teenindamine Tallinna, Tartu, Pärnu, Kuressaare ja Kärdla lennujaamades ning Kihnu ja Ruhnu lennuväljadel.

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate **omanik on Eesti Vabariik.**

Ettevõtte on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas.

Kontserni Tallinna Lennujaam kuuluvad emaettevõtte **AS Tallinna Lennujaam** ja tütarettevõtte **AS Tallinn Airport GH.**

Aastal 2013 andis kontsern tööd kokku **573** inimesele.

Tallinna lennujaama kogukonnas töötab ligi **2 500** inimest.

Kontserni tihedaima liiklusega rahvusvaheline õhuvärv on **Lennart Meri Tallinna lennujaam.**

Aastal 2013 teenindas see **1 958 801 reisijat.**

Piirkondlikes lennujaamades oli reisijaid kokku **44 288.**

Kokkuvõte 2013. aasta kontserni olulisematest tegevusnäitajatest ja võrdlus aastaga 2012

Reisijaid Tallinna lennujaamas	1 958 801	-11%
Lennuoperatsioonid Tallinna lennujaamas	37 856	-22%
Reisijaid regionaalsetes lennujaamades	44 288	-13%
Lennuoperatsioonid regionaalsetes lennujaamades	11 330	-9%
Kauba maht	20,9 tuhat tonni	-12%
Müügitulu	30,3 mln eurot	+3%
Äritulu kokku	40,4 mln eurot	+3%
Puhaskasum	5 mln eurot	+36%
Bilansimaht	150,6 mln eurot	+ 3%
Investeeringute maht	14,2 mln eurot	-4%

AS Tallinna Lennujaam

Lennujaama tee 12
11101 Tallinn
Telefon +37 2605 8701
Faks +37 2605 8333
E-post administration@tll.aero
www.tallinn-airport.ee

TALLINNA
LENNUJAAM

Sissejuhatus

Esmakordselt esitab AS Tallinna Lennujaam lõimitud tegevusaruande, mis hõlmab majandus- ja tegevusaruannet, keskkonnuaruannet ning sotsiaalse vastutuse aruannet.

Aruande tutvustus ja struktuur

AS-i Tallinna Lennujaam laiapõhjalise aastaaruande eesmärk on avalikustada 2013. aasta tähtsamad tegevusnäitajad, samuti majanduslikud, sotsiaalsed, keskkonna- ja organisatsiooniandmed. Teavet esitades oleme lähtunud läbipaistvuse põhimõttest ja heast äritavast. Aruandes on kajastatud lennujaama 2013. aasta arengusuunad ja võrreldud tulemusi eelmiste aastate või perioodidega.

Laiapõhjaline aruanne võimaldab meil:

- olla avatud ja läbipaistev organisatsioon;
- luua usaldusväärne alus uutele võimalikele partnerlussuhetele;
- luua usaldus ettevõtte tegevusest huvitatud huvi- ja sidusgruppide ning ettevõtte vahel;
- anda laiemale avalikkusele ülevaade organisatsioonis toimunud muutustest ja tulevikuväljavaadetest;
- tutvustada ja edendada säästva arengu ning vastutustundliku ettevõtluse aluseid.

Integreeritud aruande alused on:

- raamatupidamise seadus;
- rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- EMAS ja ISO 140001 keskkonnuaruannete koostamissoovitused.

Sisukord

Sissejuhatus	5
Sisukord	6
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande sisukord	7
Juhatuse esimehe pöördumine	8
Kontserni ajatelg	9
2013. aasta tähtsamad sündmused ja tunnustused	10
Kontserni strateegia ja väärtused	12
2013. aasta majandustulemused	14
Lennuliiklus	18
Ohutus on oluline	30
Töötajad ja töökeskkond	33
Avatud ja vastutustundlik	36
Keskkonnakaitse	38
Pilk tulevikku	44
Ühingujuhtimise hea tava	46
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne	53

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande sisukord

Kontserni lühiiseloostus ja kontaktandmed	53	Lisa 17. Võlad ja ettemaksed	84
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne	54	Lisa 18. Maksuvõlad	84
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	55	Lisa 19. Viitvõlad töötajatele	84
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	56	Lisa 20. Omakapital	84
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	57	Lisa 21. Müügitulu	85
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	58	Lisa 22. Muud äritulud	85
Lisa 1. Üldine informatsioon	58	Lisa 23. Kaubad, materjal ja teenused	85
Lisa 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest	58	Lisa 24. Mitmesugused tegevuskulud	86
Lisa 3. Finantsriskide juhtimine	69	Lisa 25. Tööjõukulud	86
Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud	73	Lisa 26. Finantstulud ja –kulud	86
Lisa 5. Materiaalne põhivara	74	Lisa 27. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused	86
Lisa 6. Immateriaalne põhivara	76	Lisa 28. Tehingud seotud osapooltega	87
Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud	77	Lisa 29. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta	88
Lisa 8. Kasutusrent	78	Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	91
Lisa 9. Varud	78	KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	92
Lisa 10. Nõuded ja ettemaksed	79	MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRJAD	93
Lisa 12. Raha ja raha ekvivalendid	80	AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	94
Lisa 13. Võlakohustused	80		
Lisa 14. Laenu tagatis ja panditud vara	82		
Lisa 15. Sihtfinantseerimine	82		
Lisa 16. Tuletisinstrumendid	83		

Juhatuse esimehe pöördumine

Aasta 2013 oli AS-i Tallinna Lennujaam jaoks stabiilne ja positiivne. Vaatamata konservatiivsele aasta alguse prognoosile saavutati läbi aegade suurim käive ja kasum. Kõigi kontsernis töötavate inimeste panus on võimaldanud ettevõttel seada ja saavutada häid tulemusi.

Pärast Estonian Airi strateegia muutust 2012. aastal prognoosisime 2013. aastaks olulist reisijate arvu langust. Vaatamata sellele, et koduvedaja Estonian Airi reisijate arv vähenes pea 40%, kahanes Tallinna lennujaama reisijate arv ainult 11%. Oluliselt suurendasid Tallinnas reisijate arvu ja turuosa Finnair, Air Baltic, Lufthansa ja Aeroflot. 2013. aastal lisandus uue lennufirma Turkish Airlines ja alustati Tallinn-Istanbul regulaarlendudega.

Kontserni käive tervikuna kasvas 30 mln euronit ning kasum moodustas 5 mln eurot. Suurt tähelepanu pöörati mittelennundustulude mahu suurendamisele. Reiserminalis ja mujal lennujaamade territooriumil paiknevate äripindade rent, kauplejate poolt makstav kontsessioon ja reklaamitulud ning oma teenuste müük moodustab tänaseks kontserni tulubaasist 59% ulatudes 18 mln euronit.

Lennujaam on saanud märkimisväärsete tunnustuste osaliseks viimaste aastate jooksul. Kontsernis väärtustatakse kõigi töötajate panust ühiselt seatud eesmärkide saavutamisse ja loomulikult ka jätkusuutlikku arengusse, sest infrastruktuuri ettevõtte peame arvestama oma mõju keskkonnale, ühiskonnale ja majandusele. Aasta lõpul sai ettevõtte vastutustundliku ettevõtluse hõbemärgise tunnustuse, mis kinnitab meie püüdlusi seatud eesmärkide täitmisel.

Uute sihtkohtade lisandumine 2014. aasta lennundusportfelli ning uute toodete lisandumine äriportfelli annavad optimismi ja esitavad väljakutseid uueks aastaks. Prognoosime reisijate arvu kasvu 6% ning eeldame, et kahe miljoni piiri saab 2014. aastal taas ületatud. Hea meel on tõdeda, et ka piirkondlikud lennujaamad on oma turuniši leidnud ning teenindavad aastast keskmiselt 44 000 reisijat.

Järgnevate aastate jooksul kasvab märgatavalt lennujaama investeringute maht. Kokku planeerime järgmise viie aasta jooksul investeerida üle 100 mln euro. Kõige olulisem investeering on lennuraja infrastruktuuri rekonstrueerimine. Tööde käigus pikendatakse lennurada 420 meetri võrra ning renoveeritakse raja ülekate ja tuledeüsteem. Projekt on planeeritud teostada Euroopa Ühtekuuluvusfondi kaasrahastamisel.

Juhatuse esimees Rein Loik

Kontserni ajatelg

1936	Avatakse Ülemiste lennujaam. 40 meetri laiused ja 300 meetri pikkused rajad võimaldasid õhusõidukitel tõusta ja maanduda kuues suunas.
1954	Valmib reisiterminal.
1980	Moskva olümpiamängude Tallinna purjeregatti ette valmistades pikendatakse Tallinna lennujaama lennurada ja ehitatakse uus reisterminal.
1945–1989	Tallinna lennujaam on täies mahus Aerofloti kasutada. Kõik lennud toimuvad Nõukogude Liidu piires.
1992	Moodustatakse riigiettevõtte Eesti Lennujaamad.
1997	Asutatakse äriühingud: AS Tallinna Lennujaam, AS Tartu Lennujaam, AS Kuressaare Lennujaam, AS Kärdla Lennujaam ja AS Pärnu Lennujaam.
1999	President Lennart Meri avab pidulikult Tallinna lennujaama rekonstrueeritud reisiterminali.
2004	Liitumine Euroopa Liidu Avatud Taeva lepinguga, mis lubab lennutegevust oluliselt laiendada.
2005	AS Pärnu Lennujaam, AS Tartu Lennujaam, AS Kuressaare Lennujaam ja AS Kärdla Lennujaam ühendatakse aktsiaseltsiga Tallinna Lennujaam. Tallinna lennujaamast saab miljoni reisijaga õhuvärv. Asutatakse tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH.
2008	Valmib Tallinna lennujaama rekonstrueeritud lennuliiklusala ning reisiterminali laiendus.
2009	Tallinna lennujaam nimetati Eesti Vabariigi presidendi järgi Lennart Meri Tallinna Lennujaamaks.
2010	Tallinna lennujaam saab uuenenud visuaalse identiteedi. Lendudega Tallinnast ja Tallinnasse alustab Ryanair.
2011	Suvel toimub esimene pööring (kruisilaeva <i>turnaround</i>). Kokku toimub 5 pööringut, mille käigus teenindab Tallinna lennujaam 7100 reisijat ja 80 tonni pagasit. Blue 1, UTair ja Flybe alustavad lende Tallinnast.
2012	Esmakordselt ajaloos ületab reisijate arv Tallinna Lennujaamas kahe miljoni piiri, jõudes aasta lõpuks 2,2 miljonini. AS Tallinna Lennujaam korraldab konverentsi Routes Europei, tuues Tallinnasse 900 Euroopa ja Aasia lennunduse otsustajat 40 erinevast riigist. Euroopa Rahvusvaheline Lennuväljade Nõukogu (ACI) võtab Lennart Meri Tallinna Lennujaama lennujaamade süsiniku akrediteerimise programmi liikmeks. Valmib Tallinna lennujaama seni suurim angaar (11 360 m ²), kus Air Maintenance Estonia remondib ja hooldab lennukeid.

2013. aasta tähtsamad sündmused ja tunnustused

Käivitub Tallinna lennujaama

lennuliiklusalade arendusprojekt, mille eesmärk on tõsta lennuohutust, suurendada lennujaama töö efektiivsust ja parandada lennujaama keskkonnaseisundit.

Tähelepanu keskmes on **reisijate teekonna disain**: reisiterminalis avatakse uusi söögikohti, „reisijalt reisijale“-tüüpi raamatukogu, lastele mõeldud Lotte mängumaa, automaatne piirikontroll.

Lufthansa tunnistas Tallinn Airport GH aasta täpsemaks maapealse teeninduse pakkujaks maailmas. Lisaks andis lennuhiid meie maapealsele teenistusele **Shooting Star** tiitli.

Juurutatakse „**Koduseima lennujaama**“ kontseptsioon.

Valmib **uus pääsla**, mis parandab lennujaama ala teenindava transpordi läbilaskevõimet.

Soetatakse **lennukite teenindamise angaari büroohoone** (Lennujaamatee 13).

Alustatakse **ärilennukite teenindamise angaari** ehitusega. Angaar valmib kevadel 2014.

Lendudega Tallinnasse alustab **Turkish Airlines**.

Pikaajalise **parkla laiendusega** kasvab parkimiskohtade arv **227** võrra.

Tallinna lennujaam saavutab liiniarenduse eest auhinna **Aasta Logistikategu**.

AS-i Tallinna Lennujaam juhatuse liige **Erik Sakkov** tunnustatakse **aasta turismiedendajaks**.

Tallinna lennujaam pälvib rahvusvahelise tunnustuse **The Routes Airport Marketing Awards For Excellence in Airport Marketing**.

Tallinna lennujaam saab rahvusvahelise disainijuhtimise tunnustuse **DME Award 2013**.

AS Tallinna Lennujaam saab **vastutustundliku ettevõtte hõbemärgise**.

www.estonian-air.com

LENNART MERI ESTI VABARIIGI PRESIDENT 1938–2001
PÕHIVÕRKE JA PÕRVIKKE ESTONIA AIRCRAFTS 1991
LENNART MERI KANDIS LEHENDI NIMI KÕIKI VABARIIGI KÕRVALISE OTSUSED, 25. OKTOBRIKST 2003
AEROPORTI TÄLLIKUNEN NIMEN LEHENDI MERI NIMET CINDILO REEVIKSI ESTONIA A THE KING M. MARTIN A. M.

Kontserni strateegia ja väärtused

2009–2010 aastate majanduslangus tõi fookusse kodanikuühiskonna ning teadvustas ühiskonna sotsiaalseid aspekte. Lähtudes muutunud keskkonnast ja ootustest, ajakohastati sügisel 2013 ettevõtte väärtused. Lisaks ettevõtte kultuuri juba lõimunud väärtustele, nagu kliendikeskus, koostöötahe ja teenuse kvaliteet, toodi välja uued – vastutustundlikkus, ettenägelikkus ja innovatiivsus ning kodusus.

Meie jaoks on olulised:

- vastutustundlik toimimine;
- kliendisõbralik, koostööaldis ja kodune lennujaam;
- kasutoov toimimine.

Vastutustundlik toimimine

Areneme jätkusuutlikult. Arvestame oma mõjusid keskkonnale, ühiskonnale ja majandusele. Meie asjaajamine on läbipaistev ja eetiline. Meie tegevus on alati kooskõlas lennujaama kogukonna ning teiste sidusrühmade huvidega.

Kliendisõbralik, koostööaldis ja kodune lennujaam

Väärtustame koostööd. Suhtleme kliendiga sõbralikult, ausalt ja professionaalselt. Looime puhta, kauni, koduse ja loogilise teeninduskeskkonna. Ületame alati kliendi ootusi. Väärtustame siseklienti. Oleme maailma kodusim lennujaam.

Kasutoov toimimine

Ettevõtte äritegevus toob kasu omanikule, sise- ja välisklientidele ning ühiskonnale tervikuna. Ettevõtte panustab riigi majanduskeskkonna arengusse.

Ettevaatav ja innovatiivne toimimine

Panustame uutesse tehnoloogiatesse ja lahendustesse. Kaalutletud ja põhjendatud otsuste tagamiseks teeme koostööd teadusasutustega. Oleme avatud muutustele, märkame uusi suundi, oleme paindlikud ja suudame kohaneda. Rakendame ideed töösse, teavitades nii protsessist kui tulemustest.

Kvaliteetne toimimine

Pakume kiiret ja kvaliteetset teenust kokkulepitud viisil ning ajaga. Tagame turvalise ja ohutu keskkonna reisijatele, äripartneritele, lennujaama kogukonna liikmetele ning töötajatele.

Ettevõtte strateegilised eesmärgid on otseselt väärtustele üles ehitatud. See tagab, et väärtused ei ole ilusad sõnad kodulehel, vaid nende taga on kogu ettevõtte eesmärgid, eelarve ja igapäevane toimimine. Iga-aastasi eesmäärke üle vaadates lähtume sidusgruppidest – omanikust, reisijast, ärikliendist, partnerist/tarnijast, töötajast ja ühiskonnast tervikuna. Kaardistasime nende ootused lennujaama suhtes. Eesmäärke seades kaalusime võimalusi, kuidas nendele vastata. Ootustest lähtudes sõnastasime strateegilised eesmärgid. Nende alusel töötas iga allüksus välja oma eesmärgid aastateks 2014–2018.

2013. aastaks seatud eesmärgid said oluliselt ületatud, sest väga kõrge tõenäosusega riskid, eelkõige koduvedaja kestlikkusega seotud, ei reaalseerunud.

Aruandeperioodiks seatud eesmärkide realiseerimine

Seatud eesmärgid

Kvaliteetne teenus

Tallinna lennujaama teenus on igal ajal kättesaadav. Regionaalsete lennujaamade teenus on kättesaadav vastavalt riigi toetuse mahule.

Efektiivne ja kasumlik majandamine

Kontserni omakapitali tootlus 3% ja käibe rentaablus 5,8% 1,75 mln reisija arvu puhul.

Põhja-Euroopa lennutranspordijaam

Tallinna lennujaamast saab reisida 25 rahvusvahelise sihtkohta, reisijaid on 1,75 miljonit ja kauba maht 20 tuhat tonni. Piirkondlike lennujaamade reisijaid on 38 000.

Ohutuse tagamine

Tõsiseid lennuõnnetusi ja -intsidende ei toimu. Maapealsete vahejuhtumite tase on viidud miinimumini.

Vastutustundlik ja rohelist mõtteviisi kandev organisatsioon

Vastutustundliku ettevõtte mõtteviisi juurutamine ettevõtte strateegilisel ja operatiivsel tasandil.

Eesmärkide täitmine

Kvaliteetne teenus

Teenus on kättesaadav Tallinna lennujaamas 365 päeva aastas ja 24/7. Piirkondlikes lennujaamades on teenus saadav vastavalt tellitud teenusele ja vajadusele.

Efektiivne ja kasumlik majandamine

AS-i Tallinna lennujaam omakapitali tootlus on 10,8% ja käibe rentaablus 17,7%.

Põhja-Euroopa lennutranspordijaam

Tallinna lennujaamast saab suvel reisida 25 sihtpunkti, reisijaid on 1,96 miljonit ja kauba maht 20,9 tuhat tonni. Piirkondlike lennujaamade reisijaid on 44 000.

Ohutuse tagamine

Lennuõnnetusi ja -intsidende ei juhtunud. Registreeritud vahejuhtumite arv võrreldes 2012. aastaga rohkem, kuid see on tingitud ohutuskultuuri paranemisest.

Vastutustundlik ja rohelist mõtteviisi kandev organisatsioon

Tallinna lennujaamale omistati vastutustundliku ettevõtte kvaliteedimärgise hõbetase. Majandusaasta lõimitud aruande osana avaldatakse keskkonna aruanne.

2013. aasta majandustulemused

Lõppenud aastal kasvas Eesti majandus varasema aastaga võrreldes vaid 0,8%. Samas uuringute põhjal on Eestis kui EL-is tarbijate ja enamiku ettevõtjate kindlustunne viimase poole aasta jooksul pigem paranenud. Alanud aasta majanduskasvuks prognoosib Euroopa Komisjon Eestile 2,3 % ning 2015. aastaks 3,6%.

Maailma lennundusturg kasvas 2012. aastaga võrreldes keskmiselt 5,2%. Nii on olnud viimased 30 aastat. Euroopa turg kasvas 3,8%. Maailmamaajanduse taastumise ning tarbijate usalduse tõusu põhjal prognoositakse 2014. aasta lennundusturu kasvuks maailmas 6% ning Euroopas 4,7%. (International Air Transport Association)

Koduvedaja Estonian Airi majandusseis oli nõrk ning tegevuse jätkumine küsimärgi all. Prognoosisime, et reisijate arv langeb 2,2 miljonilt 1,75 miljonile reisijale. Estonian Airi omanik otsustas, et lennufirma jätkab tegevust. Nõudluskeskne reisijate turg toetas omaniku otsust ning võimaldas kõikidel lennufirmadel tõsta lennupiletite hindu kaotamata lennukite täituvuses. Lennufirmad teenisid kasumit.

Tähtsamad müügi- ja finantsnäitajad

		tuhandetes eurodes	2013	2012	
Lennart Meri Tallinna lennujaam	Reisijaid		1 958 801	2 206 791	-11%
	Lennuoperatsioonid	tk	37 856	48 531	-22%
	Kaubamaht	t	20 941	23 921	-12%
Regionaalsed lennujaamad kokku	Reisijaid		44 288	50 895	-13%
	Lennuoperatsioonid	tk	11 330	12 450	-9%
Kontsern	Müügitulu	tuh €	30 288	29 299	3%
	<i>sh lennundustulu</i>	tuh €	12 296	11 501	7%
	<i>sh. mittelennundustulu</i>	tuh €	17 992	17 797	1%
	Muud äritulud	tuh €	10 203	10 098	1%
	Ärikasum enne kulumit*	tuh €	12 216	10 865	12%
	Puhaskasum	tuh €	5 044	3 706	36%
	Investeeringud	tuh €	14 023	14 673	-4%
	Varad aasta lõpus	tuh €	150 612	146 618	3%
	Varad aasta lõpus sihtfin.kohustusega*	tuh €	92 230	85 432	8%
	Omakapital aasta lõpus	tuh €	54 879	49 834	10%
	Võlakohustused aasta lõpus	tuh €	30 642	27 707	11%
	Omakapital/varad aasta lõpus*	%	60%	58%	
	Netovõlg/ärikasum enne kulumit*		2,5	2,6	
	Töötajaid		574	584	-2%

* ei sisalda põhivarade sihtfinantseeringut

Kontserni ASTallinna Lennujaam müügitulu oli 30,3 mln € (2012: 29,3 mln €). Käive kasvas aastaga 3%. Käibest 40,6% moodustasid lennundustulud ja 59,4% mittelennundustulud (2012: 39% ja 61%). Lennundustulusid oli kokku 12,3 mln € (2012: 11,5 mln €), kasv oli 7%. Reisijate arv vähenes 11% (6,4% transiitreisijate arvel ja 4,6% punktist punkti reisijate arvel). Reisijatasu suurenes, sest vähenes turundustoetustega subsideeritud uute sihtkohtade osakaal kogu lennundusportfellis.

Mittelenundustulud olid 18,0 mln € (2012: 17,8 mln €), kasv oli 1%. Tallinna lennujaama mittelennundustulud kasvasid 20%. Tallinna lennujaama tulud kasvasid kinnisvara üüritulude ja reisiterminali jaekaubandus-

kontsessioonide arvel. Väljuva reisija ostukorv kasvas keskmiselt 5,8% ehk 10,9 eurolt 11,5 eurole. Tütarettevõtte Tallinn Airport GH mittelennundustulud vähenesid 20,3% võrra. Selle põhjustasid lennuoperatsioonide kahanemine 22% võrra ja ilmastikust tingitud jäätörje tulude vähenemine 33% võrreldes möödunud aastaga.

Muud äritulud olid 10,2 mln € (2012: 10,1 mln €) ehk 1% võrra suuremad kui möödunud aastal. Riiklikud sihtrahastused piirkondlike lennujaamade tegevuskulude (1,4 mln €) ja lennundusjulgestuse ning -pääste kulude (4,7 mln €) katmiseks võrreldes 2012. aastaga ei muutunud.

Kasumiaruande näitajad

	tuhandetes eurodes	2013	2012	2013-2012	2013-2012, %
Kontsern					
Müügitulu		30 287,7	29 298,7	989,0	3%
Tulud kokku		40 490,6	39 396,4	1 094,2	3%
Kulud:					
kaubad, materjalid, teenused		11 444,8	11 490,7	-45,9	0%
tööjõukulud		11 900,9	11 993,2	-160,6	-1%
Kulud kokku v.a põhivara kulum		24 390,8	24 744,1	-353,2	-2%
Ärikasum enne põhivara kulumit ja finantstulemit (EBITDA)		12 215,6	10 865,4	1 350,2	12%
Põhivara kulum		10 798,5	9 939,4	859,1	9%
Ärikasum (EBIT)		5 301,3	4 712,9	588,4	12%
Aruandeperioodi tulem		5 044,2	3 706,0	1 338,2	36%

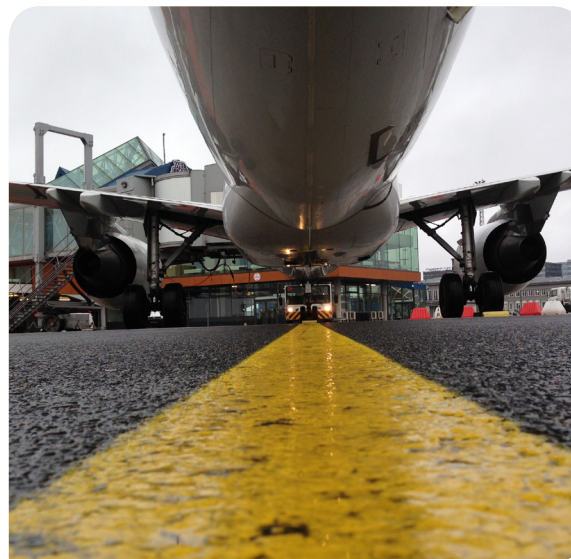
Kontserni AS Tallinna Lennujaam tulem oli 5,0 mln €. Aastaga oli see kasvanud 36% (2012: 3,7 mln €). Kontserni tegevuskulud, sh kulum, olid 35,2 mln € (2012: 34,7 mln €), kasv oli 1,4%.

Reisijate ja lennuoperatsioonide arvu kahanemine mõjutas otseselt AS-i Tallinn Airport GH tulemust, tulud vähenesid 21% (9,8 mln eurolt 7,7 mln eurole) ja kulud vähenesid 16,1% (9 mln eurolt 7,5 mln eurole). Tulude suurema languse tõttu võrreldes kulude langusega vähenes tütarettevõtte kasum 0,8 mln eurolt 0,2 mln eurole.

AS-i Tallinna Lennujaam tegevuskulud kasvasid 6% (27,5 mln eurolt 29,2 mln eurole). Tegevuskulude kasvus oli olulisim põhivara kulumi kasv 9%.

Kontsern investeeris kokku 14,1 mln eurot. Suuremad investeeringud olid õhusõidukite angaari-büroohoone ost 7,5 mln euro eest ja õhusõidukite angaari ehitus 2,7 mln euro eest (ehitus on lõpetamata).

AS Tallinna Lennujaam tasus laene kokku 4,55 mln eurot ja laenas juurde 7,5 mln eurot. Laenust rahastati lennukite teenindamise angaar-büroohoone ostu.

Lennuliiklus

Lennart Meri Tallinna lennujaama teeninduspiirkond

Teeninduspiirkonna kaudu hinnatakse lennujaama turu suurust ehk võimalike reisijate arvu. Arvestusmeetodid võivad erineda, varieerudes lihtsatest, nagu kaugus lennujaamast, kuni kompleksseteni, mis arvestavad piirkondade sotsiaalmajanduslikke näitajaid ja liinivõrgustike detaile.

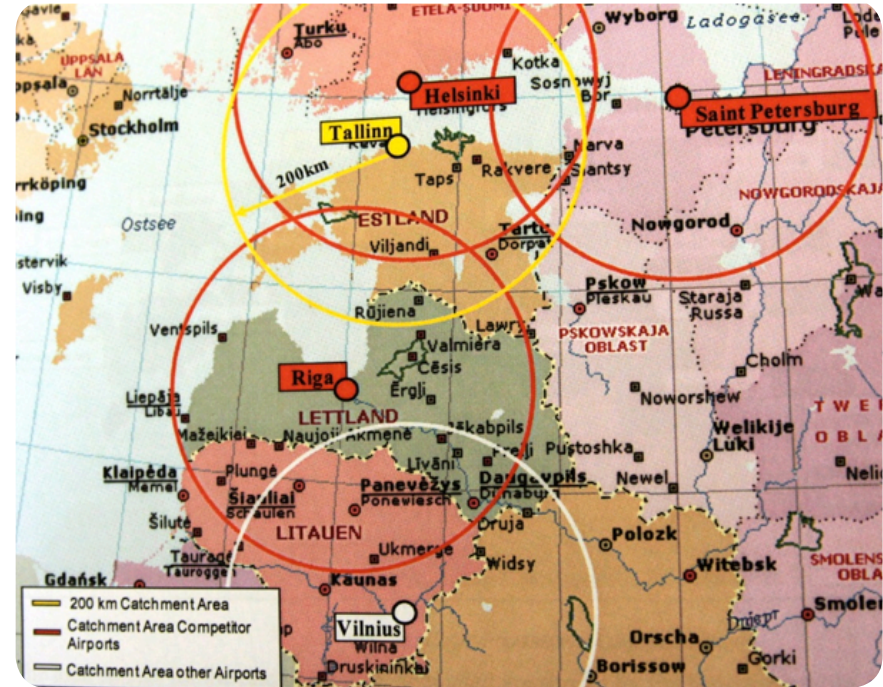
Tallinna lennujaama teeninduspiirkonnaks võib pidada kogu Eestit – 1,3 mln inimest. Samas asub enamik Eestit ka teiste rahvusvaheliste lennujaamade – Helsingi, Riia ja Peterburi teeninduspiirkonnas. Seetõttu on konkurents võrdlemisi tihe.

Üldiselt eelistavad inimesed reisimiseks kodumaist või lähimat lennujaama. Suurim konkurent on Riia lennujaam, mis võtab ära osa meie teeninduspiirkonna elanikke.

Tagamaks adekvaatne võrdlus teiste lennujaamadega tuleb arvestada ka turu suurust. Üldlevinud suhtarv on lennureiside arv elaniku kohta.

	elanikke riigis (tuh)	reisijaid (tuh)	lende elaniku kohta
Vilnius	3 053	2 662	0,9
Tallinn	1 340	1 959	1,5
Stockholm Arlanda	9 416	20 682	2,2
Riia	2 075	4 793	2,3
Helsingi Vantaa	5 375	15 279	2,8

Tabel 1: Lennureise elaniku kohta aastal 2013

Joonis 1: Tallinna lennujaama teeninduspiirkond (allikas: Final report. Strategic Development Concept for the Tallinn Airport. Airport Consulting Vienna)

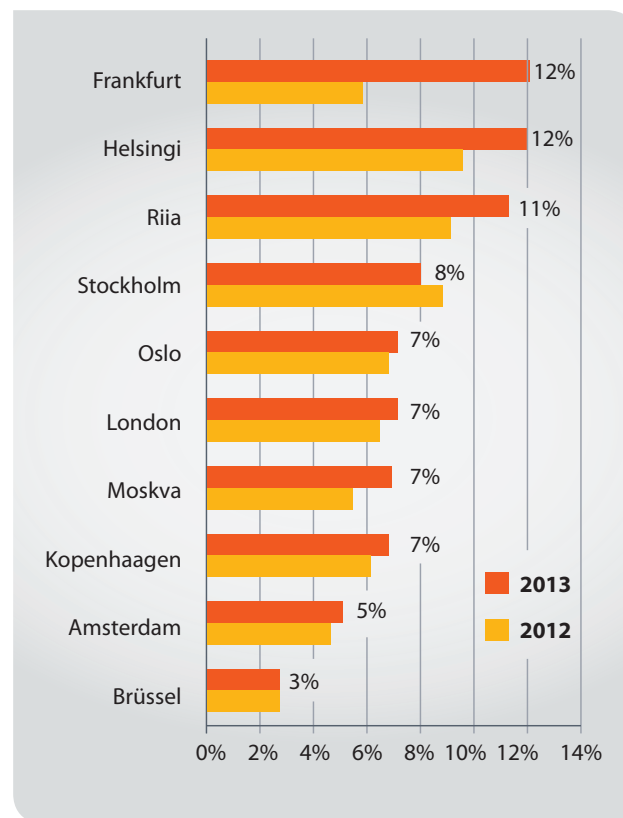
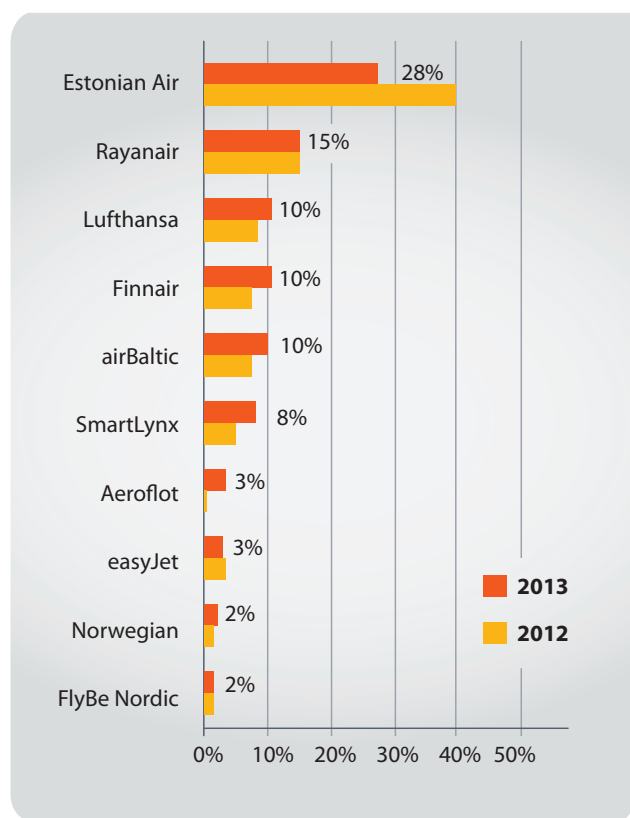
Lennuliiklus aastal 2013

Aastal 2013 teenindati Lennart Meri Tallinna lennujaamas 1 958 801 reisijat, mis on läbi aegade paremuselt teine tulemus. Aastaringelt opereeriti 20 liini, sh algasid Turkish Airlines'i lennud Istanbuli. Kokku teostas regulaarlende 13 erinevat lennufirmat.

Lennuliiklust mõjutas oluliselt Estonian Airi ärimudeli muutus: lõpetati varasem kasvstrateegia ning 11 lennuki asemel jäadi põhiline teenindama 5 õhusõidukiga. Seetõttu langes märgatavalt ümberistumisreisijate arv, kuid teenindusmahtude langus tervikuna oli eeldatust väiksem.

Eesti majanduse stabiilsuse tõttu püsis reisijate nõudlus lennutranspordi järele. See andis teistele lennufirmadele võimaluse suurendada oma pakumist ja turuosa.

Esmakordselt tõusis regulaarliinidest esikohale Frankfurt. Mahult võrreldavad Helsingi ja Riia kinnitasid oma positsiooni sõlmjaamadena. Lisandus üks uus regulaarliin: Turkish Airlines alustas lende Istanbulist. Aastaringelt teenindati 20 liini (2012: 21 liini). Liinivõrgustikus vähenes valdavalt hooajaliste ja/või piirkondlike liinide hulk, nt lõpetati reisid Soome väikelinnadesse. Regulaarlendude reisijad moodustasid kõigist reisijatest 87%.

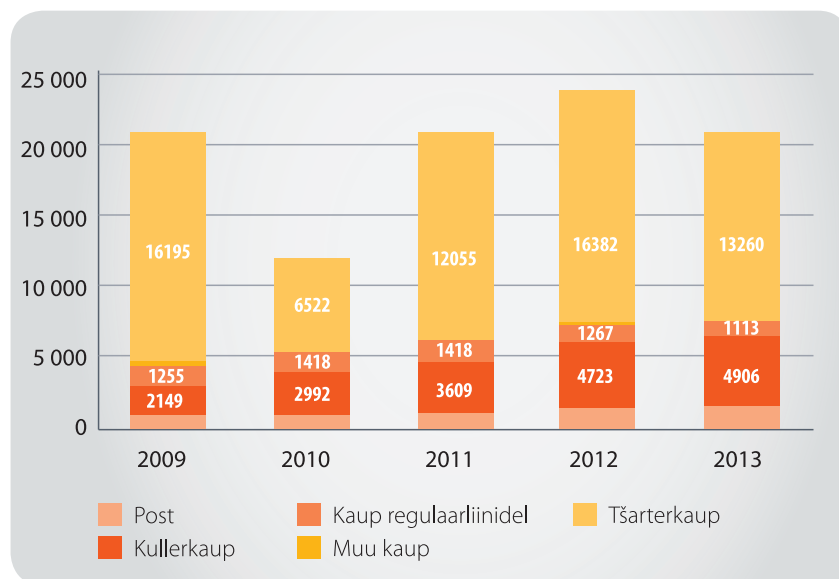
Joonis 2. Lennufirmade ja sihtkohtade turuosad 2012–2013

Joonis 3. Liinivõrgustiku kaart. Suvi 2013

Tšarterreisijate arv kasvas võrreldes eelmise aastaga 13%, saavutades viimase 5 aasta kõrgeima taseme. Eestimaalaste populaarseimad puhkusesihtkohad olid jätkuvalt Türgi ja Egiptus. Eestisse sisenevad tšarterreisijad saabusid valdavalt Hispaaniast pööringute kaudu. Koostöös kruisifirmaga Pullmantur Cruises toimus 5 pööringut, mille jooksul teenindati kokku 14 687 reisijat, kes alustasid või lõpetasid Tallinnas oma Läänemere-kruisi. Lisaks lennujaamale ja sadamale korraldasid pööringuid turismifirma DenEesti ning laevaagentuur Worldwide.

Põhiosa teenindatud kaubakoguste mahust moodustavad mitte-regulaarsed kaubalennud. Posti ja kullerkaubavedu on viimastel aastatel püsivalt kasvanud. Regulaarsetel reisilendudel veetava kauba osatähtsus on jätkuvalt kahanenud.

Joonis 4. Kaup ja post 2009–2013

Konkurentsivõime

Nii Eesti kui Euroopa lennundus tervikuna on viimasel aastakümnel muutunud palju dünaamilisemaks kui varem. Reisijatel on rohkem valikuvõimalusi ning nad on tundlikumad hinna ja kvaliteedi muutustele. Teisalt reageerivad lennufirmad paindlikumalt reisijate nõudlusele ja käituvad jõulisemalt läbirääkimistes lennujaamadega. Selles suunas kulgev konkurentsiolekord nõuab vastumeetmeid. Neist tavalisemad on lennujaamatasude muutmine, turundustegevused ja liiniarendus.

Lennujaamatasude sarnase struktuuri tõttu on võimalik võrrelda Tallinna lennujaama teiste lennujaamadega. Võib väita, et Tallinna lennujaam on Läänemere piirkonna odavamate hulgas, hinnataset saab võrrelda Riiaga. (allikas: www.airportcharges.com). Samas puudub võrreldav info erinevates lennujaamades kasutatavate liinitoetusprogrammide ja soodustuste kohta.

	Lennukipõhised tasud eurodes	Reisijapõhised tasud eurodes	Tasud kokku
Tallinn	710	766	1 476
Riia	421	1 077	1 498
Vilnius	861	748	1 609
Helsingi	530	1 522	2 052
Peterburi	1 183	1 754	2 937

Tabel 2: Lennukipõhised ja reisijapõhised lennujaamatasud A320 tüüpi lennuki kohta

Uuringute põhjal turundavad 96% Euroopa lennujaamadest end aktiivselt lennufirmadele, kusjuures viimasel kümnendil on lennujaamade turundus- ja liiniarenduskulud enam kui kahekordistunud. (allikas: http://www.seo.nl/uploads/media/2012-47_Airport_Competition_in_Europe.pdf).

Tallinna lennujaam saavutas 2013. aastal liiniarenduse eest auhinnad Aasta Logistikategu ja Aasta Turismiedendaja, samuti rahvusvahelise tunnustuse The Routes Airport Marketing Awards For Excellence in Airport Marketing.

Piirkondlikud lennujaamad

AS-i Tallinna Lennujaama eesmärk on käitada piirkondlikke lennujaamu nende piirkondade arengu toetamiseks. Sihttoetuse kõrval kasutame selleks ka kontserni omavahendeid.

Kärdla lennujaamas on reisijate arv olnud viimaste aastate jooksul püsiv, keskmiselt 10 000 reisija ringis. Ka Kuressaare lennujaamas teenindatud reisijate arv on jäänud peaaegu samaks. Reisijate arv vähenes kõige enam Tartus. 2010. aastal saavutatud rekordiline 23 500 reisijat vähenes 2013. aastal 13 700 reisijani. Languse põhjustas ühe lennukompanii lahkumine turult. Aastal 2013 toimusid Tartust ainult FlyBe regulaarlennud Helsingisse. Aasta varem toimis lisaks ka Estonian Airi regulaarliin Tartu ja Tallinna vahel.

Reisijad	2013	2012	2011	2010	2009
Tartu	13 717	20 302	18 583	23 504	9 707
Kuressaare	13 163	11 421	17 822	19 702	19 519
Kärdla	10 222	9 700	10 695	10 551	9 255
Pärnu	3 538	5 634	3 863	5 148	4 025
Kihnu	2 434	2 474	2 257	2 215	1 513
Ruhnu	1 214	1 364	1 468	3 086	3 373
Kokku	44 288	50 895	54 688	64 206	47 392

Tabel 3: Reisijate arv piirkondlikes lennujaamades 2009-2013

Lennuoperatsioonide arv piirkondlikes lennujaamades sõltub paljuski regionaalpoliitikast. Võrreldes teiste jaamadega tõstavad Tartu lennujaama operatsioonide arvu märgatavalt Lennuakadeemia õppelennud. Tartu on ka ainus piirkondlik jaam, kuhu lendab rahvusvaheline regulaarliin.

Lennuoperatsioonid	2013	2012	2011	2010	2009
Tartu lennujaam	5 159	6 356	4 971	4 809	4 596
Kuressaare lennujaam	2 073	1 817	1 915	2 036	2 086
Kärdla lennujaam	1 340	1 512	1 426	1 352	1 420
Pärnu lennujaam	1 465	1 562	1 490	1 716	1 344
Kihnu lennuväli	753	648	656	634	420
Ruhnu lennuväli	540	555	554	847	970
Kokku	11 330	12 450	11 012	11 394	10 836

Tabel 4: Lennuoperatsioonide arv piirkondlikes lennujaamades

Aeronavigatsiooniteenused

AS Tallinna Lennujaam osutab Lennuameti sertifikaadi alusel Kuessaare, Kärdla, Pärnu ja Tartu lennuväljadel lennuliiklus-, side-, navigatsiooni- ja seire- ning lennundusmeteoroloogiateenust.

Ettevõtte juhatus hindab teenuste taset heaks. Lennuliiklusteenuse osutamise paindlikkuse ja kvaliteediga olid rahul ka kliendid.

Teenuste kasutustingimused on avalikustatud kodulehel www-tallinn-airport.ee. Võimaldamaks klientidele ametlikku nõustamist, oleme loonud AS-i Tallinna Lennujaam kasutajate komitee.

Realiseerus regionaalsete lennujaamade arenguprojekt

Regionaalsete lennujaamade jaoks lõppes oluline periood – realiseerus ERF3 2008-2013 projekt. Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) said reisijate teenindamise, lennuohutuse- ja julgestuse parendamiseks vahendeid Tartu, Kuessaare ja Kärdla lennujaam ning Ruhnu lennuväli. Perioodi lõpuks on kõik kolm lennujaama ja Ruhnu lennuväli viidud kaas-aegsele tasemele.

Regionaalsete lennujaamade arenguprojekti kogumaksumus oli 15 466 619 eurot. Mitmesuguste projektide ettevalmistamise ja uurin-gute käigus kasutati 128 462 eurot AS Tallinna Lennujaama vahendeid.

Tartu lennujaama arendusprojekti kogumahuks kujunes 7 698 218 eurot. Tartu lennurada rekonstrueeriti 1800 meetriseks, ehitati uus lennujuhti-mistorn, terminal, päästetepoo, garaažide kompleks, lennukite angaar. Soetati instrumentaalne maandumissüsteem, uued navigatsiooni-, me-teo- ja julgestusseadmed ning lennuvälja ja lennukite teenindamiseks ja hoolduseks vajalik tehnika.

Kuessaare lennujaama arendusprojekti maksumus oli 5 784 121 eurot. Kuessaare lennujaamas algasid renoveerimistööd juba ERDF2 (2007-2008) raames. Kuessaare lennujaam sai uue terminali, kaasajastati juh-timistorn, lennurada pikendati 2000 meetrini, soetati instrumentaalne maandumissüsteem, ehitati vajalikud hooned ja soetati vajalik hoolde-tehnika.

Kärdla lennujaama arenguprojekti rahastati kogusummas 1 523 955 eu-rot. Vahetati rajatulede süsteem, renoveeriti terminal ning tehnika var-jualune. Soetati julgestusseadmed, rajahooldustehnika, päästekaater. Ehitati uus garaažikompleks, kuhu mahub kogu tehnika ja töötajatele on tagatud töö- ja olmetingimused. Ruhnu lennuväli sai renoveerimise käi-gus uue rajakatte, kuivendussüsteemi, terminali ja tehnika angaari.

Õhusõidukite ja reisijate teenindamine

Maapealne käitlusteenus

AS Tallinn Airport GH hakkas 2006. a korraldama reisijate ja õhusõidukite maapealset teenindamist Tallinna lennujaamas. Praegu osutab ettevõtte maapealset käitlusteenust ka Tartu ja Pärnu lennujaamades. Ettevõtte asutaja ning omanik on AS Tallinna Lennujaam.

AS Tallinn Airport GH teenindab lennujaama kasutavaid juriidilisi ja füüsilisi isikuid lennundusvaldkonnas, rendib transpordivahendeid ning eritehnikat, osutab kassa- ja vahendusteenust ning müüb ja vormistab reisija- ning kaubaveodokumente.

AS-i Tallinn Airport GH 2013. aasta olulisemad majandusnäitajad mln eurodes:

Äritulu	7,7	-21%
Kulumieelne kasum (EBITDA)	0,7	-42%
Aruandeaasta kasum	0,2	-71%
Bilansimaht	7,4	-6%
Investeeringud	0,05	-97%

Lennuoperatsioonide vähenemine tingis ka pagasikäitluse suhtelise vähenemise. Aastal 2013 käideldi 17,4 t pagasit (eelmisel aastal 19,1t) ja 6587,6 t kaupa ning posti (eelmisel aastal 5948,9 t). Teenindatud lendude arv ulatus 29 739ni (eelmisel aastal 39 787).

Keskmine õhusõiduki teenindusaeg (*turnaround*) Tallinnas on 30 minutit. Pärast pagasi mahalaadimise algust jõuab esimene pagas reisijate ootesaali karussellile keskmiselt 4,6 minutiga, konteinerlaaditaval lennukil keskmiselt 8,3 minutiga. Viimane pagas jõuab lindile tavalennuki puhul 9,7 minutit pärast lennukilt maha laadimise algust, konteinerlennukite puhul keskmiselt 14,8 minutiga.

AS Tallinn Airport GH võitis üle 5 aasta taas Lufthansa väljastatava virtuaalse tiitli Shooting Star. Nimetuse pälvib lennujaam, kus reisijad eelistavad registreerida lennule iseteeninduskioskis, internetis või mobiiltelefoni teel. Tallinna lennujaamas oli see näitaja suurim – 92,4%. Lufthansa tunnistas 2013. aastal Tallinna lennujaama maailma täpsemaks ning Tallinn Airport GH maailma parimaks maapealse teeninduse pakkujaks. Soome rahvuslik lennufirma Finnair pidas meie maapealset teenindust maailma täpsemaks aasta algusest kuni sügiseni. Aasta lõpuni püsis ettevõtte punktuaalsusredelil pidevalt teisel ja kolmandal kohal erinevate Aasia jaamade järel.

Mittelennundustulude osakaalu tõus lennujaamade majandamisel

Tänapäeval on lennujaamadel pidev surve alandada lennufirmade makstavaid lennujaama tasusid. Kahjumi vältimiseks tuleb otsida teisi võimalusi. Euroopa lennujaamade üldine suund on suurendada mittelennundustulude osa. Niisugused tulud koosnevad rendituludest, rentnike makstavatest kontsessioonidest ja lennujaama muude teenuste müügist.

Tallinna lennujaamas moodustuvad mittelennundustulud reisiterminali äripindade rendist ja kauplejate makstavast kontsessioonist, reklaamituludest ning teiste lennujaama territooriumil asuvate äripindade renditulust. Mittelennundustulud moodustavad 59% kontserni müügitulust ja on kokku 18,0 mln eurot.

Lai valik söögikohti ja kauplusi

Tallinna lennujaama reisiterminalis on 13 kauplust ja 7 söögikohta. Aruandeaastal lisandus 3 söögikohta. Reisiterminali on lisandunud kodune Mamma bistroo, Subway kiirtoidu austajatele, veinibaar Rosin ja mitmeid kauplusi.

Reklaam lennujaamas

Positiivne maine ja paindlikud võimalused loovad lennujaamast suurepärase reklaamipinna. Seda oskuslikult kasutades oleme kasvatanud reklaami müügist saadavat tulu ja suurendanud sellega mittelennundustulude mahtu. Rööpselt oleme pakkunud reisijale lisaväärtusi.

Hea näide on ootealade kujundamine. Leiburi raamatukogu on maine-reklaam, aga ka hubane koht reisijale ajaviitmiseks ja lugemiseks. Elioni väravas saab mugavates tugitoolides ja diivanitel lendu oodata ja tutvuda nutikodu seadmete ning võimalustega. EAS reklaamib kodu- ja välismaa turistidele Eesti paiku, võimaldab Skype'iga helistada ja pakub lastele võimalust veeta lõbusalt aega Lotte mängumajas. Samsung Tab Baris saavad reisijad tasuta kasutada tahvelarvuteid, mis on ühtlasi tahvliite suurepärase reklaam. Koostöö toimub ka laiemalt, sest nende telerid on VIP- ja äriklassi ootesaalis. Viimast brändib omakorda Nordea Pank.

Äripinnad lennujaamas ja lennujaama territooriumil

Kõikides lennujaamades kokku on 102 515 m² erineva otstarbega hooned (sh Tallinnas 79 961 m²). Lennujaama põhitegevusega seotud pindu on 60 239 m² ja äripindu kokku 42 276 m² (sh Tallinnas 39 887 m²).

Tallinna lennujaam rendib äriühingutele äripindu, mis jagunevad sisuliselt kaheks. Reiserminalis asuvad kaubandus-, toitlustus- ja büroopinad. Lennujaama territooriumil asuvad kergehitised, angaarid, laod ja bürood.

Renditulud on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 59%, moodustades majandusaastal 14% kogu müügitulust. Kasv on seotud õhusõidukite teenindamise kompleksi soetamisega, millega lisandus ligikaudu 9000 m² äripinda.

Suuremad rentnikud lennujaama territooriumil on Air Maintenance Estonia AS, TNT Express Worldwide Eesti AS, DHL Estonia AS ja AS Essenta Logistics.

Järgmiseks aastaks kavandatakse renditulude jätkuvat kasvu, sest valmib lennukite garažeerimise ja hooldetööde angaar kogupinnaga 5219 m². Angaari pikaajaline rentnik on Panaviatic AS.

Erivajadusega reisijate teenindamine

Erivajadusega reisijate arv kasvas aruandeaastal 4%. Eelmisel aastal teenindati 3028, nüüd aga 3151 erivajadusega reisijat. Arvestades reisijate arvu üldist vähenemist Tallinna lennujaamas, on erivajadustega reisijate arv 100 000 reisija kohta tõusnud 14,7%. Euroopas on täheldatud samsugust kasvutrendi. Erivajadusega reisijate arv, mille juures on arvestatud reisijate arvu muutuseid, on viimastel aastatel pidevalt kasvanud: 2010 +10%, 2011 +10,8% ja 2012 +13%. Tõus on seotud rahvastiku vananemisega ning erivajadusega reisijate õiguste laienemisega. Tallinna lennujaamas on 13 eriväljaõppega teenindajat, kes selliseid reisijaid abistavad. Teenindajate tööd koordineerivad 6 vahetuse vanemat.

Suvel 2013 toimus esimene koolitus lennuhirmu all kannatavatele inimestele, erivajadusega reisijatele ja teistele, kes vajavad eelnevat harjumist lennujaama keskkonna ja toimingutega. Peamiselt osalesid koolitusel pered, kelle suurim mure oli autistist pereliikme ettearvamatu käitumine uutes olukordades. Koolitusel mängiti läbi reisile registreerimine, läbiti julgestuskontroll, terminali ootealad, pardale minek ja lennueelsed toimingud. Koolitus kestis 3,5 tundi, osalejaid oli 18. Praegu oleme koolitanud ise meie poole pöördunud inimesi, tegelik vajadus on palju suurem.

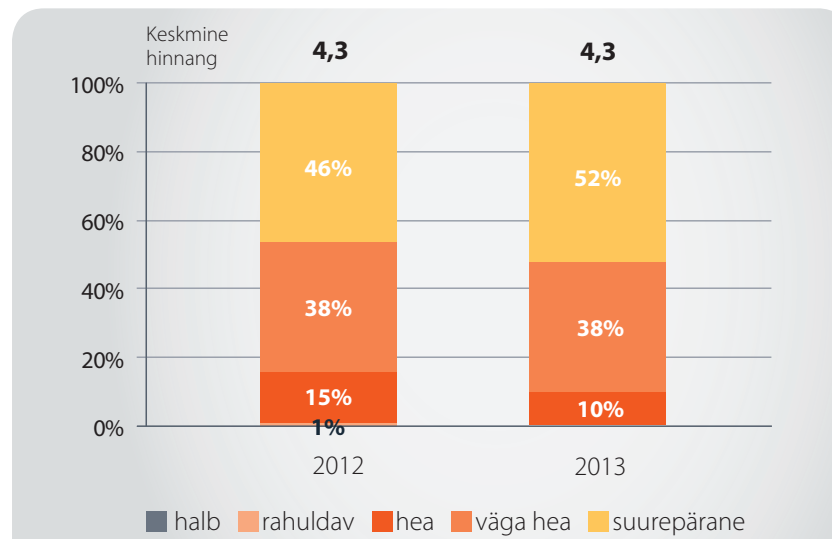
Hea teenindus

Tallinna lennujaama eesmärk on tagada reisijatele lai valik kvaliteet-teenuseid. Väärtustame kõrgelt tagasisidet ja ettepanekuid reisijatel, aga ka partneritelt ja töötajatelt. Kaks korda aastas korraldame rahuloluksitluse, avastamaks võimalikke kitsaskohti ja leidmaks võimalusi, kuidas reisijate lennujaamakogemusi veelgi meeldivamaks muuta.

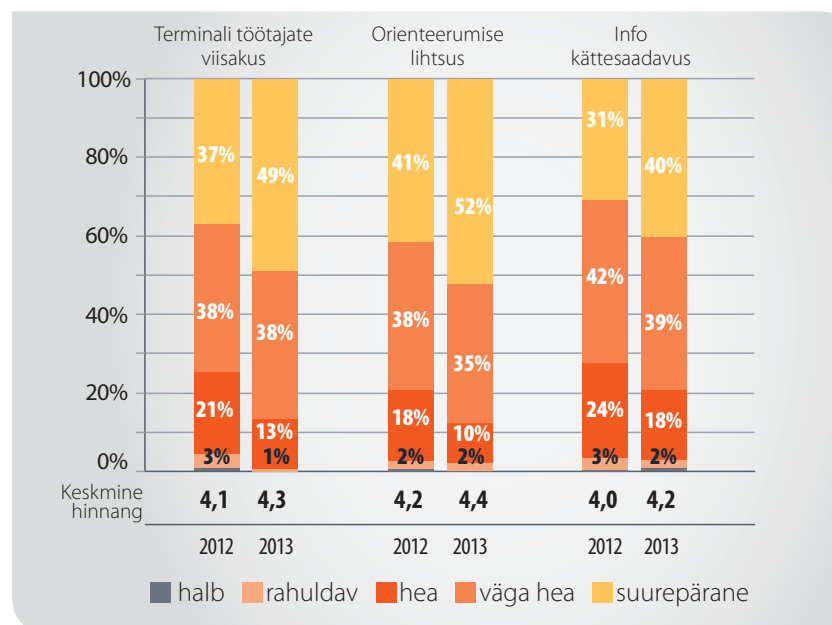
Reisijad annavad väga aktiivselt nii positiivset kui negatiivset tagasisidet. Saame klientidelt häid tähelepanekuid ja ideid, kuidas lennujaama veelgi kliendisõbralikumaks muuta.

Teeninduse eesmärgid on seotud ruumide puhtuse, õhkkonna, parkimise, ooteaegade, julgestuskontrolli, mugavuse ja teenuse kvaliteedi tagamisega. Oleme eesmärgid täitnud ja võime rõõmustada, sest tulemuste trend on püsivalt positiivne. Taset hoida ja tõsta on lennujaama kogukonna igapäevane väljakutse, mis nõuab ühist pingutust.

Teabe kättesaadavus ja terminalis orienteerumise lihtsus on teeninduse oluline aspekt tagamaks kliendi rahulolu. Reisija teekonna kujundamine algab alati põhjalikust ja selgest viidasüsteemist. Tallinna lennujaam arendab viidasüsteemi pidevalt.

Joonis 5: Lennujaama puhtus tervikuna.

Joonis 6: Info ja üldine teenindus.

Teeninduse tähtsad märksõnad

Tallinna lennujaama koduseimaks lennujaamaks saamisel on tähtsad ka piasjad. Oluline on julgus näidata, et hoolime oma klientidest. Tegutseme selle nimel, et lennujaamas veedetud aeg reisijatele meeldivamaks muuta. Näiteks oleme soetanud erinevas vanuses lastele erineva suurusega lastekärud, terminalis on palju infotelefone, ootealadel on mitmesuguseid mugavaid istekohti. Usume, et sõbralikud sõnumid reisiterminali osades aitavad leevendada lennuärevust. Kõige enam pälvis 2013. aastal tähelepanu raamatukogu avamine, mis sai teoks koostöös reisijatega. Hästi käivitus postkaardiaktsioon – reisijad saavad lennujaama põnevatest sihtkohtadest tervituskaarte. Kõik kaardid pannakse nähtavale. Samuti kogub hoogu visiitkaardisein, kuhu huvilised saavad jätta oma visiitkaardi ja saada vastu neid huvitavaid kontakte. Sein täieneb iga päevaga.

Uued ja huvitavad lahendused reisija teekonna disainis

Koduseima lennujaama kontseptsioonis mängib olulist osa reisija teekonna disain. Selle eesmärk on muuta reisiterminali külastus meeldivaks ja pakkuda aja veetmiseks erinevaid võimalusi. Laiem eesmärk on vähendada reisiärevust, muuta reisi algus ja lõpp meeldivaks ning parandada sellega kogu reisikogemust. Mida rahulolevam on reisija, seda mõistvalt suhtub ta kohustuslikesse toimingutesse ja ootejärjekordadesse ning seda vähem tekib reisiärevusest tingitud probleeme, nagu isiklike esemete unustamine.

Terminali avatud alal mõtleme teenuseid ja olmetingimusi arendades nii reisijale, kui teda saatma või talle vastu tulnud lähedastele. Oleme rajanud klaasseintega bussiootepaviljoni, kus on mugav ja soe ühistransporti oodata. Reisija heaolu huvides paigutasime sinna piletiautomaadi. Reisijate tagasiside põhjal lisasime snäki automaadi.

Reisiterminali II korrusel avasime vahelduvate näitustega galerii, kuhu ootame kõiki meie külalisi, nii saabujaid kui lahkujaid, nii saatjaid kui vastuvõtjaid. Lahkuvate lendude alal, täpsemalt registreerimissaalis, oli tagasiside järgi istekohtade puudus. Paigaldasime sinna lisaistmeid. Hubasuse huvides ja koduseima lennujaama sõnumi rõhutamiseks kaeti istekohad eesti rahvusmuustriliste kangastega. Samasse ootealasse löime

Linda nurga. Selle seinale on kirjutatud lugu rahvuseepose kangelannast Lindast. Lugeja suunatakse terminali aknast välja vaatama ja Linda kivi otsima. Samas paikneb skulptor Tauno Kangro loodud Linda kuju, Seinakiri lubab, et kuju puudutades saadab lahkujat reisiõnn.

Terminali kinnise ala söögikohtade nimistusse on lisandunud Mamma Bistroom, Subway ja veinipood Rosin. Uuenduskuuri on läbinud Take Off One ja Take Off Two. Sky High Sushist sai pärast smuutibaari lisamist Sky High Sushi & Smoothie. Kuna teenindame nii täisteenindusega kui ka odavlennufirmasid, on reisijaprofiil väga mitmekesine. Pakkudes laia valikut eri toodete ja hindadega söögikohti, näitame igale reisijale, et hoolime just tema vajadustest.

Lennujaamas avati raamatukogu ja Lotte mängumaa

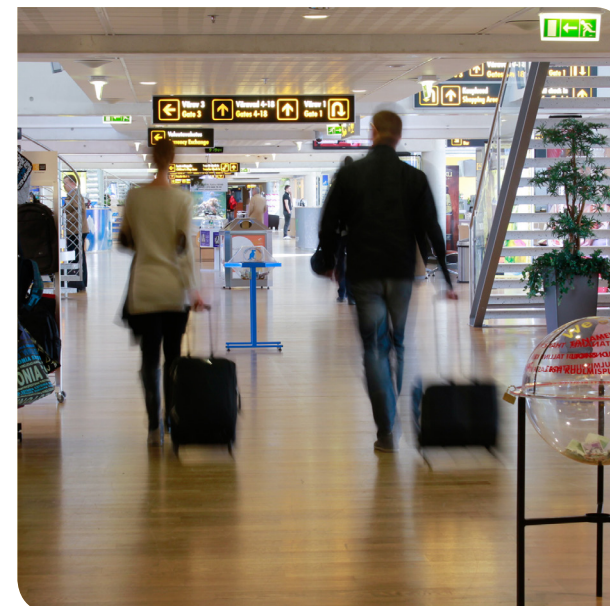
Reisiterminali 3. väravas paiknev raamatukogu on saanud väga palju positiivset tagasisidet nii reisijatelt kui meedialt. Mitmed rahvusvahelised lennujaamad on meie eeskujul lubanud sarnase raamatukogu rajada. Raamatukogu toimib reisijalt-reisijale põhimõttel. Riulist võib valida meelepärase raamatu, millega ooteaega sisustada. Lubatud on võtta raamat reisile kaasa ja tuua naastes tagasi. Kui raamat pole reisi jooksul lõpetatud, võib selle ka koju kaasa võtta ja tuua tagasi järgmine kord. Raamatukogu toimib usalduse põhimõttel, teenindavat personali ega järelevalvet pole.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avas Eestit tutvustava värava, mille ühel poolel on mitmeid köitvaid materjale ja disaini. Värava teine pool on pühendatud Eesti laste lemmikule Leiutajateküla Lottele. Ooteala sein on kujundatud Lotte teemal. Ala keskel kõrgub lasteatraktsioon kolmekordne ronimismaja. Selle seinakraanilt näeb Lotte filme. Lotte värvilehtede värvimiseks on alale pandud lauad ja toolid.

Detsembrist 2013 on ka Schengeni viisaruumi välisel alal laste mängunurk. Kuna sealtkaudu väljub palju tšarterlende, viibib seal tavaliselt üsna palju lastega peresid. Mängunurk aitab taas leevendada reisiärevust ja annab lastele võimaluse vahvalt aega veeta.

Automaatne piiriületussüsteem

Koostöös Piirivalve- ja Politseiametiga paigaldati reisiterminali automaatne piiriületussüsteem. Täisautomaatne piiriületussüsteem koosneb kahest automaatväravast ning kuuest registreerimiskioskid. Süsteem paigutati Schengeni alast väljuvatele reisijatele ja sinna saabuvatele reisijatele. Automaatset piirikontrolli saavad kasutada vähemalt 15-aastased Euroopa Liidu, Euroopa Majandusühenduse või Schengeni leppe riigi kodanikud, kellel on biomeetriline pass.

Ohutus on oluline

AS Tallinna Lennujaam peaesmärgiks lennuvälja teenuse pakkumine ohutult ja turvaliselt, sõltumata aastaajast, kellaajast ja ilmastikutingimustest, täites kõiki rahvusvahelisi ja riiklikke regulatsioone ja norme.

Tallinna lennujaama pindala on ligi 270 ha, millest asfaltkattega alasid on 60 ha. Territooriumi hooldamine on vajalik eelkõige lennuohutuse tagamiseks ning lennujaama hooldeteenistus seisab hea selle eest, et lennurada oleks õhusõidukitele avatud olenemata ilmastikutingimustest. Hooldeteenistusel on kasutada ligi 150 erinevast masinast koosnev masinapark, millega lennuraja ja teiste territooriumi osade korrashoid tagatakse.

AS Tallinna Lennujaam omab kahte erinevat sertifikaati, mida regulaarselt haldame ja uuendame. Lennuväljade sertifikaat on igal lennuväljal eraldi ja aeronavigatsiooni teenuse osutaja sertifikaat on kontserni põhine. Lennuamet teostab järelvalvet sertifikaatide tingimuste täitmise üle.

Ohutus, julgestus ja turvalisus

Lennundusjulgestus

Lennundusjulgestuse eesmärk on tagada reisijate, meeskonnaliikmete, töötajate ning avalikkuse turvalisus, hoides ära võimalikke ebaseaduslikke sekkumisi tsiviillennundusse. Kõigis lennujaamades läbivad reisijad enne lennule minekut julgestuskontrolli. Tallinna, Tartu ja Pärnu lennujaamas kontrollib reisijaid lepinguline partner G4S Eesti AS. Kärkla ja Kurssaare lennujaamades ning Kihnu ja Ruhnu lennuväljadel kontrollivad reisijaid lennujaama töötajad. Üks põhieesmärke on avastada reisijate pagasist keelatud esemeid/aineid. 2013. aastal avastati Tallinna lennujaama julgestuslähivaatuse käigus kokku 7396 keelatud esemete/ainete nimekirjas märgitud eset. Aasta varem oli see arv 5750.

Igal aastal viiakse lennujaamas läbi mitmeid rahvusvahelisi auditeid. Aruandeaastal läbisime edukalt Euroopa Tsiviillennunduse Konverentsi auditeerimise ja ka Euroopa Komisjoni inspekteerimise. Lisandusid Lennuameti inspekteerimised ja testid.

2014. aastal algava vedelike piirangute kaotamise esimese etapi ettevalmistamisse kaasasime koostööpartneri G4S Eesti ja lennujaama julgestuspiiranguala kauplused. Esimesele etapile üleminek tingis suuri ressursimahutusi nii seadmete ostuks kui töötajate koolitamiseks.

Aruandeaastal viis lennundusjulgestuse osakond läbi 98 koolitust (aasta varem 119), kus koolitati 801 lennundusega seotud inimest (aasta varem 1207).

Kriisijuhtimine ja päästeõppused

Lennujaam peab alati olema valmis reageerima kriisiolukordades. Lisaks kriisikäsiraamatu tundmisele ja plaanide koostamisele ning arendamisele tähendab see ka reaalseid päästeõppusi. Need korraldatakse koostöös erinevate partneritega, nagu Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, kiirabi jt. Tallinna lennujaama päästeteenistus korraldab tihti õppusi ja koolitusi, sest meie reageerimiskiirus ja -oskused peavad igal ajahetkel olema laitmatud.

Päästeõppused

Suvel 2013 toimus AS-i Tallinna Lennujaam päästeõppus Tartus. Lisaks korraldaja allüksustele olid kaasatud Lennuliiklusteeninduse AS, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Lennuamet ja Tartu kiirabi. Eesmärk oli harjutada ja kontrollida Tartu lennujaama päästemeeskonna, lennuliiklusteeninduse, Tartu lennujuhtimisüksuse ning teiste osalejate valmisolekut tegutseda häire puhul ja juhtida otsimis- ning päästetöid lennuõnnetuse korral. Lisaeesmärk oli harjutada ametkondade vahelist koostööd. Eesmärgid said edukalt täidetud. Koostöö erinevate ametkondade ja ettevõtete vahel oli üldjoontes sujuv ning tõhus.

Koostöös AS-iga Tallinna Vesi korraldati päästeõppus Ülemiste järvel. Aasta jooksul osalesid lennujaama päästeteenistus ja mitmed AS-i Tallinna Lennujaam esindajad erinevatel päästeõppustel.

Ohutus

Kõik lennujaama territooriumi tegevused lähtuvad ohutuse põhimõttest. Ennetamaks õnnetusi ja kaitsmaks inimesi, keskkonda ning vara oleme loonud kõiki töötajaid ja partnereid kaasava ohutusjuhtimissüsteemi. Selle elemendid on ettevõtte ohutuspoliitika, ohutusmeetmete programm, riskijuhtimine, üldine ohutuskultuur ja ohutusosalased protsessid ning tegevused, mis on kirjeldatud kordade, protseduuride ja juhenditena.

Kõik töötajad ja kogukonna liikmed (lennujaama territooriumil tegutsevate partnerfirmade töötajad) läbivad ohutuskoolituse. Ohutusdokumendid on tehtud kõigile kättesaadavaks. Ohutusmeeskond teeb iga päev territooriumil vaatlusi, analüüse ja kontrollkäike märkamaks võimalikke ebareeglipärasusi või ohuallikaid.

Lisaks ohutusmeetmetele oleme loonud ebareeglipärasustest teavitamise süsteemi. Selle ideoloogia põhineb toimunud ebareeglipärasuste kirjeldamisel ja nende põhjuste ning juurpõhjuste analüüsil. See võimaldab sarnaste juhtumite algpõhjusi tulemusrikkamalt välja selgitada ja neid edaspidi ennetada.

Aastal 2013 ei juhtunud AS-i Tallinna Lennujaam lennuväljadel ühtegi lennuõnnetust ega tõsist lennuintsidenti. Kokku registreeriti Tallinna lennujaamas 241 ohutust mõjutavat juhtumit (Tartus 17, Pärnus 9, Kuresaares 7, Kärdlas 9 ja Kihnus ning Ruhnus juhtumeid ei olnud). Võrreldes 2012. aastaga vähenes registreeritud juhtumite arv 16%. Toimus 37 856 lennuoperatsiooni (eelmisel aastal 48 976). Juhtumeid 10 000 lennuoperatsiooni kohta fikseeriti 65 (aasta varem 59). Lennuoperatsioonidest tingitud juhtumite tõusu on tinginud lennuohutusega seotud info parem liikumine. Lennart Meri Tallinna lennujaamas tõhustati teavitussüsteemi. Töötajatele viidi läbi ohutust propageeriv kampaania. Selle tulemusel tõusis aastal 2013 teavitamiste arv ning paranes kogukonna ohutuskultuur. Juurutamisel on elektrooniline lennuohutusinfo teavitus- ja haldussüsteem.

Ohutust mõjutavad juhtumid jagatakse 13 kategooriasse. Põhirikkumised on seotud mootorsõidukite liiklemisega lennuväljade liiklusalal ja õhusõidukite teenindamisega.

Kategooria	2013	2012
1. Registreeritud tehnilised rikked õhusõidukitega	34	3
2. Tulekahju/plahvatus	1	1
3. F.O.D (võõrkehad lennuliiklusalal)	4	7
4. Kütusereostus/õlireostus/muu reostus	19	6
5. Õhusõiduki maapealne teenindamine	15	9
6. Maapealne tehnika	6	4
7. Lennurajale väljasõit/hõivamine	2	4
8. Töötajate/reisijate sooritatud rikkumised ja juhtumid liiklusalal	14	7
9. Mootorsõidukite sooritatud rikkumised liiklusalal	54	108
10. Kokkupõrked lindude/loomadega	32	64
11. Süsteemide vead	6	9
12. Katendite kahjustused	8	9
13. Muu	46	55
Registreeritud juhtumite koguarv	241	286
Lennuoperatsioonide arv	37 856	48 976

Joonis 5. Lennuohutust mõjutavad vahejuhtumid Tallinna lennujaamas

Lennart Meri Tallinna lennujaamas on moodustatud seal tegutsevaid ettevõtteid ühendav ohutuskomitee. Selle eesmärk on koguda ja jagada teavet lennuohutuse võimalikest mõjuritest kõigil tegevusaladel ja anda soovitusi ohtude vähendamiseks ja kõrvaldamiseks.

AS-i Tallinna Lennumaja peamised ohutuse arendustegevused aastal 2013:

- uuendati ohutusjuhtimissüsteem, töötati välja lennuohutuse juhtumite ning alamtüüpide uued kategooriad;
- tõhustati teavitussüsteemi ja viidi läbi ohutust propageeriv kampaania töötajate hulgas. Selle tulemusel tõusis teavitamiste arv ning paranes kogukonna ohutuskultuur;
- satelliitnavigatsiooni seadmetel põhinevate õhusõidukite lähenemisprotseduuride juurutamine Tartu lennuväljal;
- reaktiivjoa kaitsesteinte väljatöötamine ning juurutamine Lennart Meri Tallinna lennujaamas;
- kaugjuhitavatel gaasiseadmetel põhinevate linnupeletusseadmete juurutamine Tallinna ja Tartu lennujaamas;
- juurutamisel on lennuohutuse info elektroonne teavitus- ja haldussüsteem.

Lindudega seotud vahejuhtumid

Lindude kokkupõrgetel õhusõidukiga võivad olla väga tõsised tagajärjed. Aastal 2013 fikseeriti Tallinna lennuväljal 32 lindudega seotud vahejuhtumit. 2012. aasta erakordselt suure juhtumite arvu tingis pääsukeste koloonia paiknemine lennujaama territooriumil.

Panustada tuleb ennetusse ning luua lennujaama maakasutuses lindude pesitsemist takistavad tingimused (niita rohealad, kuivendada veesilmad ja märgalad). Tallinna lennujaama lepingulised ornitoloogid jälgivad lindude liikumist ja rändeid. Saadud teave edastatakse lennujuhtidele, kes omakorda suunavad selle õhusõiduki meeskondadele. Ornitoloogid aitavad välja töötada meetmeid erinevate linnuliikide peletamiseks. Tallinna lennujaamas 2013. aastal soetatud kaugjuhitav linnupeletussüsteem on osutunud efektiivseks.

Töötajad

Meie meeskonna käes on meie tuleviku võti. Meil on visioon lennujaamade homselt, kuid teekonna sinna võtame ette meeskonnana. Seega pühendame aega ja vahendeid ühtse meeskonna loomisele ja arendamisele. Meeskond saavutab soovitud tulemuse, kui iga töötaja on rõõmus, hoitud ja väärtustatud nii üksikisikuna kui meeskonna liikmena. Kõik on olulised.

2013. aasta lõpul töötas kontsernis 574 töötajat, keskmine töötajate arv 2013. aastal oli 573, kellest lennujaamades töötas keskmiselt 325 töötajat ja Tallinn Airport GH-s 211 töötajat.

Kontserni töötajate arvu muutus võrreldes 2012. aastaga oli 1,7%. Tallinn Airport GH ametikohtade arv vähenes 6,1%, mille tingis lennuoperatsioonide arvu langusest tulenev töömahu vähenemine ja tööprotsesside ümberkorraldamine.

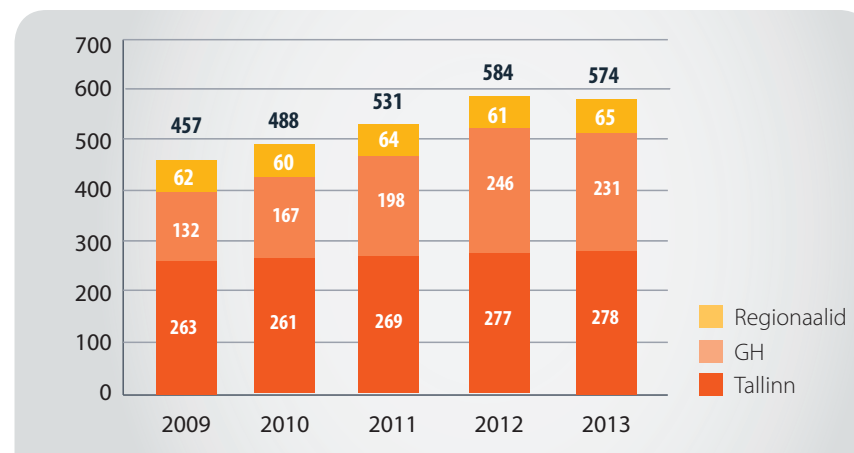
Ametikohtade arvu planeerimise lähtekohaks on klientidele teenuste osutamiseks piisava arvu pädevate töötajate rakendamine, et tagada osutatud teenuste kvaliteet, minimeerida ületööst tingitud ohutusriske ja tagada töötajatele töö ja eraelu tasakaal. Tööjõu planeerimise tõhusamiseks algatasime töötaja planeerimise infosüsteemi arendamise, mis rakendub 2014. aasta algusest.

Tööjõukulud olid 2013. aastal kokku 11,9 mln € ning jäid samale tasemele kui eelmisel aastal. Töötajate arvu muutused tingisid muutused ka tööjõukuludes. Tallinna lennujaama tööjõukulud kasvasid 0,4 mln €. Piirkondlike lennujaamade kulud jäid samaks. Tallinn Airport GH kulud kahanesid 0,6 mln € ehk 13,6% võrra.

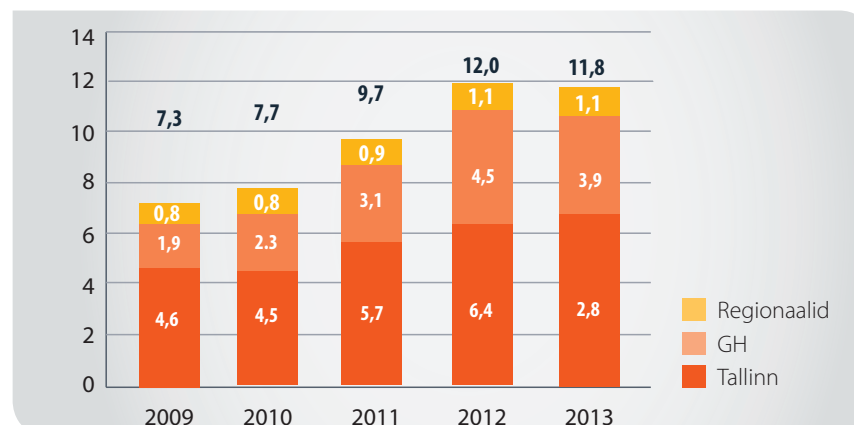
Palgapoliitika kujundamisel võtame arvesse palkade tasemeid ja tööjõu pakkumise ulatust tööjõuturul, et säilitada ettevõtte konkurentsivõimet. Ettevõtte siseselt järgime sisemise õigluse printsiipi samade ametikohtade puhul ja erinevate ametigruppide palkade suhteid ettevõttes. Töötajate rahalise tunnustamise eelduseks on ettevõtte majanduseesmärkide saavutamine ja iga töötaja individuaalse tööpanuse arvestamine.

Töötajate motivatsiooni tõstmiseks ja väärtustekohase tööpanuse tunnustamiseks antakse Tallinn Airport GH-s iga aastaselt välja Kuldvara kolleegipremiat, kontserni kõige silmapaistvamaid töötajaid tunnustatakse

lennujaama kuldmärgiga. 2013 aastal käivitatud Lennujaama sisevõrgu rubriigis „Kiidan tegijat“ avaldame positiivse klientide ja kolleegide tagasiside ja tunnustame kõiki kiituse pälvinud töötajaid. Selle kaudu kommunikime häid tööpraktikaid, tähtsustame igaühe tööd ja väärtustame ka tagasiside andjaid nende panuse eest.

Joonis 7. Kontserni töötajate arv aasta lõpu seisuga.

Joonis 8. Kontserni tööjõukulud, sh tööandja maksekohustused, mln €

Väärtustame spordisõbralikku ja tervislikku eluviisi. Tallinna Lennujaama spordiklubi aktiivset ja populaarset tegevust on tunnustatud ka laiemalt: Eesti sportlikumate ettevõtete hulgas saavutasime 2013. aastal Eesti Posti ja Swedbanki järel kolmanda koha.

Tervise edendamiseks ja tervisespordi toetamiseks hüvitab töötajatele igakuiselt kindlas ulatuses sportimiskulud. Välja on kujunenud traditsioonilised spordiüritused nagu talvespordi päev ja orienteerumisvõistlus, millesse kaasame ka lennujaama kogukonna ja pereliikmed.

Töötajate koolitus- ja arendustegevus

Meie personalipoliitika alus on pädev inimvara. Seega soovime oma töötajaid pidevalt arendada ja koolitada. Pakume koolitusi nii töötajatele kui partneritele. Kõigi partnerite töötajad osalevad esmakoolitusel, kus lisaks julgustusvalmidusele tutvustame ka hea teenindustava kokkuleppeid ja lennuohutuse üldnõudeid. Senisest pikem koolituspäev ja uued teemad on aidanud vähendada intsidente Tallinna lennujaamas, kasvatada töötajate teadlikkust ja tõsta ohutuskultuuri. Ametikohtadele on loodud spetsiifilised lisaprogrammid. Tööohutuskoolitused on määratletud vajaduspõhiselt. Kui töögrupi, nt lennuinformaatorite, meteotöötajate, hoolde teenistuse töötajate, töötoimingud sõltuvad aastaajast, korraldatakse vajalik koolitus igal aastal enne uue hooaja algust.

Aastal 2013 olid koolitus- ja arendustegevuse fookuses:

- aeronavigatsiooniteenuse osutamisega seotud inseneritehnilise personali pädevuste säilitamine;
- juhtide ja võtmespetsialistide toetamine eesmärkide ja äriplaani uuendamise projekti kaudu;
- sisekoolitajatele uute õppimistehnoloogiate tutvustamine;
- teeninduse hea tava viimine kõigi töötajate, sh kogukonnani (kõigi Tallinna lennujaama territooriumil tegutsevate ettevõtete töötajateni);
- ohutuskultuuri propageerimine – uute töötajate esmakoolitusel läbivad kõik ettevõtte ja lennujaama kogukonna uustulnukad ka lennuohutuse lühikursuse;
- õpiahaldussüsteemi uuendamine ja pädevusmodelite andmebaasi loomine.

Soodustamiseks nüüdisaegsete õpivõimaluste kasutamist ja toetamiseks pidevat enesetäiendamist oleme loonud võimaluse allüksustes kasutada internetiühendusega arvuteid. Nii saavad kõik töötajad kasutada sisevõrku või õppida arvuti kaudu.

Arendasime välja pädevustunnistuste digihaldusmooduli õpiahaldussüsteemis Edutizer. Moodul võimaldab säilitada kontserni töötajate pädevustõendeid ühtses digihoidlas. Nii saab töötajate pädevustest ülevaate aega ja keskkonda säästval moel.

Pidevalt toimub töötervishoiu ja tööohutuse valdkondade esmakoolitus ning täiendõpe. Lisaks läbivad kõik uued töötajad lennuohutuse ja -julgustuse esmakoolituse ning tutvuvad heade teenindustavadelega.

Info liikumine ettevõttes ja kogukonnas

Sisekommunikatsioon teeb teabe kättesaadavaks kõigile töötajatele ja lennujaama kogukonna liikmetele. 2013. aastal juurutati uus sisevõrk. Lahenduse loomisel pidasime oluliseks kahe-suunalist kommunikatsioonikanalit. Nüüd saavad töötajad algatada arutelusid ja neis osaleda, esitada ettepanekuid jms. Edastame pidevalt uudiseid, äritulemuste ülevaateid, operatiivteavet töö ja töötajate kohta, ühistegevuste kajastusi ja kokkuvõtteid. Sisevõrk on saanud nii töötajatelt kui partneritelt väga palju head tagasisidet. Süsteemi on edasi arendatud arvestades kasutajate soovet.

Kestlikkuse kindlustamine

Soovime, et reisijad teaks, kuidas lennujaamad töötavad. Ühtlasi soovime tutvustada jaama kui võimalikku töökohta. Korraldame koolinoortele ekskursioone reisiterminalis ja lennujaama territooriumil. Eelmisel aastal käis meil külas u 600 koolinoort.

Lisaks positiivse tööandja kuvandi loomisele peame tähtsaks pikaajalist koostööd haridus- ja teadusasutustega. Lisaks tutvumispraktikatele pakusime esimest korda Lennuakadeemia tudengitele pikema suvise praktika võimalust. Praktikal osales 14 üliõpilast. AS Tallinna Lennujaam annab välja stipendiume Lennuakadeemia navigatsioonisüsteemide käitamise eriala ja lennundusettevõtte käitamise eriala üliõpilastele.

Lennujaamas töötamise võimalusi tutvustame igal aastal ka Eesti Hotelli- ja Turismikõrgkooli üliõpilastele. Gümnaasiumiõpilastele pakume karjääriplaneerimise õppekäike. Võimaluste piires pakume individuaalseid praktikakohti erinevate kutse- ja kõrgharidus koolide õpilastele.

Avatud ja vastutustundlik

Lennujaama kogukond

Lennujaama kogukond tähendab meie jaoks lennujaama territooriumil tegutsevate ettevõtete töötajaid. Aastal 2013 oli selliseid ettevõtteid 80 ja nende töötajaid ligi 2500. Piirkondlike lennujaamade kogukond kokku on 191 töötajat ning 10 ettevõtet. Neist igaüks pingutab selle nimel, et reisijal või lennufirmal oleks mugav ning turvaline. Oleme mõistnud, et järjest olulisem on tegutseda koos ühise eesmärgi nimel. Seetõttu oleme lennujaama territooriumi ettevõtted, nende meeskonnad ja töötajad sidunud üheks lennujaama kogukonnaks. Seisame aktiivselt selle eest, et kogukonna liikmete huvid oleks kaitstud ja probleemid lahendatud, et info liiguks ja meil kõigil oleks hea koos töötada.

Mõju ühiskonnale

Ettevõtte mõjutab oluliselt nii pealinna kui kogu Eesti majandust. Uurimused kinnitavad, et iga 100 000 reisijat, kelle Tallinna lennujaam reisile saadab või vastu võtab, lisab lennujaama teeninduspiirkonnas keskmiselt 134 uut töökohta. See tingib 12 miljonit eurot palgatulu (sisaldab sotsiaalmaksu) ning suurendab riigi sisemajanduse mahtu 28 miljoni euro võrra. Õhustranspordi sektori kogumõju (otsene, kaudne, tingitud) Eesti SKP-le oli 2012. aastal 3,2% ehk 538 miljonit eurot. (Maris Lauri uuring „Tallinna lennujaama reisijate mõju Eesti majandusele“, 2013).

See on üks põhjus, miks lennujaam otsib pidevalt uusi võimalikke lennupartnereid ja sihtkohti.

Loomaks Eestis tegutsevatele lennuettevõtetele atraktiivset majanduskeskkonda, on riik võtnud reisija ning lennufirma asemel enda kanda julgestustasu ja tagab päästevõimekusega seotud kulude katmise.

Suhtlus huvigruppidega

Lennujaama tegevus mõjutab ja puudutab paljusid huvigruppe alates töötajast ning kogukonna liikmeist ja lõpetades riigi ning ühiskonnaga. Oleme avatud suhtlejad, sest ainult nii saame luua ning hoida usaldust meie tegevuse vastu.

Teisalt saame teada huvirühmade ootused ja siduda need nii meie otustusprotsessi kui pikemate strateegiliste eesmärkidega. Huvirühmade ootuste põhjal olemegi töötanud välja 2014. aasta eesmärgid.

Parimaks suhtluse korraldamiseks kasutame järgmisi meetmeid:

- kliendirahulolu uuringud ja tagasiside süsteem;
- avalikud koosolekud ühiskonna ning lähilainikkonna kaasamiseks;
- kogukonnale suunatud välivõrk, kus kõik lennujaama territooriumil tegutsevad ettevõtted ja partnerid saavad vahetada infot ning anda tagasisidet ja kus kogukonna liikmeil on ligipääs territooriumil tegutsemise nõudeile ning juhenditele;
- lisaks tavapärasele sisevõrgu foorumikeskkonnale pakume töötajatele seal ka isikliku ajaveebi loomise võimalust. See on hea võimalus inimesi kaasata ja õhutada neid veebi sisu ise looma. Sisevõrgu ühistööruumid ja võimalus moodustada kolleegidest sarnaste huvide ning vajaduste järgi rühmi toetavad sama eesmärgi. Nii moodustub teadmusjuhtimist soodustav võrgupõhine kogukond.

Tavapärasel viisil toimivad töökoosolekud ja koolitused. Töötajad teevad ettepanekuid, mida arutatakse ja võimaluste ning otstarbekuse alusel ellu rakendatakse.

- Infoliikumise parendamiseks oleme loonud terminali kasutajate komitee ja lennuvälja kasutajate komitee, mis korrapäraselt kohtuvad. Komiteedes arutatakse probleeme, lahendusvõimalusi ning arenguvajadusi. Reisijate mugavuse tõstmiseks oleme äripartneritele teinud koostööettepanekuid. Tulemuseks on nt Sebe bussiliinide piletautomaadid ja bussipeatused lennujaamas;
- nõukogu ja auditi komitee koosolekud;
- lävime huvirühmadega edukalt sotsiaalmeedia kaudu ja saame sealt tagasisidet. Nii saame suhelda klientidega ruttu ja otse. Tallinna Lennart Meri lennujaama kanaleist on aktiivseim Facebooki lehekülg. Kasutusel on ka Twitter, Google+, Instagram ja Foursquare.

Hea teeninduse tava

Aastal 2012 loodi „AS-i Tallinna Lennujaam kogukonna teeninduse hea tava“ (THT). See sätestab meie teeninduse ühtsed väärtused ja tegutsemispõhimõtted. Nüüdseks on kõik meie inimesed tavaga tutvunud ja selle kokkulepped igapäevatoos omaks võtnud. Kui kogukonna liikmed märkavad THT-st erinevat toimimist, saavad nad kohe anda tagasisidet, aidates kolleegil oma eksimust märgata ja viga parandada. Mitmed murekohad oleme lahendanud just tänu töötajate aktiivsusele ja nende ettepanekutele, kuidas teenindust parandada.

Terminali kasutajatekogu

Vahendamaks reisiterminalis teenindusega seotud kogukonnaliikmetele infot, korraldame kord kvartalis terminali kasutajate töökoosoleku. Seal kohtuvad lennujaama partnerite juhid ja teeninduse eest vastutavad töötajad. See on hea paik tekkinud murekohtade ühisaruteludeks. Saame leida lahendused ja leppida kokku edasised tegevused. Samuti on võimalus tutvustada koostööpartnerite jaoks olulisi uusi töötajaid ning ärisid.

Lennuvälja kasutajate komitee

Tallinna lennuvälja kasutajate komitee ühendab lennuvälja kasutajaid ning selle territooriumil tegutsevaid partnereid. Kogunetakse kord kvartalis, vajaduse korral tiheimini. Eesmärk on tagada lennuvälja tõrgeteta, ohutu ja kõigi osapoolte huve arvestav käitamine.

Keskkonnakaitse

ASTallinna Lennujaam pöörab keskkonnakaitsele suurt tähelepanu. Keskkonnaga seotud eesmärgid väljenduvad meie strateegias ja pikaajalistes eesmärkides. Oleme keskkonnaparameetreid pidevalt jälginud ja keskkonnamõjusid vähendanud. Keskkonnasõbralik tegevus on nüüd saanud veelgi tähtsamaks strateegiliseks suuniseks. 2013. aastal hakkasime täiendada oma keskkonnapoliitikat. Sätestasime Tallinna lennujaama keskkonnavalasid eesmärgid, põhimõtted ja arengusuunad järgmistes valdkondades: taastuvenergia kasutuse suurendamine; jäätmetekke vähendamine ja jäätmete taaskasutuse suurendamine; süsinikheitmete ning veekasutuse vähendamine ja rohelise lennujaama mõtteviisi propageerimine.

Kontserni keskkonnapoliitika lähtub järgmistest põhimõtetest:

- toimime rahvusvaheliste standardite ISO 14001 ja ISO 9001 nõuetele vastava juhtimissüsteemi järgi;
- igapäevategevuses järgime Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidest, konventsioonidest ja lepingutest tulenevaid nõudeid;
- tuvastame ja hindame oma tegevuste keskkonnamõjusid ümberkaudsetele aladele ning rakendame vajalikke meetmeid vältimaks ja vähendamaks keskkonnasaaste ohtu;
- edendame säästva arengu põhimõtteid: tarbime loodusvarasid ja energiat säästlikult ning toodame vähem jäätmeid;
- tähtsustame avatud ja usaldusväärset suhtlust ametivõimude, kohalike elanike ning teiste huvirühmade vahel;
- jälgime ja arvutame oma CO₂ ning teisi õhuhemissioone ja leiame viise, kuidas vähendada kliima soojenemist põhjustavate emissioonide vabanemist.

Peamised võimaliku negatiivse keskkonnamõjuga tegevused lennuväljade käitamisel on:

- tankimine ja kütuste käitlemine;
- maatranspordi liikumine lennuväljadel;
- jäätõrje;
- reisijate ja õhusõidukite teenindamine;
- hooldus ja arendustegevus lennuväljade territooriumil;
- õhusõidukite poolt tekitatav müra ja saaste.

Peamised keskkonnamõjud avalduvad ressursikasutuses sh energia- ja veetarbes, õhuhemissioonides, müratasemes, sadevete kvaliteedis ning jäätmetekkes.

2013. aasta peamised keskkonnafookused olid järgmised:

- hindasime Tallinna lennujaama laiendusprojektiga seotud keskkonnamõjusid;
- koostasime aruande süsiniku kohta ja ühinesime Airport Carbon Accreditation skeemiga;
- uuendasime müramonitooringu süsteemi;
- korrastasime lennuvälja kaitsevöödis asuvat suvilarajooni ja Kanali tee 40 maa-alasid.

Ressursikasutus

Lennujaama eesmärk on tarbida keskkonnaressursse, elektrienergiat ja vett, säästlikult ning keskkonda hoidval viisil.

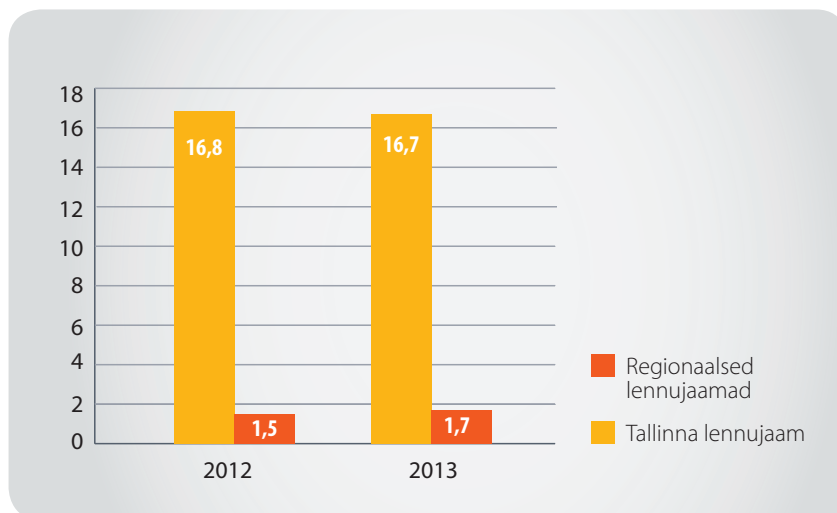
Edendame keskkonnaressursside kestlikku kasutust järgmiste tegevuste kaudu:

- reisijateveo diiselbussid oleme asendanud maagaasibussidega;
- maapealse teeninduse diiselkütte sõidukid oleme asendanud elektriautodega;
- Kärkla ja Tartu lennujaamu soojendab maaküttesüsteem;
- reisiterminali on paigaldatud rootor-tüüpi soojusvahetiga ventilatsioonisüsteem, kus väljaminev õhk soojendab siseneva ning kaod on minimaalsed;
- oleme vähendanud jäätõrje veekulu;
- valminud on jalgrattaparkla.

Elektrienergia tarbimine

Tallinna lennujaama suurimad elektrienergia tarbijad on reisiterminal ning lennuraja navigatsiooni- ja rajatulede süsteem.

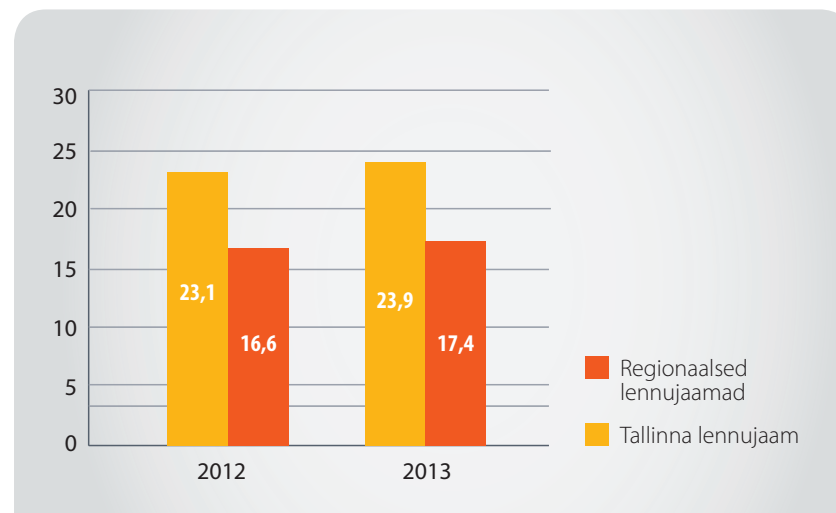
Joonis 9. Elektrikasutus AS-is Tallinna Lennujaam 2012-2013, GWh

Viisime läbi tasuvusuuringu LED-valgustuse juurutamiseks rajatulede süsteemis. LED-valgustid tarbivad tavavalgustitega võrreldes keskmiselt 50% vähem energiat ja nende eluiga on keskmiselt 30 korda pikem. Uued valgustid säästaks lennujaamale u 100 000 kWh elektrienergiat aastas. Seetõttu on Tallinna lennuraja laienduse projekti üks eesmärk asendada praegune navigatsiooni- ja rajatulede süsteem LED-põhise tehnoloogiaga.

Lisaks tahame vähendada Tallinna lennujaama reisiterminali aastast elektrienergia tarbimist 2%. Teisalt soovime muuta tarbimist keskkon- nasõbralikumaks, suurendades taastuvallikate aastatarbimist 1% võrra. Energiatarvet sihiteadlikult eesmärgistades paneme aluse selle süste- maatilisele ja teadlikule juhtimisele.

Vee tarbimine

2013. aastal tarbis kontsern vett kokku 23,8 tuh m³ (aasta varem 23,0 tuh m³). Tarbimine suurenes veidi piirkondlikes lennujaamades 16,5 tuh m³-lt 17,3 tuh m³-le. Selle tingisid eelkõige pika külma talve tõttu suurenenud jäätõrje mahud.

Joonis 10. Veekasutus AS-is Tallinna Lennujaam 2012-2013, tuh m³

Veetarbe vähendamiseks oleme juurutanud järgmised meetmed:

- suuname jäätõrje tellinud õhusõidukid eelarjamisele. Selle tulemusel kulub järgneval pritsimisel vähem jäätõrjevedelikku, sh on väiksem ka veekulu;
- asendame reisiterminali veesegistid järk-järgult puutevabade segistitega.

Jäätörjevahendite kasutamine ja heitveed

Jäätörjet tehakse lennujaamade asfaltpindadele, tagamaks õhusõidukite ohutu õhkutõusmine, maandumine ja maapealne liiklemine.

2013. a vähenes oluliselt asfaltpindade granuleeritud jäätörje kasutamine piirkondlikes lennujaamades 83 tonnilt 51 tonnile. Tallinnas suurenes see 149 tonnilt 170 tonnile. Vedelat jäätörjet kasutati asfaltpindadel ainult Tallinnas lennujaamas. Selle kasutamine vähenes 2012. aastaga võrreldes 45 % ehk 190 tonnilt 105 tonnile. Langes ka õhusõidukite jäätörjevahendite kasutamine, põhjuseks pika sügise soojemad ilmad. Tallinnas vähenes see 397 m³-lt 227 m³-le, piirkondlikes lennujaamades jäi 6 m³ tarbimisest alles vaid 1 m³.

Eesmärgiga hoida heitvete kvaliteeti vahetas Tallinna lennujaam 2012. aastal senised pinnase jäätörjevahendid keskkonnasõbralikumate vastu. Kavandame lumekogumisplatside rajamist lennujaama idaossa. Sellega püüame keskkonda sattuvate kemikaalide hulka veelgi vähendada.

Välisõhu kvaliteet

Kliimamuutuste võimalikud tagajärjed on meie kõigi ühine mure. Isegi kui lennujaamade panus kliimakaitseks on piiratud, on meie vastutus ja kohus jälgida oma tegevuse mõjusid ning teha kõik võimalik, et negatiivseid keskkonnamõjusid vähendada.

Kasvuhoonegaaside jälgimine ja vähendamine peab olema hästi läbi mõeldud ja süstemaatiline. Selleks ühinesime programmiga „Airport Carbon Accreditation“. Rahvusvaheline Lennuväljade Nõukogu (ACI) andis Tallinna lennujaamale süsiniku akrediteeringu. See on meile tunnustuseks pingutuste eest võitluses kliimamuutuste ja kasvuhoonegaaside vähendamiseks. Saime akrediteeringu esimese ehk kaardistamise taseme. Sel tasemel kaardistatakse lennujaama energiatarve ja süsinikuheitmed põhjalikult ning tuvastatakse jaama süsinikujälg.

AS-i Tallinna Lennujaam õhuheitmed pärinevad kahest peamisest punktreostusallikast:

- Tallinna lennujaama katlamaja, mille maagaasil põhinev katel varustab soojusega kõiki lennujaama ehitisi;
- Tartu lennujaama maagaasi katlamaja ning lennujaama territooriumi maatranspordi ja lennukikütuste tankla.

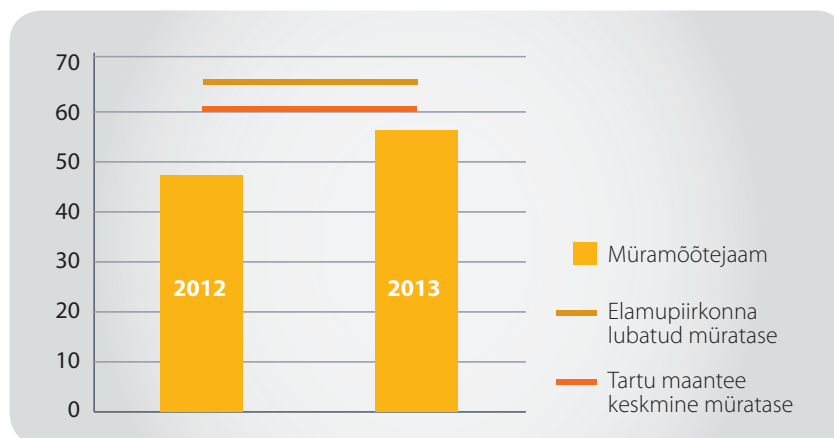
Lennukeid hakatakse saasteallikaks lugema 1000 m kõrgusel ja 8 kilomeetri kaugusel lennujaamadest. Lennukeid, kui liikuvaid saasteallikaid ei loeta Tallinna lennujaama välisõhu saasteallikate hulka, sest võrreldes lendude kogupikkusega on õhkutõusmisel ja maandumisel tekkiv saasteainete hulk väike.

Tallinna lennujaam jälgib pidevalt teenindusprotsesside süsinikujälge. 2011. aastal tootis Tallinna lennujaam 12,6 tonni, aasta hiljem aga ainult 10,5 tonni süsinikdioksiidi. 2013. aasta andmed pole aruande koostamise ajaks veel laekunud.

Põhilised emissioonid on süsihappegaas (CO₂) ja metaan (CH₄).

Müratase

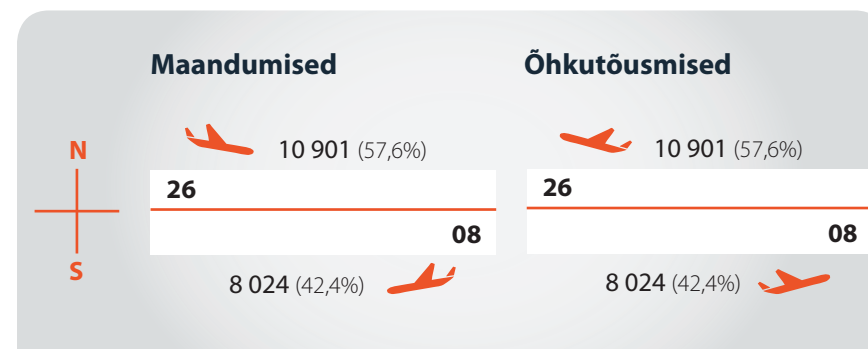
Tallinna lennujaama müratase mõõdetakse kahes mõõtejaamas, mis paiknevad 1 km kaugusel lennuraja otsast. Mõõdetav müratase iseloomustab eelkõige lennujaama lähiümbrust. Nii keskmine öömüra kui päevamüra jäävad alla lubatud piirtasemeid. Müratase sõltub lendude arvust ja lennukitüüpidest. Osa neist tekitab rohkem müra, nt lennukitüübid CRJ9, ATR725, E170 ja A320. 2013. aasta keskmine ööpäevane müratase kasvas 54,4-lt detsibellilt 55,4-le.

Joonis 11. Lennumüra keskmine päevane müratase Tallinna lennujaama mõõtejaamas ning elamupiirkonna lubatud piirväärtus.

Lennuliiklusteeninduse AS jälgib lennuliikluse suunamisel AIPis (Aeronautical Information Publication) välja toodud keskkonnaaspekte, nagu müravastased toimingud (rajaeelistus öhkutõusul 08 ja maandumisel 26). Neid püütakse järgida, kui ilmastikutingimused ja liiklusolud seda võimaldavad.

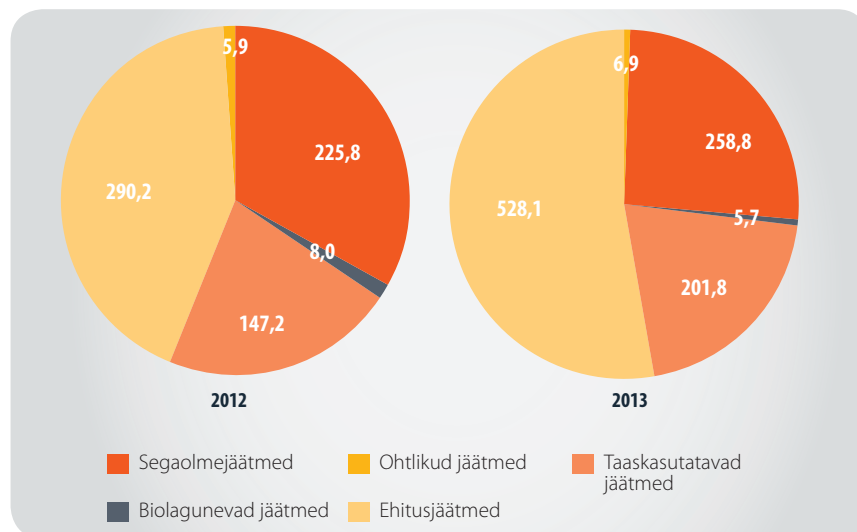
Õhusõidukite mootorite ja süsteemide testimisest ning hooldekäivitus-test hoidutakse kl 22.00–6.00 ja pühapäeviti.

Joonis 12: 2013. aasta maandumiste ja õhkutõusude arvuline jagunemine kasutatud rajasuuna (08 või 26) alusel

Jäätmed

Lennujaamade opereerimise käigus tekib mitut liiki jäätmeid. 2013. aastal tekkis Tallinna lennujaamas kokku 677 tonni jäätmeid. Sellest 43% olid ehitusjäätmed, 33% segaolmejäätmed ja 22% taaskasutatavad jäätmed. Ohtlikke ning biolagunevaid jäätmeid oli 2%.

Joonis 13. Jäätmekoguste jaotumine liigiti Tallinna lennujaamas 2012 ja 2013.

Võrreldes 2012. aastaga on lennujaama jäätmekogused kahanenud u 300 tonni. Vähenenud on ehitusjäätmete hulk. Toimetame jäätmed Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusele ja ATI Grupp OÜ-le.

Lendude ja reisijate arvu vähenemise tõttu on ka segaolmejäätmete kogused mullusega võrreldes vähenenud umbes 30 tonni võrra.

Biojäätmete kogused on kasvanud. Selle on tinginud ühelt poolt reiserminali uued toitlustusettevõtted, teisalt jäätmete tõhusam liigitumise kogumine.

Meie eesmärk on vähendada segaolmejäätmete hulka ning suurendada taaskasutatavate jäätmete oma.

Pilk tulevikku

Arendustegevustes lähtume pikaajalisuse printsiibist, sest suuremad arendustegevused on pikaajalised ja nõuavad palju ressursse. Võrreldes 2013. aastaga suureneb 2014. aastal müügitulu kokku AS-s Tallinna Lennujaam 6% 30,3 mln eurolt 32 mln euroni. Lennundustulud suurenevad vaid 1% ning mittelelendustulud suurenevad 9%. Mittelelendustulud kasvavad oluliselt seoses uue lennukite teenindus angaarbüroo hoone käitamise alustamisega 2014. aastal. Kontsessioonitulud kasvavad seoses reisijate arvu suurenemisega ning ostukorvi kasvuga.

Kulud kasvavad kokku 8%. Seoses inflatsiooni ja alampalkade kasvuga kallinevad teenused ja kaubad. Kõige olulisem hindade tõus on töäjõumahukate teenuste valdkonnas, kus hinnad kasvavad aastaga kuni 40%. Kontserni kasumiks on planeeritud 3,9 mln eurot. Perioodil 2013-2020 planeerib kontsern kokku investeerida 114,1 mln eurot. Kõige olulisem investeering on lennurajaga seonduva infrastruktuuri rekonstrueerimine ja laiendamine.

Kontserni tähtsamate müügi- ja finantsnäitajate prognoos

	2014	2013	
Lennart Meri Tallinna lennujaam			
Reisijate arv	2 085 960	1 958 801	6%
Lennuoperatsioonide arv	tk 35 359	37 856	7%
Kaubamaht	tonni 20 941	20 941	0%
Regionaalsed lennujaamad kokku			
Reisijate arv	44 633	44 288	1%
Lennuoperatsioonide arv	tk 10 832	11 330	4%
Kontsern tuh €			
Müügitulu	31 949	30 260	6%
sh lennundustulu	12 404	12 296	1%
sh mittelelendustulu	19 545	17 964	9%
Muud äritulud	10 234	10 203	0%
Ärikasum enne kulumit*	11 841	12 216	-3%
Puhaskasum	3 897	5 044	-23%
Investeeringud	9 652	14 023	-31%
Varad aasta lõpus	148 615	150 612	-1%
Varad aasta lõpus siht fin. kohustuseta *	95 067	92 230	3%
Omakapital aasta lõpus	59 841	54 879	9%
Võlakohustused aasta lõpus	31 517	30 642	3%

* ei sisalda põhivarade sihtfinantseeringut

Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojekt

AS Tallinna Lennujaam valmistab ette järjekordset suurprojekti lennujaama taristu nüüdisajastamiseks. Eesmärk on tõhustada lennujaama keskkonnasäästlikku ja efektiivset käitamist ning tõsta lennuohutust. Leevendades taristu ebasoodsat keskkonnamõju aitame parendada nii lennujaama territooriumi, kui meid ümbritsevate Tallinna linna ja Rae valla alade keskkonna seisundit. Leevendades taristu ebasoodsat keskkonnamõju aitame parendada keskkonna seisundit.

Eesmärgi saavutamiseks on kavas rajada lennuliiklusala ida- ja lõunasuunale keskkonnakaitselised taristusüsteemid ning -rajatised, mis lisaks keskkonna hoidmisele tõstavad oluliselt ka lennujaama töö ohutust.

Arendusprojekt näeb ette järgmist:

- lennujaama idaossa rajatakse uus keskkonnanõudeid järgiv õhusõidukite jäätõrjeala;
- rajatakse spetsiaalsed keskkonnanõudeid järgivad lumesulamisplatsid ning lumesulamisvete ärajuhtimissüsteemid;
- luuakse müra- ja keskkonnanõudeid järgiv mootorite testimisala;
- lennujaama ida- ja lõunaaladel rajatakse keskkonnasäästliku sadevete ning jäätõrje vedelike ärajuhtimise süsteem;
- lennuraja ning ruleerimisteede navigatsioonitulede süsteem rekonstrueeritakse kõrgema kategooria navigatsioonisüsteemi (CAT II) rakendamiseks. Juurutatakse energia- ning keskkonnasäästlikud LED-tulede lahendused;
- lennurada nihutatakse ja ruleerimistee pikendatakse nihutatud lennuraja uue läveni. See võimaldab suunata õhukütõusmisi ja maandumisi kaugemale Ülemiste järve piirist ning tõsta laskuvate lennukite kõrgust Tallinna linna ja Ülemiste järve kohal;
- pikendatakse olemasolevat ruleerimisteed, mis tagab õhusõidukite ligipääsu uuele jäätõrje alale;
- lõiguti ehitatakse uusi juurdepääsu- ja hooldeteid ning uute rajatiste ümber laiendatakse perimeetriaeda ja perimeetrivalvesüsteeme;
- lõunasuunale rajatakse uus ruleerimistee ning õhusõidukitele ehitatakse täiendavad seisuplatsid;
- lennujaama idaossa ehitatakse rajahooldustehnika manööverdus-ootela;
- 2013. aastal pühendusime projekteerimistöodele, mis jätkuvad 2014. aastal. Tallinna lennujaama lennuliiklusala arendusprojekt viiakse ellu etapiti. Ehitustöid on plaanis teostada ajavahemikus 2015 - 2018. Ehitustööde ajal tagatakse Tallinna lennujaama tavapärase ja ohutu toimimine;
- Tallinna lennujaam soovib projekti elluviimiseks taotleda rahalisi vahendeid Euroopa Ühtekuuluvusfondist.

Ühingujuhtimise hea tava

Kontsern AS Tallinna Lennujaam arendab ja käitab ettevõttele kuuluvaid lennujaamu, teenindab maa peal õhusõidukeid, reisijaid ja kaupa ning osutab aeronavigatsiooniteenust. Ettevõtte haldab Lennart Meri Tallinna lennujaama, Tartu, Pärnu, Kuressaare ja Kärdla lennujaamu ning Kihnu ja Ruhnu lennuvälju. Lennujaamade käitamine on sertifitseeritud tegevus. Sertifikaadi väljastab ja selle järgimise järele valvab Lennuamet.

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiate omanik on Eesti Vabariik. Ettevõtte on majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas. Kontserni kuuluvad emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam ja tütarettevõtte AS Tallinn Airport GH.

Äritegevust korraldades lähtub AS Tallinna Lennujaam ettevõtte põhikirjast ja riiklikest õigusnormidest.

Juhtimisstruktuur

AS-i Tallinna Lennujaam juhtimisorganid on aktsionäri üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Üldkoosolek on AS-i Tallinna Lennujaam kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised.

Korraline üldkoosolek toimub kord aastas, esimese nelja kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu.

Vajaduse korral kutsub juhatus kokku erakorralise üldkoosoleku.

Nõukogu

Nõukogu valvab juhatuse tegevuse järele ja osaleb oluliste otsuste tegemisel. Nõukogu tegutseb iseseisvalt kontserni ja aktsionäri parimates huvides. Nõukogu määrab kindlaks kontserni strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve.

Juhatus esimees teavitab nõukogu esimeest viivitamatult sündmustest, mis võivad mõjutada kontserni arengut ja juhtimist. Nõukogu esimees teavitab nõukogu liikmeid ning kutsub vajaduse korral kokku nõukogu erakorralise koosoleku.

Nõukogu koosolekud toimuvad vajaduse järgi, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. Koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole nõukogu liikmetest. Igal liikmel on üks hääl. Otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletas üle poole koosolekul osalenud liikmetest.

Huvide konflikt

Nõukogu liikmed väldivad huvide konflikti tekkimist. Nõukogu liige eelistab oma tegevuses nõukogu liikmena kontserni huvisid isiklikele või kolmanda isiku huvidele. Nõukogu liige ei kasuta kontsernile suunatud äripakkumisi isiklikes huvides.

Nõukogu liige deklareerib majandusaasta aruannet koostades audiitorile andmed seotud osapoolte kohta.

Ühingujuhtimise hea tava aruandesse lisatakse majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktid koos lahendustega.

Koosseis ja tasu

Nõukogus on põhikirja alusel kuus liiget. Majandus- ja kommunikatsiooniminister valib kolm liiget rahandusministri ettepanekul ja kolm oma äranägemisel. Liikmed määratakse viieks aastaks. Nende tasu määrab üldkoosolek.

Juhatus

Juhatus esindab ja juhib kontserni igapäevatööd kooskõlas seadusega ja põhikirja nõuetega. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil.

Juhatus lähtub otsustades ettevõtte ja aktsionäri parimatest huvidest ning kohustub tagama ettevõtte jätkusuutliku arengu seatud eesmärkide ja strateegia järgi. Juhatus tagab riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise.

Juhatuse koosolekud toimuvad üldjuhul kord nädalas.

Huvide konflikt

Juhatuse liikmed väldivad oma tegevuses huvide konflikte. Juhatuse liige ei tee otsuseid lähtudes enda isiklikest huvidest.

Juhatuse liige teatab nõukogule ja teistele juhatuse liikmetele huvide konfliktist enne ametilepingu sõlmimist ning selle hilisemal tekkimisel.

Juhatuse liige peab rangelt kinni äriseadustikus sätestatud konkurentsi- ja teavitab nõukogu liikmeid viivitamatult oma kavatsusest osaleda otseselt või kaudselt ettevõtluses kontserniga samal või seotud tegevusalal.

Juhatuse liikmel võib liikmekohustuste täitmise kõrval teisi tööülesandeid olla ainult nõukogu nõusolekul.

Juhatuse liige ei võta isiklikul eesmärgil kolmandatelt isikutelt seoses oma tööga raha ega teisi hüvesid. Ta ei tee kolmandatele isikutele kontserni nimel õigusvastaseid või põhjendamatu soodustusi.

Koosseis ja tasu

Põhikirja alusel on AS-i Tallinna Lennujaam juhatuses neli liiget, kes valitakse nõukogu poolt viieks aastaks. Nõukogu võib juhatuse liikme tagasi kutsuda.

Nõukogu määrab juhatuse esimehe, kes korraldab juhatuse tegevust. AS-i Tallinna Lennujaam võib kõigis õigustoimingustes esindada ka juhatuse esimees või kaks juhatuse liiget.

Juhatuse tasustamise põhimõtteid reguleerib riigivaraseadus. Selle alusel otsustab tasu nõukogu. Juhatuse liikme tasu makstakse liikmekohustuste täitmise eest.

Auditikomitee

Auditikomitee on raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonna nõuandeüksus.

Auditikomitee annab oma tegevusest aru nõukogule, kes valib ja kutsub tagasi komitee liikmed. Komitees on kolm liiget, kelle volituste tähtaeg on viis aastat. Auditikomitee liikmetele makstakse tasu riigi kui ainuaktsionäri otsuse alusel.

Auditikomitee koosolekud toimuvad kokkulepitud ajakava järgi, kuid mitte harvem kui kord kvartalis.

Auditiorettvõtte peab andma auditikomiteele ülevaate osutatud teenustest ja olulisematest tähelepanekutest ning esitama ettepanekuid riskijuhtimise ja kontrollisüsteemide kohta.

Tütarettevõttel auditikomiteed moodustatud ei ole. Kontserni siseauditorid auditeerivad ka tütarettevõtet.

Tütarettevõtte

Tütarettevõtte nõukogu volitused ja vastutus tulenevad äriühingu põhikirjast. Nõukogu liikmed valib AS-i Tallinna Lennujaam juhatus. Tütarettevõtte nõukogu koosolek toimub vajaduse järgi, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. Koosolekut kokku kutsudes juhitudakse kontserni sise-reeglitest, tütarettevõtte põhikirjast ja õigusaktidest.

Juhatus nimetab ametisse ning juhatuse liikme tegevuse tasu määrab tütarettevõtte nõukogu.

Huvide konflikt

Juhatus liikmed väldivad oma tegevuses huvide konflikte. Juhatus liige ei tee otsuseid lähtudes enda isiklikest huvidest.

Juhatus liige teatab nõukogule ja teistele juhatuse liikmetele huvide konfliktist enne ametilepingu sõlmimist ning selle hilisemal tekkimisel.

Juhatus liige peab rangelt kinni äriseadustikus sätestatud konkurent-sikeelust ning teavitab nõukogu liikmeid viivitamatult oma kavatsusest osaleda otseselt või kaudselt ettevõtluses kontserniga samal või seotud tegevusalal.

Juhatus liikmel võib liikmekohustuste täitmise kõrval teisi tööülesandeid olla ainult nõukogu nõusolekul.

Juhatus liige ei võta isiklikul eesmärgil kolmandatelt isikutelt seoses oma tööga raha ega teisi hüvesid. Ta ei tee kolmandatele isikutele kontserni nimel õigusvastaseid või põhjendamatuid soodustusi.

Eesmärgistamine

Kontserni eesmärgid on orienteeritud tulemustele. See hõlmab kõiki protsesse, juhtimistasandeid ja lennujaamu.

Kontserni ettevõtetele kinnitatakse eesmärgid vähemalt kolmeks aastaks. Ettevõtte nõukogu kinnitab need ja avaldab tähtsamad eesmärgid kodulehel.

Allüksuste eesmärgid kinnitab juhatus koos eelarvega. Eesmärkide alusel koostatakse osakondade aastased tegevuskavad, sh hankeplaan.

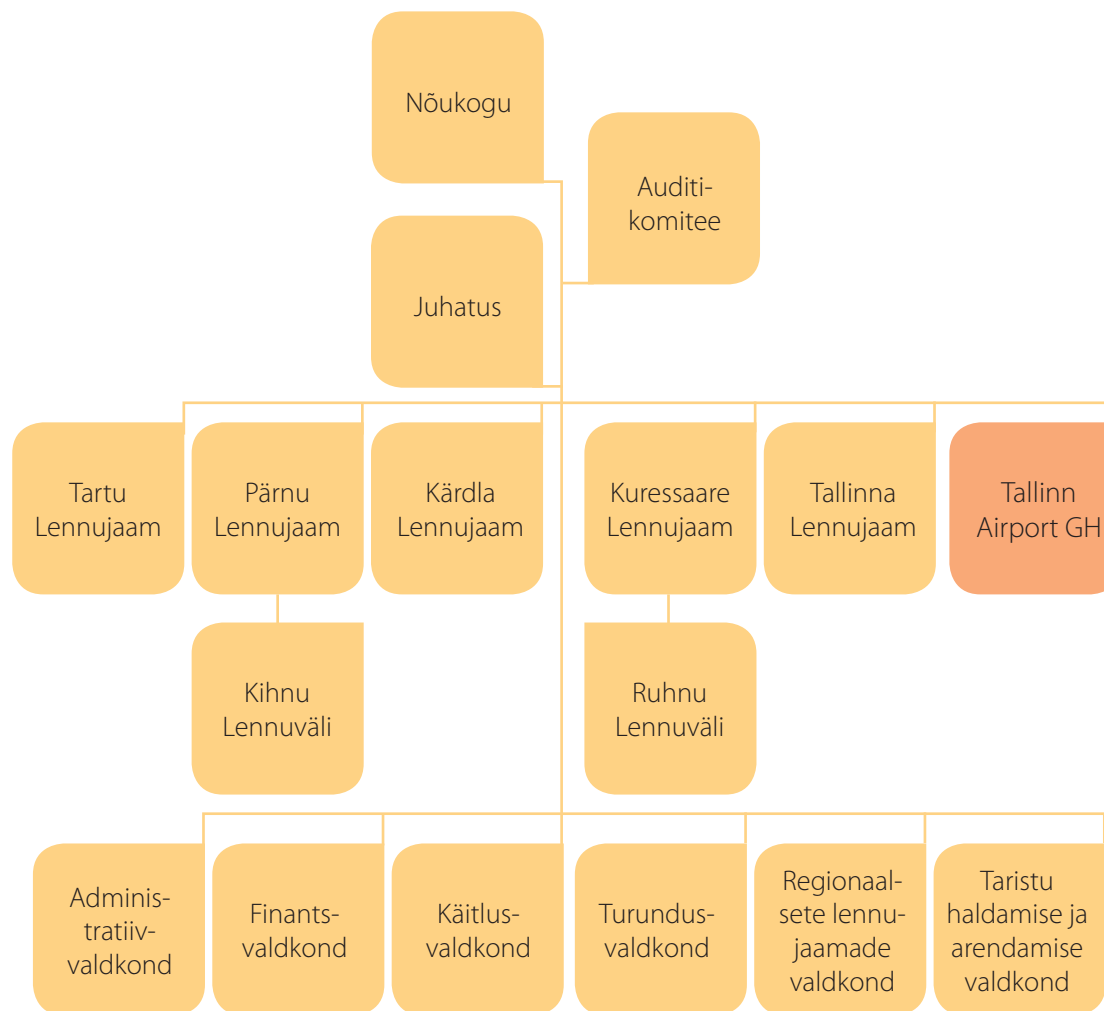
Eesmärgid ja nende täitmise aruande kinnitab nõukogu kord aastas ja need avalikustatakse tegevusaruande osana.

Organisatsiooni juhtimisstruktuur

Mõjusama toimimise eesmärgil on organisatsiooni tugifunktsioonid tsentraliseeritud.

Kontserni ja AS-i Tallinna Lennujaam üleselt on korraldatud:

- asjaajamine ja dokumendihaldus;
- finantsjuhtimine;
- infotehnoloogia süsteemide ja arenduste juhtimine;
- julgestuse juhtimine;
- keskkonnajuhtimine;
- kvaliteedijuhtimine;
- ohutuse juhtimine;
- personalijuhtimine;
- riskijuhtimine ja siseauditite korraldamine;
- turunduse ja müügitegevuse juhtimine;
- taristu arenduste juhtimine;
- õigusteenused.

Aruandlus

Juhatus koostab kontserni majandusaasta finantsaruande, järgides rahvusvaheliselt tunnustatud finantsaruandluse põhimõtteid, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aruannet kontrollivad audiitor ja nõukogu. Juhatus tegevusaruandes kirjeldatakse eraldi peatükis kontserni juhtimistavasid ning nende kooskõla ühingujuhtimise hea tavaga. Erinevuste korral lisab juhatus selgitused.

Majandusaasta aruandes avalikustatakse tehingud seotud osapooltega. Juhatus ja nõukogu liikmetele makstav tasu on finantsaruandes koondsummana, osisteks jagamata. Tasu sisaldab sotsiaalmaksu. Juhatus esitab kord kuus nõukogule finants- ja tegevusnäitajate aruanded.

Teabe avalikustamine

Kodulehel on kirjas juhatuse ja nõukogu koosseis ning andmed audiitori kohta. Ettevõtte majandusaasta aruanne avalikustatakse hiljemalt 1. maiks.

Järelevalve

Siseaudiitorid valvavad kontsernis kvaliteedi, keskkonna ja riskide, sh ohutuse ja julgestusega seotud tegevusi ning kontrollivad neid.

Riskijuhtimissüsteem analüüsib, hindab ja juhib kogu ettevõtte, sh piirkondlike lennujaamade lennuohutuse, tegevus-, äri-, projekti-, töökeskkonna- ning finantsriske. Toimingute alus on riskijuhtimise ühtsed põhimõtted. Kontserni iga ettevõtte ja lennujaam peab tagama, et riske juhtides on võimalik saavutada püstitatud eesmärgid. Riskiaruanne koostatakse kord aastas. Sihtrühm on juhatus, siseaudiitor ja auditikomitee. Riskiaruande põhjal kavandatakse siseaudiitori tegevusi.

Siseauditi funktsioon lähtub siseauditi tegevust korraldavatest rahvusvahelistest standarditest ning kontsernisisestest protseduuridest.

Põhiprotsesside siseauditi toimimise eest vastutab siseaudiitor, kellel on aruandekohustus auditikomitee ja nõukogu ees.

Juhtimissüsteemi auditid toimuvad aastaplaani järgi. Perioodiliselt tehakse juhtkonnapoolseid ülevaatusi. Auditi eest vastutab kvaliteedijuht, kes on aruandekohustuslik juhatuse ees.

Juhtimissüsteemi kuuluvad keskkonna-, ohutus-, ja julgestustegevused. Neid auditeid korraldavad ja viivad läbi vastava valdkonna spetsialistid, kes on aruandekohuslased juhatuse ees.

Lisaks siseaudititele teevad lennundusettevõtjad, Lennuamet ning rahvusvahelised organisatsioonid järjepidevalt kvaliteedi- ja riskijuhtimisauдитеid ning paikvaatlusi.

Riskijuhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam sisekontrollisüsteemi toimimise eest vastutab juhatus. Sisekontrolli parimaks toimimiseks on loodud mitmeastmeline süsteem, kus esmased riske maandavad kvaliteedijuhtimissüsteem, pikaajaline strateegia, eesmärgipõhine juhtimine, ajakohased tegevust juhtivad protseduurid, käsuliinid ja aruandlusmeetmed.

Teise tasandi kaitseliini moodustab riskijuhtimine. See toetab ärieesmärkide saavutamist ning on valmis tegutsema, kui teostuvad riskid, mille mõju ei ole võimalik vähendada.

Selleks tuvastame, hindame, analüüsime ja juhime eesmärkide saavutamist takistada võivaid strateegilisi, finants- ja tegevusriske nii ettevõttes kui väljaspool seda. Neid tuvastades ja analüüsides arendame personali riskiteadlikku käitumist. Selle tulemusel mõistavad nii töötajad kui juhid riske paremini ning suudavad neid tulemusrikkamalt juhtida.

Täies mahus toimub riskianalüüs kord aastas rööpselt ettevõtte planeerimistsükliga. Juhatus ja struktuuriüksuste juhatajate otsused riskijuhtimise kohta kajastuvad järgmise aasta tööplaanides ning eelarves.

Seotud osapooled

Kontserni tegevuse seotud osapooled on ema- ja tütaretevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed ning ettevõtted, kelle üle nimetatud isikutel on oluline mõju.

Seotud osapoolteks loeme organisatsioone ja ettevõtteid, kus riigil on kontroll või valitsev mõju. Majandusaasta aruandes avalikustame tehingud lennundusettevõtetega, kus valitsev mõju on riigil.

Seotud osapoolte kohtlemisel lähtume korruptsioonivastase seaduse põhimõtetest.

Meie eesmärk on hoida ära huvide konflikte, ennetada pettusi, vältida rahalisi kaotusi ja maine kahjustumist ning vältida kliendisuhete halvenemisi, samuti ärisaladuste ja varade vargusi.

**Konsolideeritud
raamatupidamise
aastaruanne**

2013. KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

Kontaktandmed

Ärinimi:	AS Tallinna Lennujaam
Äriregistri kood:	10349560
Juriidiline aadress:	Lennujaama tee 12 11101 Tallinn Eesti Vabariik
Telefon:	+372 6 058 701
Faks:	+372 6 058 333
E-post:	administration@tll.aero www.tallinn-airport.ee
Audiitor:	AS PricewaterhouseCoopers
Majandusaasta algus:	01.01.2013
Majandusaasta lõpp:	31.12.2013

Kontserni lühiiseloostus

Kontsern tegutseb Eesti Vabariigis, käitab L. Meri Tallinna lennujaama, Kärkla lennujaama, Kuressaare lennujaama, Tartu lennujaama, Pärnu lennujaama, Ruhnu lennuvälja ja Kihnu lennuvälja.

Kontserni põhi tegevusvaldkondadeks on lennujaamade käitamine ja arendamine ning lennukite ja reisijate maapealne teenindamine. 2013. aastal andis kontsern tööd keskmiselt 573-le töötajale.

AS-i Tallinna Lennujaama aktsiate omanik on Eesti Vabariik ning ettevõtte kuulub Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initialed E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	31.12.2013	31.12.2012
VARAD			
Põhivara			
Materiaalne põhivara	Lisa 5	117 862	122 913
Immateriaalne põhivara	Lisa 6	271	289
Kinnisvarainvesteeringud	Lisa 7	19 325	10 056
Põhivara kokku		137 458	133 259
Käibevara			
Varud	Lisa 9	196	133
Nõuded ja ettemaksud	Lisa 10	3 303	3 581
Raha	Lisa 12	9 654	9 645
Käibevara kokku		13 153	13 359
VARAD KOKKU		150 612	146 618
OMAKAPITAL			
	Lisa 20		
Aksiakapital		24 361	24 361
Kohustuslik reservkapital		2 436	2 436
Jaotamata kasum		28 082	23 038
OMAKAPITAL KOKKU		54 879	49 834
KOHUSTUSED			
Pikaajalised kohustused			
Võlakohustused	Lisa 13	25 917	22 972
Sihtfinantseerimine	Lisa 15	58 381	61 186
Tuletisinstrumentid	Lisa 16	880	1 365
Pikaajalised kohustused kokku		85 178	85 523
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	Lisa 13	4 726	4 735
Võlad ja ettemaksud	Lisa 17	5 830	6 525
Lühiajalised kohustused kokku		10 555	11 260
KOHUSTUSED KOKKU		95 733	96 783
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		150 612	146 618

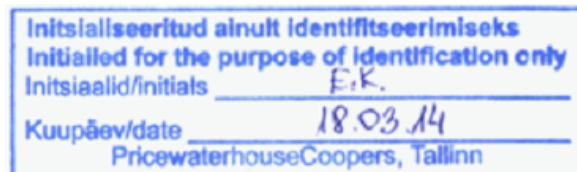
Lisad lehekülgedel 58 kuni 90 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	2013	2012
Müügitulu	Lisa 21	30 288	29 298
Muud äritulud	Lisa 22	10 203	10 107
Kaubad, materjal ja teenused	Lisa 23	-11 445	-11 486
Mitmesugused tegevuskulud	Lisa 24	-974	-1 120
Tööjõukulud	Lisa 25	-11 901	-12 051
Põhivara kulum ja väärtuse langus	Lisa 5, Lisa 6, Lisa 7	-10 798	-9 939
Muud ärikulud		-71	-97
Ärikasum		5 301	4 713
Finantstulud ja -kulud	Lisa 26	-257	-1 007
Aruandeaasta puhaskasum		5 044	3 706
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM		5 044	3 706

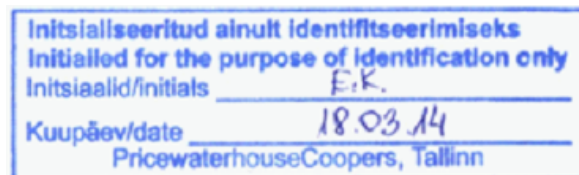
Lisad lehekülgedel 58 kuni 90 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa nr	2013	2012
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD			
Laekumised klientidelt		33 514	34 223
Tarnijatele ja töötajatele tasutud		-28 107	-27 980
Saadud intressitulu	Lisa 26	6	12
Makstud intressid		-757	-821
Saadud sihtfinantseerimine riigieelarvest	Lisa 15	6 148	6 148
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	Lisa 15	60	79
PÕHITEGEVUSE RAHAVOOD KOKKU		10 863	11 662
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Tasutud immateriaalse, materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetamisel	Lisa 5,6,7	-14 023	-14 678
Laekunud materiaalse põhivara müügist	Lisa 5	26	14
Laekunud põhivara sihtfinantseerimine		199	35
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST KOKKU		-13 799	-14 629
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Saadud laenu tagasimaksud	Lisa 13	-4 556	-5 267
Saadud laen ja emiteeritud võlakirjad	Lisa 13	7 500	10 000
Tagasimakstud kapitalirendi kohustused	Lisa 13	0	-14
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST KOKKU		2 944	4 719
PUHAS RAHAVOOG		8	1 752
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi algul		9 645	7 894
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpul		9 654	9 645
Raha ja raha ekvivalentide muutus	Lisa 12	8	1 752

Lisad lehekülgedel 58 kuni 90 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aksiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2011	24 360	2 300	19 468	46 128
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	136	-136	0
2012. aasta koondkasum	0	0	3 706	3 706
Saldo seisuga 31.12.2012	24 360	2 436	23 038	49 834
2013. aasta koondkasum	0	0	5 044	5 044
Saldo seisuga 31.12.2013	24 360	2 436	28 082	54 879

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on toodud Lisa 20.

Lisad lehekülgedel 58 kuni 90 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Üldine informatsioon

Emaettevõtte AS Tallinna Lennujaam on Eesti Vabariigis 30.12.1997 registreeritud 100% riigile kuuluv äriühing.

Kontserni AS Tallinna Lennujaam konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) ja tema 100%-list tütarettevõtet AS-i Tallinna Airport GH, mis tegeleb õhusõidukite ja reisijate maapealse teenindamisega ning kelle aktsiad on registreeritud Eestis.

Vastavalt Eesti Vabariigi Äriseadustikule, kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab endas ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosoleku poolt.

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 18. märtsil 2014.

Lisa 2. Kokkuvõtte olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest

Alljärgnevalt on esitatud kokkuvõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud olulisematest arvestus- ja aruandluspõhimõtetest. Nimetatud arvestus- ja aruandluspõhimõtteid on kasutatud järjepidevalt kõikidel aruandeperioodidel, v.a. juhtudel, mille kohta on eraldi avaldatud info.

(A) Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja Rahvusvaheliste Finantsaruandlusstandardite Tõlgendamise Komitee (IFRIC) tõlgendustega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud finantsnäitajad tuginevad põhiliselt ajaloolisele soetusmaksumusele, välja arvatud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused (sh tuletisinstrumendid). Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on kasutatud teatud raamatupidamishinnanguid, samuti on kasutatud mitmete arvestus- ja aruandluspõhimõtete rakendamise osas juhatuse otsuseid. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande

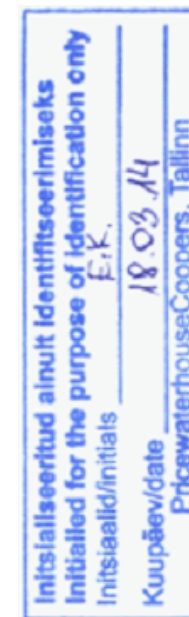
0 on avalikustatud need valdkonnad, kus raamatupidamishinnangutel ja arvestatud eeldustel on oluline mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud informatsioonile. Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole kirjutatud teisiti.

(B) Arvestus- ja avalikustamispõhimõtete muutused

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uued või muudetud standardid või tõlgendused, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2013 algaval aruandeaastal.

IFRS 13 "Õiglase väärtuse määrtamine", rakendus 1. jaanuaril 2013 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; standardi eesmärgiks on ühtlustamine ja keerukuse vähendamine; seetõttu sisaldab standard õiglase väärtuse korrigeeritud definitsiooni ning õiglase väärtuse määrtamise aluseid ja avalikustamise nõudeid, mis on kasutatavad läbi erinevate IFRS standardite. Standardil ei olnud olulist mõju Grupi finantsaruannete õiglase väärtuse määrtamisele, kuid muudatusega kaasnev täiendav informatsioon on avalikustatud aruandes.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2013 algaval majandusaastal, puudus oluline mõju Kontsernile.

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

(C) Konsolideeritud aruannete koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab emaettevõtte AS-i Tallinna Lennujaam ning selle tütarettevõtte AS-i Tallinn Airport GH finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt. Ema- ja tütarettevõtte vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõuded, kohustused, tulud, kulud ning realiseerimata kasumid ja kahjumid on elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtte arvestuspõhimõtteid muudetud, et viia need kooskõlla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Tütarettevõtte

Tütarettevõtte on kontserni poolt kontrollitav ettevõtte. Kontroll eksisteerib, kui emaettevõtte omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspõhimõtteid, millega kaasneb reeglina enam kui pool hääleõigustest tütarettevõttes. Kontrolli olemasolu hindamisel võetakse arvesse hetkel kasutatavate või konverteeritavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja võimalikku mõju. Tütarettevõtte konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, v.a. tütarettevõtete kajastamist käsitlevad arvestuspõhimõtted, mis on emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes muude-

tud vastavalt IAS 27 „Konsolideeritud ja Eraldiseisvad raamatupidamise aruanded” nõuetele ning investeeringud tütarettevõtete aktsiatesse on kajastatud soetusmaksumuses miinus vajadusel allahindlused vara väärtuse langusest (vt Lisa 29).

(D) Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtted kasutavad arvestuses oma põhilise majanduskeskonna valuutat, mis on nende arvestusvaluutaks. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on emaettevõtte arvestusvaluuta ja kontserni esitusvaluuta.

Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikud noteeringud. Raha ülekandmise ja tehingupäeva kursside erinevuse korral tekkivad kursivahed kajastatakse kasumiaruandes. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanga ametliku noteeringu või, kui Euroopa Keskpank vastavat valuutat ei noteeri, valuutat emiteeriva riigi keskpanga ametliku noteeringu alusel euro suhtes. Võlakohustuste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude äritulude või tegevuskuludena.

(E) Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on finantsseisundi aruandes jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajalisteks loetakse varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal või kontserni tavapärase äritsükli käigus.

Kohustusi liigitatakse lühiajalisteks kui nende tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansi kuupäeva.

Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõik ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

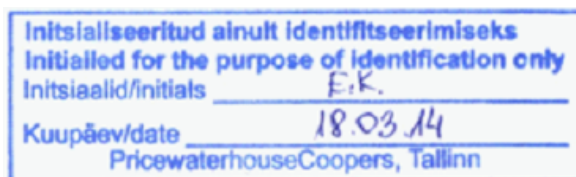
(F) Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitletakse materiaalselt vara kasuliku elueaga üle ühe aasta juhul, kui on tõenäoline, et nende kasutamisega saadakse tulevikus majanduslikku kasu. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-liselt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Soetusmaksumus

Materiaalselt põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara soetusmaksumuse vähendamisel akumuleeritud kulumit ja väärtuse languse võrra. Vara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga komponentidest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Kui materiaalse põhivara objekti valmistamine vältab pikema perioodi ning seda finantseeritakse laenu või mõne muu võlainstrumendiga, siis kapitaliseeritakse sellega seotud laenukasutuse kulutused (intressid) valmistatava objekti soetusmaksumusse. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Kulum

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvelevõtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Põhivara kasuliku eluea hindamine

Põhivara kasulik eluiga määratakse lähtudes juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga.

Kontsernis kasutatavate põhivarade eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

Ehitised, rajatised:

Perroonid, lennurajad	50 aastat
Hooned	5 – 50 aastat
Muud rajatised (kanalisatsioonid ja muud trassid)	10 – 25 aastat
Väikerajatised (angaarid)	2 – 7 aastat

Masinad ja seadmed:

Mitmesugused süsteemid	3 – 20 aastat
Rajahooldusmasinad ja seadmed	6 – 10 aastat
Muu seadmed	2 – 15 aastat

Muu inventar, tööriistad, sisseseaded:

Terminali mööbel ja sisustus	2 – 10 aastat
Arvutid ja võrguseadmed	3 – 5 aastat
Muu vara	3 – 10 aastat

Parendused

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele või võetakse arvele eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et kontsern saab tulevikus varaobjektist majanduslikku kasu ja varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatud komponent või proportsionaalne osa asendatud põhivarast kantakse bilansist maha. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Kajastamise lõpetamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui kontsern ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest

tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real "muud äritulud" või "muud ärikulud".

Varade väärtuse langus

Varad hinnatakse alla nende kaetavale väärtusele juhul, kui vara de kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest – vt lõiku „mittefinantsvarade väärtuse langus“.

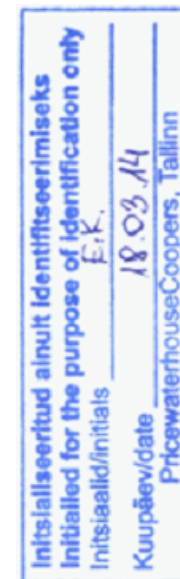
(G) Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Finantsseisundi aruandes kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja allahindlused. Immateriaalse põhivara all kajastatakse soetatud tarkvara, mis on piiratud kasuliku elueaga. Kontsernil ei olnud aruandeperioodil ega ka võrdlusperioodil määratletud kasuliku elueaga immateriaalset põhivara.

Tarkvara

Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kuludena nende tekkimise hetkel. Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud, mis on otseselt seotud selliste eristatavate tarkvaraobjektide arendamisega, mis on kontserni poolt kontrollitavad, kajastatakse immateriaalse varana, kui on täidetud järgmised tingimused:

- tarkvara kasutuskõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhatus kavatseb tarkvara valmis saada ja seda kasutada;
- tarkvara on võimalik kasutada;
- on võimalik näidata, kuidas tarkvara loob tõenäolist tulevast majanduslikku kasu;
- tarkvara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid;
- tarkvara arendustegevusega seotud kulutusi saab usaldusväärselt mõõta.

Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arenduskulud, mis ei vasta eeltoodud tingimustele, kajastatakse kuludena. Tarkvaraga seotud kulutusi, mis on algselt kajastatud kuludena, ei kajastata hilisemal perioodil immateriaalse varana. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse kuludesse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 3 - 5 aastat.

(H) Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna kajastatakse kinnisvara objekti, mida kontsern hoiab renditulu teenimise eesmärgil või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ning mida ei kasutata kontserni enda majandustegevuses. Kontsern kasutab soetusmaksumuse meetodit, mis tähendab, et kinnisvarainvesteeringute kajastamisel rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutatakse materiaalse põhivara arvestuses.

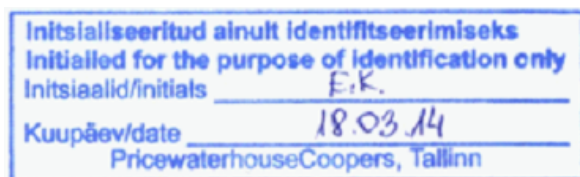
Kontsernis kasutatavaks kinnisvarainvesteeringu (hoone) kasulikuks elueaks on 20 – 50 aastat.

(I) Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontserni juhtkond hindab kord aastas, kas esineb tunnuseid võimalikust varade väärtuse langusest. Vara võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse vähemalt järgmisi asjaolusid:

Välised tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- sarnaste varade turuväärtus on langenud;
- üldine majanduskeskkond ja turusituatsioon on halvenenud, mistõttu on tõenäoline, et varadest genereeritav tulu väheneb;
- turu intressimäärad on tõusnud, mistõttu varade tulusus võib jääda alla intressimäärale;
- varade bilansiline maksumus on suurem ettevõtte turukapitalisatsioonist.

Sisesed tunnused võimalikust varade väärtuse langusest:

- varade füüsiline seisund on järsult halvenenud;
- varadest saadavad tulud on väiksemad planeeritust;
- mõningate tegevusvaldkondade tulemused on oodatust halvemad;
- teatava raha teeniva üksuse tegevus kavatakse lõpetada.

Kui esineb tunnuseid võimalikust väärtuste langusest, viiakse läbi vara väärtuste test kahtlusaluse vara või varade grupi jaoks. Leitakse vara kaetav väärtus. Vara kaetav väärtus on kõrgem kahest järgnevast näitajast:

- vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused;
- vara kasutusväärtus.

Varad hinnatakse alla kaetavale väärtusele juhul, kui varade kaetav väärtus on väiksem bilansilisest jääkväärtusest.

Kui vara õiglast väärtust, millest on maha lahutatud müügikulutused, pole võimalik määrata, loetakse vara kaetavaks väärtuseks selle kasutusväärtus. Varade kasutusväärtus leitakse varade (või varade grupi) genereeritavate tuleviku rahavoogude nüüdisväärtusena.

Kui ei ole võimalik määrata mingi konkreetse vara kaetavat väärtust, leitakse see varade grupi (raha teeniva üksuse) jaoks, kuhu see vara kuulub. Valitakse väiksem eraldi identifitseeritav varade grupp, millest genereeritavad rahavood on olulises osas prognoositavad sõltumatult ülejäänud varade poolt genereeritavatest rahavoogudest.

Kahjum väärtuse langusest kajastatakse kohe kasumiaruandes kuluna. Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara puhul hinnatakse nende väärtuse langust varade netosummas, milleks on kogu investeeringu ja sihtfinantseeringuga soetatud osa vahe.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansipäeval, kas vara kaetav väärtus on tõusnud. Vastavalt testi tulemustele võidakse allahindlus tühistada.

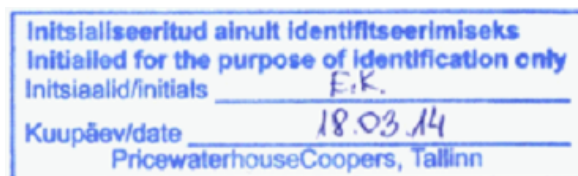
(J) Finantsvarad

Klassifitseerimine

Finantsvarade klassifitseerimise aluseks on finantsvarade soetamise eesmärk. Finantsvara kategooria määrab juhatus finantsvara esmasel kajastamisel.

Kontsernile kuuluvad finantsvarad on klassifitseeritud järgmistesse kategooriatesse:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad on kauplemise eesmärgil hoitavad finantsvarad, mis on soetatud edasimüügiks lähitulevikus. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse ka tuletisinstrumente, v.a. juhul, kui need on määratletud ja efektiivsed riskimaandamisinstrumentid. Finantsseisundi aruandes kajastatakse kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid varasid käibevaradena v.a. tuletisinstrumentid, mille järelejäänud realiseerumise periood on pikem kui 12 kuud;
- laenud ja nõuded. Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenusid ja nõudeid kajastatakse käibevaradena, välja arvatud juhul, kui laenu või nõude tähtaeg on aruandeperioodi lõpu seisuga üle 12 kuu. Sellisel juhul kajastatakse neid põhivaradena. Laenude ja nõuete kategoorias on kajastatud järgmised finantsvarad: „Raha ja raha ekvivalendid“, „Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades“, „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“.

Kajastamine ja mõõtmine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse või nende kajastamine lõpetatakse, kasutades väärtuspäeva-põhist arvestust. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ja omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena. Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või on üle antud ja üle on läinud ka oluline osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaid finantsvarasid ning müügiotel finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglases väärtuses. Laenusid ja nõudeid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressi määra meetodit.

Kasumeid ja kahjumeid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ümberhindlusest, kajastatakse kasumiaruande real „Finantstulud või -kulud“ nende tekkimise perioodil. Intressitulu müügiotel finantsvaradelt, laenudelt ning nõuetelt kajastatakse kasumiaruande finantstulude real. Kontsern ei ole saanud aruandeperioodil ega võrreldaval perioodil intressitulu ega dividenditulu õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt.

Kasum/kahjum müügiotel finantsvarade õiglase väärtuse muutusest kajastatakse muus koondkasumis.

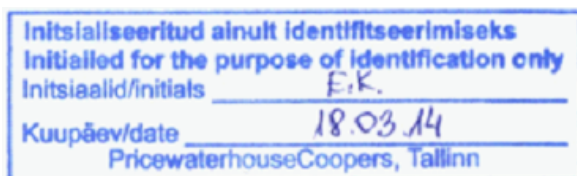
(K) Finantsvarade väärtuse langus

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad. Iga aruandeperioodi lõpu seisuga hinnatakse, kas esineb finantsvara või finantsvarade grupi võimaliku väärtuse langusele viitavaid objektiivseid tõendeid. Finantsvara või finantsvarade rühma väärtus on langenud ja kahjumid väärtuse langusest tekivad siis ja ainult siis, kui väärtuse languse kohta esineb objektiivseid tõendeid, mis on tekkinud ühe või mitme sündmuse (kahjumit põhjustav sündmus) tagajärjel pärast vara esmast kajastamist ja see kahjumit põhjustav sündmus (või sündmused) mõjutab (mõjutavad) finantsvara või finantsvarade rühma hinnangulisi tulevasi rahavoogusid, mida saab usaldusväärset prognoosida.

Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele, võivad olla võlgniku või võlgnike grupi olulised finantsraskused, kohustuste mitte-täitmine või maksejõuetus intressi või põhimaksete osas, pankrotistumise tõenäosus või finantsiline ümberorganiseerimine, ning kättesaadavatest andmetest järeldatav tulevaste rahavoogude oluline vähenemine, nagu muutused võlgnevustes või majanduslike tingimuste muutused, mis on seostatavad kohustuste rikkumisega.

Laenude ja nõuete kategooria puhul on väärtuse languse kahjumiks vahe varade bilansilise maksumuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude (v.a. tulevased krediidikahjumid, mis ei ole veel tekkinud) nüüdisväärtuse vahel, mida on diskonteeritud finantsvara algse sisemise intressimääraga. Finantsvara bilansilist maksumust vähendatakse ning arvestatud kahjum kajastatakse kasumiaruandes. Kui laenul või müügiotol finantsvaral on muutuv intressimäär, kasutatakse väärtuse languse arvestamisel diskontomäärana lepinguga määratud sisemist intressimäära.

Praktilistel kaalutlustel võib kontsern kasutada väärtuse languse määramisel ka õiglast väärtust, mis on arvatud turul jälgitavate hindade alusel. Kui järgneval perioodil väärtuse languse summa väheneb ja vähene mine on seostatav sündmusega, mis leidis aset peale väärtuse languse kajastamist (näiteks võlgniku krediidireitingu paranemine), kajastatakse väärtuse languse tühistamine kasumiaruandes.

(L) Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumente kajastatakse nende esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses tuletisinstrumendi lepingu sõlmimise kuupäeval. Peale esmast kajastamist hinnatakse neid igal bilansipäeval ümber nende õiglasele väärtusele. Väärtuse muutusest tekkinud kasumi või kahjumi kajastamise meetod sõltub sellest, kas tuletisinstrument on määratletud riskimaandamisinstrumendina ja kui on, siis maandatava objekti olemusest.

Kontsern kasutab tuletisinstrumentidest intressimäära *swap*-i, katmaks intressimääraga seotud riske. Selliseid tuletisinstrumente kajastatakse algselt tema õiglasel väärtuses lepingu sõlmimise kuupäeval ja hiljem hinnatakse ümber vastavalt instrumendi õiglasele väärtusele. Kui õiglane väärtus on positiivne, kajastatakse tuletisinstrument varana, kui aga negatiivne, siis kohustusena.

Tuletisinstrumendi õiglasele väärtusele muutusest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes, v.a. sellised tuletisinstrumendid, mis kvalifitseeruvad riskimaandamise eesmärgil soetatud instrumentide kajastamise erireegli (*hedge accounting*) alla. Viimatinimetuid kontsernil aruandeperioodil ja ka võrdlusperioodil ei olnud. Intressimäära *swap*-i õiglasele väärtusele määramisel kasutatakse 6-kuu Euribori hinnangutel põhinevate tulevaste rahavoogude meetodit.

(M) Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid.

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO (first-in, first-out) meetodit. FIFO meetodi rakendamisel kajastatakse varude lõppjääki bilansis viimasena saabunud ja veel müümata (kasutamata) partiide soetusmaksumuses. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas

(S) Laenukasutuse kulutused

Üldotstarbelised ja kindla otstarbega laenukasutuse kulutused, mis on otseselt seotud tingimustele vastavate varade soetamise või ehitamisega, milleks on vara, mille otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmiduse viimine võtab olulisel määral aega, lisatakse varaobjektide soetusmaksumusse kuni hetkeni, mil varad on valmis nende ettenähtud kasutuseks või müügiks.

(T) Finantskohustused

Kõik finantskohustused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad), võetakse algsest arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algsest arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

(U) Maksustamine

Dividendi tulumaks Eestis

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende ja teatud liiki väljamakseid ning kulusid, mis on ära toodud tulumaksuseaduses. Kuni 31. detsembrini 2013. aastal väljamakstud dividendide osas on maksumääraks 21/79 (sama maksumäär on kehtinud alates 1. jaanuarist 2008. a.). Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Sotsiaalmaksu maksed sisaldavad ka makseid riiklikusse pensionifondi. Kontsernil ei ole juriidilist ega faktilist kohustust maksta lisaks sotsiaalmaksule muid pensioni- või sarnaseid makseid.

Muud maksuliigid Eestis

Kontserni kulused oluliselt mõjutavad maksuliigid:

Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	1,0 % (2012: 1,4%) töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	21/79 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	0,6%–2,5% maa maksustamishinnast aastas
Raskeveokimaks	3,5–232,6 eurot/kvartalis veoauto kohta
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	21/79 ettevõtlusega mitteseotuks loetavatelt kuludelt
Elektrienergia aktsiis	4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta
Keskkonnatasud (saastetasud)	Saastetasu rakendatakse, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid ning maksumäärad kehtestatakse keskkonnatasude seaduses.

(V) Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud), kui eeldatakse, et töölepingu ajutine peatumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi, ning muid hüvitisi, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja tööd tegi. Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

(W) Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmustest tulenev seaduslik või faktiline kohustus, mis nõuab ressursidest loobumist ja kohustuse suurust saab usaldusväärset mõõta. Eraldisi kajastatakse kohustuse täitmiseks vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades intressimäära, mis kajastab turu hinnanguid raha ajaväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Eraldiste suurenemist seoses realiseerumistähtaaja lähenemisega kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Eraldisi ei moodustata tulevikus aset leidvate tegevuskahjumite katteks.

Mitmete sarnaste kohustuste olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalike ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kohustuste klassi kui üht tervikut. Kuigi iga üksiku objekti puhul võib ressursside vähenemise tõenäosus olla väike, võib kohustuste klassi osas tervikuna ressursside teatav vähenemine osutada tõenäoliseks. Sellisel juhul eraldis kajastatakse (kui teised kajastamiskriteeriumid on täidetud).

Eraldised vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpul ja korrigeeritakse lähtudes selle hetke parimast hinnangust. Eraldiste moodustamisega seotud kulu kajastatakse kasumiaruandes ärikuludes või põhivara soetusmaksimumuses, kui eraldise moodustamine on seotud demonteerimise, ümberpaigutamise või taastamiskohustusega, mis on tekkinud varaobjekti soetamise või varaobjekti teatud perioodi jooksul kasutamise tagajärjel.

Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need olid moodustatud.

Kui eeldatakse, et teine osapool hüvitab mõned või kõik eraldise täitmiseks vajalikud kulutused, kajastatakse hüvitis juhul, ja ainult juhul, kui hüvitise saamine pärast kohustuse täitmist kontserni poolt on praktiliselt kindel. Hüvitist käsitletakse eraldi varana. Hüvitisena kajastatud summa ei tohi ületada eraldise summat.

Muud võimalikud või olemasolevad kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

(X) Tulude arvestus

Tuluna kajastatakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglast väärtust. Tulu arvestatakse ilma käibemaksuta ning vähendatuna allahindluste võrra peale kontsernisest tehingute elimineerimist. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärset mõõta, on tõenäoline, et kontsern saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale ning on täidetud alltoodud täiendavad kriteeriumid. Tulu suurust loetakse usaldusväärset mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

Kontserni põhitegevusteks on lennutranspordi ja reisijate teenindamine. Lisaks saadakse tulu vabade pindade rentimisest, rentnikele kommunaalteenuste osutamisest ja vahendamisest.

Müügitulu

Teenuste osutamisest saadud tulu kajastatakse teenuse osutamise kuul ning lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Tulu viivistelt kajastatakse nende laekumise momendil ning laekunud summa ulatuses.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära.

(Y) Sihtfinantseerimine

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse selle õiglasest väärtusest, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset.

Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse brutomeetodil. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses, varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis pikaajalise kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil. Sihtfinantseerimisena ei kajastata valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (näiteks tasuta konsultatsioonid). Info sellise abi kohta avaldatakse aastaaruande lisades.

Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes real "muud äritulud".

(Z) Rendid

Rendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse. Kapitalirendina klassifitseeritakse rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved on läinud üle rentnikule. Muud rendid kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi teel renditud vara kajastatakse algselt rentniku bilansis varana renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete nüüdise-

väärtuses, kui viimane on madalam. Kohustust vähendatakse põhiosa tagasimaksetega. Kapitalirendiga seotud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes finantskulude koosseisus.

Makstud kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt ärikuluna ja saadud kasutusrendi maksed rendiperioodi jooksul lineaarselt ärituluna.

Kontsern rendib äriühingutele äripindu. Kontsessioonilepinguid, millega antakse kontsessioonärile õigus tegutseda Tallinna lennujaama territooriumil, loetakse tingimuslikeks rendilepinguteks. Kontsessioonitasusid on kahte tüüpi:

- baassumma korrigeeritud iga-aastaselt reisijate arvu kasvuga;
- määratud osa müügituludest, mis on kontsessioonäril saanud tegutsedes Tallinna lennujaama territooriumil.

Samuti on kontsessioonilepinguid, mille kontsessioonitasude muutus sõltub tarbijahinnaindeksist.

(AA) Dividendid

Dividende kajastatakse nende väljakuulutamisel jaotamata kasumi vähendamisenä ning kohustusena aktsionäri ees.

(BB) Rahavoogude aruanne

Rahavood klassifitseeritakse rahavoogudeks äritegevusest, investeerimisest ja finantseerimisest. Rahavoogude aruande koostamisel on rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest kajastatud otsemeetodil.

(CC) Bilansipäevajärgsed sündmused

Korrigeerivad sündmused – need, mis kinnitavad asjaolusid, mis eksisteerisid juba bilansipäeval, kajastatakse lõppenud aasta konsolideeritud majandus seisundi- ja koondkasumiaruandes.

Mittekorrigeerivad sündmused – need, millel ei ole seost bilansipäeval eksisteerinud asjaoludega, avaldatakse aastaaruande lisades.

Lisa 3. Finantsriskide juhtimine

(A) Finantsriskid

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (mis hõlmab valuutariski, rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära riski ja hinnariski), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab minimeerida võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab teatud riskipositsioonide maandamiseks tuletisinstrumente.

Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine. Kontserni finantsriske juhitakse vastavalt juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtetele kontserni tasandil.

(B) Tururiskid

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Varasid ja kohustusi, mis on nomineeritud eurodes, loetakse valuutariski suhtes neutraalseteks varadeks ja kohustusteks. Valuutariski vältimiseks toimuvad arveldused valdavas enamuses eurodes. 2013. ja 2012. aastal on need nõuded ja kohustused, mis on avatud valuutariskile, ebaolulised.

Hinnarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus muude kui intressimäärariskist või valuutariskist tulevate turuhindade muutumise tõttu. Kontsernil puuduvad finantsinstrumendid, mis oleks avatud hinnariskile.

Intressimäära risk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus turu intressimäära muutuste tõttu.

Üleöödeposiidid on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning ei tekita kontsernile rahavoogude intressimäära riski.

Rahavoogude intressimäära risk tekib kontserni ujuva intressimääraga võlakohustustest ning seisneb ohus, et finantskulud suurenevad, kui intressimäärad tõusevad.

Kontserni laenukohustused on ujuva intressimääraga, sõltuvad Euribori kõikumistest. Aastal 2013 võrreldes aastaga 2012 keskmised intressimäärad langesid.

Kontsern on sõlminud tuletistehingud SEB-ga ja Nordea Pangaga, Nordic Investment Bank laenu intressiriski maandamiseks (vt Lisa 16).

50 baaspunkti võrra kõrgema turuintressimäära (6 kuu Euribor) korral, seisuga 31. detsember 2013, oleks (kõigi muude näitajate samaks jäädes) kontserni aruandeperioodi kasumi muutus olnud ebaoluline. Ujuva baasintressimääraga võlakohustuste arvestatud intressikulu suurenemise mõju kasumiaruandele on ebaoluline ning võlakohustuste, mille intressikulu on fikseeritud swap tehinguga, intressimäär ei ole avatud Euribori muutustele.

Intressi muutus toob kaasa derivatiivi väärtuse muutuse. Intressi tõus muudab derivatiivi turuväärtust odavamaks, mis mõjutab majandusaasta kasumit. Derivatiivi hind kujuneb turuosaliste poolt intresside käitumiste prognooside alusel, kujuneva nõudluse ja pakkumise alusel ning sellest tulenevalt on potentsiaalset kasumit või kahjumit raske prognoosida.

(C) Krediidirisk

Krediidirisk seisneb kontserni võimalikus kahjus, mis on põhjustatud finantsinstrumendi teise osapoole võimetusest oma kohustusi täita. Krediidiriskile on avatud raha pangadeposiitidel, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Bilansipäeva seisuga ei olnud kontsernile teada olulisi suuremaid riske seoses ostjatelt laekumata arvetega (välja arvatud summade osas, mis on kantud ebatõenäoliselt laekuvateks arveteks).

Krediidiriski vähendamiseks on rakendatud järgmisi meetmeid:

- uutele sõlmitavatele rendilepingutele rakendatakse ettemaksu ühe kuu ulatuses.
- lennufirmadele, kellel puudub AS-ga Tallinna Lennujaam lennundusleping (sinna kuuluvad tšarterreise korraldavad lennundusettevõtted) rakendatakse ettemaksu prognoositava ühe lennu kulude ulatuses.
- lennunduslepingute sõlmimisel uute Euroopa Liidus lennundusturul vähetuntud firmadega nõutakse lennufirmalt pangagarantiid.

Klientide tähtjaks tasumata võlgadega tegeleb igapäevaselt raamatupidamise- ja turunduse osakond. Ostjatele esitatud arvete laekumise tähtaja ületamise korral kasutatakse kordusarvete, meeldetuletuste ja hoiatuste saatmist. Võla mittelaekumisel lõpetatakse lepingus ettenähtud tingimustel teenuse pakkumine. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu kaudu või antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale.

Nõuetest ostjate vastu on maha arvatud nõuete allahindlused. Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et puudub oluline kahjumi risk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat. Ülejäänud nõuete liigid allahinnatud varasid ei sisalda.

Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada krediidasutuste üleöö- ja tähtjalistesse deposiitidesse ning intressi- ja rahaturufondidesse.

Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhendatakse järgmistest printsiipidest:

- likviidsuse tagamine;
- kapitali säilimine;
- tulu teenimine.

Täiendav info krediidiriski kohta on avalikustatud Lisa 11.

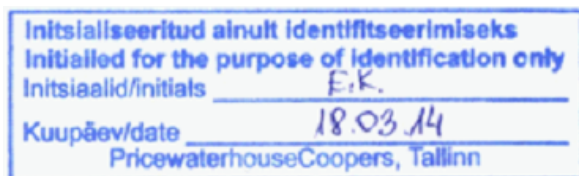
(D) Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsern ei suuda oma finantskohustusi täita rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, näiteks laenuudega.

Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid mahus 9 654 tuh eurot (31.12.2012: 9 645 tuh eurot).

Likviidsusriski maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenu, arvelduslaenu võimalus ning ostjate nõuete pidev monitooring. Bilansipäeva seisuga ületas kontserni käibevara lühiajalisi kohustusi 2 598 tuh euro (31.12.2012: 2 102 tuh euro) võrra.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on esitatud kontserni lühi- ja pikaajaliste kohustuste jaotus kohustuste realiseerumistähtaegade lõikes. Kõik tabelis esitatud summad on lepingute alusel tasumisele kuuluvad diskonteerimata rahavood.

Kohustuste jaotus maksetähtaegade järgi**tuhandetes eurodes**

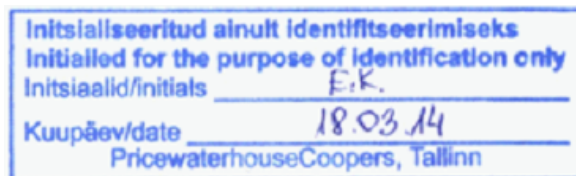
seisuga 31.12.2013	kuni 1 kuu	1 kuni 3 kuud	3 kuud kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	üle 5 aasta	Diskonteerimata rahavood kokku	Bilansiline väärtus
Laenukohustused (Lisa 13) ¹	106	2 011	2 700	22 856	3 840	31 512	30 642
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	0	0	0	880	0	880	880
Võlad tarnijatele ² (Lisa 17)	2 604	6	0	0	0	2 610	2 610
Kokku	2 711	2 017	2 700	23 735	3 840	35 002	34 132
seisuga 31.12.2012							
Laenukohustused (Lisa 13) ³	102	1 980	2 682	18 716	4 887	28 368	27 707
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	0	0	0	1 365	0	1 365	1 365
Võlad tarnijatele ⁴ (Lisa 17)	3 115	185	0	0	0	3 300	3 300
Kokku	3 217	2 165	2 682	20 081	4 887	33 033	32 372

1 Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2013. aasta lõpus kasutatud intressimäära

2 Kokku võlad tarnijatele miinus ettemaksud.

3 Diskonteerimata rahavoo leidmisel on kasutatud 2012. aasta lõpus kasutatud intressimäära

4 Kokku võlad tarnijatele miinus ettemaksud.

(E) Kapitaliriski juhtimine

AS-i Tallinna Lennujaam kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused dividendide jaotamise, aktsiakapitali suurendamise või vähendamise osas teeb Eesti Vabariik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu.

Kontsern on viimastel aastatel kasutanud võörkapitali põhivarasse tehtavate investeeringute finantseerimiseks.

Ettevõtte omakapital oli seisuga 31.12.2013 nagu ka 31.12.2012 kooskõlas äriseadustiku nõuetega.

Võlakohustuste suhe omakapitali ning netovõla suhe kogukapitali

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Võlakohustused (Lisa 13)	30 642	27 707
Miinus: raha ja raha ekvivalendid ja üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid (Lisa 12)	-9 654	-9 645
Netovõlg (võlakohustused-raha ja raha ekvivalendid)	20 988	18 062
Omakapital (Lisa 20)	54 879	49 834
Kogukapital (netovõlg + omakapital)	75 867	67 896
Võlakohustuste suhe kogukapitali	40%	41%
Netovõla suhe kogukapitali	28%	27%

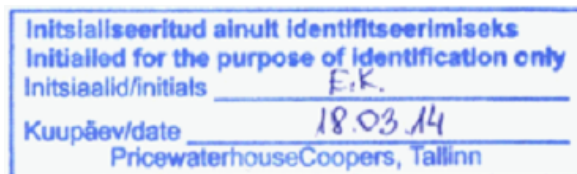
(F) Õiglase väärtuse hinnangud

Kontserni hinnangul ei erine bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja kohustuste õiglased väärtused oluliselt kontserni konsolideeritud bilansis, seisuga 31.12.2013 ja 31.12.2012, kajastatavatest jääkväärtustest. Kuna valdav osa kontserni pikaajalistest laenukohustustest on ujuva intressimääraga, mis muutub vastavalt muutustele rahaturu intressimäärades, siis nende õiglase väärtus ei erine oluliselt bilansilisest väärtusest. Ostjate vastu suunatud lühiajaliste nõuete ja tasumata arvete jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdub hinnanguliselt nende õiglase väärtusega.

Kontsern on pikaajalised laenukohustused liigitanud õiglase väärtuse hierarhia tasemele 3. ning õiglases väärtuses kajastatavad tuletisinstrumentid tasemele 2. Aktiivsel turul mittekaubeldavate finantsinstrumentide õiglase väärtus (näiteks avalikud tuletisinstrumentid) määratakse hindamise meetodeid kasutades. Hindamise meetodid maksimeerivad jälgitava turu andmete kasutamist, seal kus see on kättesaadav, ja toetuvad nii vähe kui võimalik üksuse spetsiifilistele hinnangutele. Kui kõik olulised instrumendi õiglase väärtuse määramiseks nõutud sisendid on jälgitavad, kajastuvad instrumendid tasemel 2 ning kui informatsioon sisendite kohta ei ole jälgitav, kajastuvad instrumendid tasemel 3.

Finantsinstrumentide väärtuse hindamiseks kasutatavad spetsiifilised hindamise meetodid hõlmavad:

- noteeritud turuhinnad või kaupleja pakkumishind sarnastele instrumentidele;
- intressimäärade muutuste õiglase väärtus arvutatakse eeldatavate tuleviku rahavoogude, mis põhinevad jälgitavatel intressimäärade kõveratel, nüüdisväärtusena.

Lisa 4. Olulised raamatupidamishinnangud

Konsolideeritud aastaruande koostamisel on kasutatud mitmeid raamatupidamishinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad aruandes kajastatud varasid ja kohustusi. Kuigi nimetatud hinnangud on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, ei pruugi need kokku langeda hilisema tegeliku tulemusega. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse muudatuse toimumise perioodi kasumiaruandes. Alljärgnevad hinnangud omavad suurimat mõju käesolevas raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsinformatsioonile.

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea hindamine

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga (vt Lisa 5) „Jääkväärtusega null kasutuses olevate põhivarade soetusmaksumus“).

Seisuga 31. detsember 2013 oli kontsernil materiaalsel põhivara jääkmaksumuses 117 862 tuh eurot (31. detsember 2012: 122 913 tuh eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 9 843 tuh eurot (2012: 9 722 tuh eurot) (vt Lisa 5). Kõikide varade amortisatsioonimäärade muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 592 tuh euro võrra (2012: 1 069 tuh euro võrra).

Seisuga 31. Detsember 2013 oli kontsernil kinnisvarainvesteeringuid jääkmaksumuses 19 325 tuh eurot (31.12.2012: 10 056 tuh eurot) (vt Lisa 7). Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioonimäärade muutmine ühe aasta võrra mõjutaks kasumit 61 tuh euro võrra (2012:34 tuh euro võrra).

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõuete hindamisel lähtub juhatus parimast talle teadaolevast informatsioonist arvestades ajaloolist kogemust. Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väär-

tuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti või finantsilise ümberkorralduse tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksimisega viivitamist

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summat korrigeeritakse iga bilansipäeva seisuga, kasutades varasemale kogemusele tuginevaid andmeid selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud bilansipäeva seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Seisuga 31. detsember 2013 oli kontsernil ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 8 tuh eurot (31. detsember 2012: 229 tuh eurot) (Lisa 10).

Materiaalse põhivara ja kinnisvarainvesteeringute kaetava väärtuse hindamine

IAS 36 fikseerib indikatsioonid vara väärtuse languse määramiseks. Kontserni äritegevuses toodud indikatsioone ei esine.

Regionaalsete lennujaamade tegevus on sõltuvuses riiklikust poliitikast. Regionaalpoliitika on lennujaamade osas seisukohal, et riigitoetus AS-le Tallinna Lennujaam peab katma ära infrastruktuuri igapäevaseks kasutamiseks vajalikud kulud. Riik loob võimaluse õhusõidukite maandumiseks ning lisaks toetab kohalikke lennuliine, et tagada lennuühendus saarte ja mandri vahel. Vara väärtust tuleb hinnata regionaalpoliitika aspektist. Vara hinnatakse läbi regioonile tekkiva kasu ning eeldatakse et ettevõtte äriline kasu on ebaoluline.

Kontserni juhatus hindas võimalike vara väärtuse langusele viitavate asjaolude esinemist kontsernis ning leidis, et 2013. aasta jooksul indikatsioon, mis viitaks sellele, et varad on kaotanud olulise osa raha genereerimise võimest ei esinenud ning seega vara kaetavat väärtust ei hinnatud (samadel põhjustel ei hinnatud vara kaetavat väärtust ka 2012. aastal).

Lisa 5. Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes	Lõpetama ehitised ja ettemaksud	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2011						
Soetusmaksumus	2 216	4 933	121 597	62 131	4 257	195 133
Akumuleeritud kulum	0	0	-36 722	-26 976	-3 305	-67 003
Jääkmaksumus 31.12.2011	2 216	4 933	84 875	35 155	952	128 130
2012. aastal toimunud muutused						
Ostud ja parendused	942	0	358	3 376	446	4 524
Amortisatsioonikulu	0	0	-4 242	-5 051	-430	-9 722
Müüdüd varad jääkväärtuses	0	0	0	-14	0	-14
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	0	-2	-3	-5
Ümberklassifitseerimised	-597	0	72	521	4	0
Saldo seisuga 31.12.2012						
Soetusmaksumus	2 560	4 933	121 955	65 335	4 596	199 379
Akumuleeritud kulum	0	0	-40 964	-31 872	-3 631	-76 466
Jääkmaksumus 31.12.2012	2 560	4 933	80 991	33 463	966	122 913
2013. aastal toimunud muutused						
Ostud ja parendused	777	0	1 665	2 524	730	4 940
Amortisatsioonikulu	0	0	-4 058	-5 321	-464	-9 843
Müüdüd varad jääkväärtuses	0	0	0	-3	0	-3
Mahakantud varad jääkväärtuses	0	0	0	-5	-17	-23
Ümberklassifitseerimised	-756	0	184	572	0	0
Klassifitseerimine kinnisvara- investeeringuks ⁵ (vt Lisa 7)	-121	0	0	0	0	-121
Saldo seisuga 31.12.2013						
Soetusmaksumus	2 460	4 933	123 616	67 491	5 132	203 632
Akumuleeritud kulum	0	0	-45 018	-36 833	-3 918	-85 769
Jääkmaksumus 31.12.2013	2 460	4 933	78 598	30 658	1 214	117 862

⁵ Aastal 2012 alustati kindla rentniku tarbeks lennukite angaari projekteerimisega. 2013 aastal klassifitseeriti lõpetamata põhivara all kajastatu kinnisvarainvesteeringuks.

Kontsern ei ole 2013. aastal kapitaliseerinud laenukasutamise kulutusi, aastal 2012 kapitaliseeriti summas 17 tuh eurot.

Seisuga 31.12.2013 (nii ka 31.12.2012) aasta lõpuks ei ole kontsernil kapitalirendi tingimustel soetatud vara.

Kasutusrendi tingimustel rendile antud varade, mida kasutatakse osaliselt oma äritegevuses ning osaliselt renditulu saamise eesmärgil, jääkväärtus seisuga 31.12.2013 oli 27 016 tuh eurot (31.12.2012: 28 268 tuh eurot).

Rendile antud põhivarad kuuluvad kõik põhivaragruppi „Ehitised ja rajatised“ (vt Lisa 8).

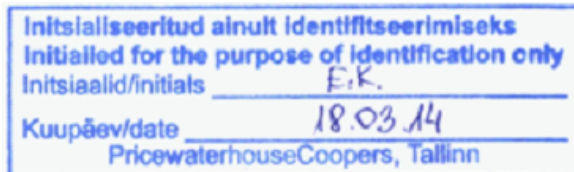
Põhivara soetused lennujaamade ja tütarettevõtte lõikes

tuhandetes eurodes	2013	2012
Tallinna Lennujaam	3 785	1 579
Kärdla Lennujaam	970	17
Pärnu Lennujaam	67	26
Tallinn Airport GH	52	1 664
Tartu Lennujaam	48	895
Kuressaare Lennujaam	18	0
Ostud ja parendused kokku	4 940	4 180

Regionaalsete lennujaamade põhivara soetusi on finantseeritud ERF fondidest. Põhivaradega seotud sihtfinantseerimise kohustuse kohta on avaldatud info Lisa 15.

Jääkväärtusega null kasutuses olevate materiaalse põhivarade soetusmaksumus

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Tallinna Lennujaam	15 817	12 426
Pärnu Lennujaam	1 683	1 338
Tartu Lennujaam	1 286	1 092
Kuressaare Lennujaam	919	1 003
Kärdla Lennujaam	530	402
Tallinn Airport GH	375	350
Jääkväärtusega null kasutuses olevad põhivarad kokku	20 611	16 610

Lisa 6. Immateriaalne põhivara

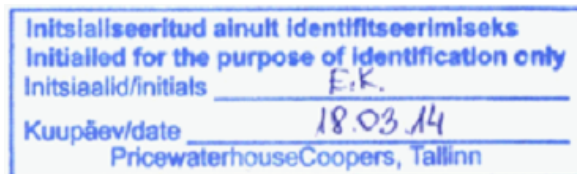
TARKVARA

tuhandetes eurodes	2013	2012
Soetusmaksumus seisuga 01.01.	1 304	1 268
Akumuleeritud kulum seisuga 01.01.	-1 127	-1 068
Jääkmaksumus seisuga 01.01.	177	200
Ettemaksed põhivara eest seisuga 01.01.	112	32
Kokku immateriaalne põhivara seisuga 01.01.	289	233

Immateriaalse põhivara liikumised perioodil

Ostud ja parendused	138	36
Arvestatud amortisatsioon	-100	-59
Ettemaksete ümberklassifitseerimine	-56	80

Soetusmaksumus seisuga 31.12.	1 016	1 304
Akumuleeritud kulum seisuga 31.12.	-802	-1 127
Jääkmaksumus seisuga 31.12.	214	177
Ettemaksed põhivara eest seisuga 31.12.	57	112
Kokku immateriaalne põhivara seisuga 31.12.	271	289

Lisa 7. Kinnisvarainvesteeringud

tuhandetes eurodes	2013	2012
Soetusmaksumus seisuga 01.01.	11 514	1 301
Kogunenud kulum seisuga 01.01.	-1 458	-1 278
Kinnisvarainvesteeringute bilansiline väärtus seisuga 01.01.	10 056	23
Kinnisvarainvesteeringute liikumised perioodis		
Ostud ja parendused	7 500	10 213
Arvestatud amortisatsioon	-832	-180
Lõpetamata kinnisvarainvesteering	2 479	0
Klassifitseerimine lõpetamata materiaalsest põhivarast (vt Lisa 5)	121	0
Soetusmaksumus seisuga 31.12.	20 426	11 514
Kogunenud kulum seisuga 31.12.	-1 101	-1 458
Kinnisvarainvesteeringute bilansiline jääkväärtus seisuga 31.12.	19 325	10 056

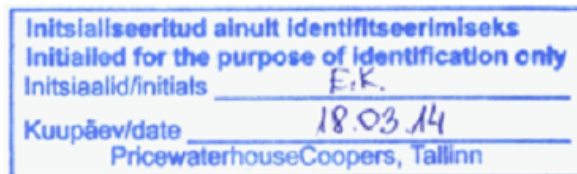
Suurem osa kinnisvarainvesteeringute rendilepinguid on lühikese ülesütlemise tähtajaga v.a. 2012. aastal valminud lennukite hooldusangaar, mis on rendile antud 30-ks aastaks. Kõik lepingupõhised kohustused seoses

kinnisvarainvesteeringute arendusega, remondi ja hooldusega lasuvad kontsernil kui rendileandjal. Kinnisvarainvesteeringutest saadud rendituolu oli 1 504 tuh eurot (2012: 472 tuh eurot) ja otsesed tegevuskulud 368 tuh eurot (2012: 163 tuh eurot).

Olulisemad soetused 2013. aastal on:

- Estonian Airilt ostetud büroohoone, angaar ja garaaž, summas 7,5 mln eurot. Kinnisvara finantseerimiseks emiteeriti võlakirjad summas 7,5 mln eurot (vt Lisa 13).
- Lõpetamata kinnisvarainvesteeringu ehitus – lennukite angaar, ehituse eeldatav maksumus 3,6 mln eurot (31.12.2013 seisuga lõpetamata ehitusena kajastatud 2,6 mln eurot), valmimistähtaeg aprill 2014. Ehitise kasutamiseks on rentnikuga sõlmitud 15 aastane rendileping.

Juhtkonna hinnangul ei erine 2013. aastal soetatud büroohoone, angaari ning garaaži õiglane väärtus selle bilansilisest maksumusest, kuna varad on soetatud avalikul pakkumisel turutingimustel. Juhtkond on veendumusel, et 2012. aastal valminud lennukite hooldusangaari õiglane väärtus ei erine oluliselt bilansilisest maksumusest.

Lisa 8. Kasutusrent

Renditulud on saadud ruumide, angaaride ja maa rendist (vt Lisa 7,21).

Tingimusliku rendina kajastatakse kontsessioone. Teenuste kontsessioonikokkuleppe puhul annab Tallinna Lennujaam lepingu kehtivuse ajaks kliendile õiguse osutada teenust oma territooriumil. Tingimuslik rendimakse sõltub lennujaama territooriumil osutatud teenuste käibest ning aasta jooksul lennujaama läbinud reisijate arvust.

Renditulu

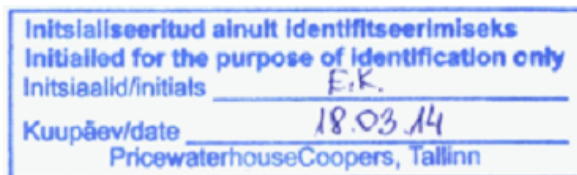
tuhandetes eurodes	2013	2012
Kontsessioonid	3 295	2 596
Hooned, rajatised	3 281	2 025
Infrastruktuuritasud	75	83
Kokku renditulu	6 651	4 704

Järgmiste perioodide renditulu mittekatkestatavatest rendilepingutest⁶

tuhandetes eurodes	2013	2012
< 1 aasta	2 890	2 156
1 – 5 aastat	9 259	4 926
> 5 aasta	7 485	7 501
Kokku renditulu	19 634	14 583

Toodud andmed kasutusrenditulude kohta sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu.

⁶ Siin ei näidata tingimuslikku renti (kontsessiooni), kuna rendimäär ei ole fikseeritud vaid sõltub kliendi käibest, reisijate arvust ning tarbijahinnaindeksist.

Rendikulu

tuhandetes eurodes	2013	2012
Sõiduaudod	66	79
Kokku rendikulu	66	79

Järgmiste perioodide kasutusrendimaksud mittekatkestatavatest rendilepingutest

tuhandetes eurodes	2013	2012
< 1 aasta	30	30
1 – 5 aastat	48	50
Kokku rendikulu	78	80

Kõikide mootorsõidukite kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid kontserni dividendi- ega finantseerimispoliitika. Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

Lisa 9. Varud

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Lennukite jäätõrje materjalid	127	78
Kütus	33	28
Rajahoidusmaterjalid	16	13
Päästeteenistuse kustutusvaht	7	7
Toiduained	12	5
Turunduse materjalid	1	1
Varud kokku	196	133

Aruandeperioodi jooksul ei ole tehtud varude allahindlusi, samuti ei ole tehtud allahindlusi ka aastal 2012.

Lisa 10. Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Ostjatelt laekumata arved	2 456	3 164
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-8	-229
Nõuded ostjate vastu kokku	2 448	2 935

Muud nõuded ja ettemaksed

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Käibemaksu tagasinõue	526	461
Nõue sihtfinantseerimise eest	159	17
Ettemaksed	166	165
Muud nõuded	4	2
Viitlaekumised	0	1
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	855	646
Nõuded kokku	3 303	3 581

Nõuete ja ettemaksete õiglasel väärtused ei erine oluliselt nende bilansilisel maksumusest. Nõuete laekumine ja ettemaksete eest saadavate teenuste ja kaupade laekumine ei ole tagatistega kaetud. Kõik kontserni nõuded ja ettemaksed on eurodes, vt Lisa 3.

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates nõuetes

tuhandetes eurodes	2013	2012
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi alguses	-229	-126
Aruandeperioodil ebatõenäoliselt laekuvateks hinnatud nõuded	-39	-139
Lootusetuks hinnatud nõuded	166	21
Aruandeperioodil laekunud ebatõenäoliselt hinnatud nõuded	95	15
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded perioodi lõpul	-8	-229

Lisa 11. Finantsinstrumendid

(A) Finantsinstrumendid kategooriate järgi

Finantsvarade kirjed finantsseisundi aruandes

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Nõuded ostjate vastu, saamata põhivara sihtfinantseering ja muud nõuded (Lisa 10)	2 611	2 954
Raha ja raha ekvivalendid (Lisa 12)	9 654	9 645
Kokku finantsvarade kirjed bilansis	12 265	12 599

Finantskohustuste kirjed finantsseisundi aruandes

tuhandetes eurodes	Finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	Muud finantskohustused	Kokku
Seisuga 31.12.2013			
Võlakohustused (Lisa 13)	0	30 642	30 642
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 17)	0	2 610	2 610
Tuletisinstrumendid (Lisa 16)	880	0	880
Kokku finantskohustuste kirjed bilansis	880	33 253	34 132
Seisuga 31.12.2012			
Võlakohustused (Lisa 13)	0	27 707	27 707
Võlad tarnijatele ja muud võlad (Lisa 17)	0	3 300	3 300
Tuletisinstrumendid (Lisa 15)	1 365	0	1 365
Kokku finantskohustuste kirjed bilansis	1 365	31 007	32 372

(B) Finantsinstrumendid krediikvaliteedi järgi**Ostjatelt laekumata arvete analüüs**

tuhandetes eurodes	2013	2012
Nõuded uute klientide vastu (arveldatud alla 12 kuu), kes 31.12. seisuga ei ole maksetähtaega ületanud	3	18
Nõuded uute klientide vastu (arveldatud alla 12 kuu), kes 31.12. seisuga on maksetähtaja ületanud	48	47
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud üle 12 kuu), kes 31.12. seisuga ei ole maksetähtaega ületanud	1 960	2 405
Nõuded olemasolevate klientide vastu (arveldatud üle 12 kuu), kes 31.12. seisuga on maksetähtaja ületanud	445	694
Kokku nõuded ostjate vastu	2 456	3 164

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Maksetähtaeg saabumata	2 008	2 452
Maksetähtaeg aegunud kuni 30 päeva	331	353
Maksetähtaeg aegunud kuni 60 päeva	58	54
Maksetähtaeg aegunud üle 60 päeva	59	305
Ostjatelt laekumata arved kokku	2 456	3 164

31.12.2013 seisuga nõuetest ostjate vastu oli 13.03.2013 laekumata 37 tuh eurot (13.03.2013: 266 tuh eurot).

Arvelduskontode ja deposiitide jaotus erinevate krediireitingutega pankade vahel

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A1	1 777	6 840
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut A2	7 081	2 724
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa2	728	0
Pankades, mis omavad Moody's krediireitingut Aa3	0	1
Krediidiriskile avatud summa kokku	9 586	9 565

Lisa 12. Raha ja raha ekvivalendid

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Kassad	67	79
Arvelduskontod	2 530	6 845
Üleöödeposiit	7 057	2 721
Raha ja raha ekvivalendid kokku	9 654	9 645

Lisa 13. Võlakohustused

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Pikaajalised võlakohustused		
Pikaajalised pangalaenu	18 417	22 972
Emiteeritud võlakirjad	7 500	0
Kokku pikaajalised võlakohustused	25 917	22 972
Lühiajalised võlakohustused		
Pikaajaliste pangalaenu tagasimakset järgmisel perioodil	4 556	4 556
Pikaajaliste pangalaenu intressikohustus seisuga 31.12	170	179
Kokku lühiajalised võlakohustused	4 726	4 735
Kokku võlakohustused	30 642	27 707

Pikaajaliste pangalaenu põhiosa, VÕLAKIRJAD (nominaalväärtuses) ja tingimused

	Lepingu sõlmimine	Tagasimaksetähtaeg	Tagatis	Kohustuse summa
Nordic Investment Bank	31.01.2008	15.09.2017	Vt Lisa 14	32 000 000
Pohjola pank	28.11.2011	30.09.2022	Vt Lisa 14	10 000 000
Pohjola pank võlakirjad	28.03.2013	2.04.2018	Puudub	7 500 000

Kõik võetud laenu on nomineeritud eurodes.

Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus bilansipäeval oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

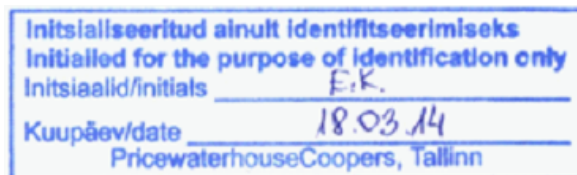
tuhandetes eurodes

Seisuga 31.12.2013	NIB	Pohjola	Pohjola võlakirjad	KOKKU
Laenu jääk perioodi alguses	17 778	9 750	0	27 528
Saadud laen perioodi jooksul	0	0	7 500	7 500
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-1 000	0	-4 556
Laenu jääk perioodi lõpus	14 222	8 750	7 500	30 472
Laenude intressi kohustus	145	0	25	170
Intressimäär	6k Euribor +0,12%	3k Euribor +1,0%	3k Euribor +1,1%	

Seisuga 31.12.2012	NIB	Pohjola	EIB	NORDEA	KOKKU
Laenu jääk perioodi alguses	21 333	0	500	961	22 795
Saadud laen perioodi jooksul	0	10 000			10 000
Tasutud laenud perioodil	-3 556	-250	-500	-961	-5 267
Laenu jääk perioodi lõpus	17 778	9 750	0	0	27 528
Laenude intressi kohustus	179	0	0	0	179
Intressimäär	6k Euribor +0,12%	3k Euribor +1,0%	Perioodi keskmine 1,24%	6k Euribor +0,3%	

VÕLAKIRJAD

Aruandeaastal emiteeris Tallinna Lennujaam 75 tagamata võlakirja nimiväärtuses 100 tuh eurot, mille lunastustähtaeg on aastal 2018. Võlakirjad on nomineeritud eurodes. Võlakirjade intressimäär on 3 kuu Euribor + 1,1% intressimarginaal. Võlakirjade emiteerimise tehingukulud olid 0,1% tehingu summast.

Lisa 14. Laenu tagatis ja panditud vara

Nordic Investment Bank ja Pohjola panga laenu tagatiseks varasid panditud ei ole, laenuleping näeb ette, et AS-i Tallinna Lennujaam ei tohi ilma panga eelneva kirjaliku nõusolekuta:

- võõrandada, anda üürile, rendile või muul lepingulisel alusel kolmanda isiku kasutusse anda oma vara, kui see väljub igapäevase majandustegevuse raamest;
- pantida oma vara või koormata seda mistahes muu piiratud asjaõigusega.

Lisa 15. Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

tuhandetes eurodes	2013	2012
Riigieelarvest määratud sihtotstarbeline toetus ⁷	6 148	6 148
Tartu linnavalitsus	23	14
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	14	21
Välisfinantseering	55	4
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatud tuluna (Lisa 22)	6 240	6 188

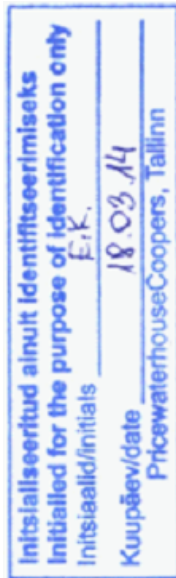
⁷ Toetus on ette nähtud regionaalsete lennujaamade (Kärdla-, Kuressaare-, tartu- ja Pärnu Lennujaamade) käigus hoidmiseks, 2011. aastal lisandus riigipoolne toetus pääste- ja julgestustegevusele.

Varade sihtfinantseerimine

tuhandetes eurodes	2013	2012
Pikaajalised saadud sihtfinantseerimised perioodi alguse seisuga	61 186	64 862
Saadud toetused		
Saadud kodumaine sihtfinantseering	8	14
Saadud Euroopa Regionaalarengu Fondilt (ERF)	1 071	97
Saadud toetused kokku	1 079	111
Arvestatud tuludesse		
Kodumaine sihtfinantseerimine	-269	-273
Ühtekuuluvusfond (ISPA)	-2 082	-2 082
Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	-1 461	-1 431
Sihtfinantseerimisega soetatud varade ja sihtfinantseerimiskohustuse mahakandmine (Euroopa Regionaalarengu Fondilt (ERF))	-72	-1
Arvestatud tuluse kokku (Lisa 22)	-3 884	-3 786
Pikaajalised saadud sihtfinantseerimised perioodi lõpu seisuga	58 381	61 186

Vabariigi Valitsuse 22. märtsi 2004. a määruse nr. 81 „Struktuuritoetuse rakendusasutuste ja rakendusüksuste nimetamine ning riigi ja kohaliku omavalitsuse investeringute meetmete loetelu kinnitamine” muudatusega nr 57 18.03.2005. aastast lülitati AS Tallinna Lennujaam rakendusüksuste loetellu. Rakendusüksus loodi eesmärgiga tagada Euroopa struktuuritoetuste õiguspärane kasutamine.

Rakendusüksus asub AS-i Tallinna Lennujaam koosseisus, mis tähendab, et Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on andnud AS-le Tallinna Lennujaam, kui rakendusüksusele, üle sihtfinantseerimise rakendamise juhtimise korraldamise ja elluviimise tagamise. Rakendusüksus tasub riigikassasse laekunud ERF-ilt saadud sihtfinantseerimise vahendid tarnijatele otse, mistõttu ei kajastu põhivarade soetamiseks saadud sihtfinantseerimine rahavoogude aruandes investeerimise rahavoogudes (vt konsolideeritud rahavoogude aruanne „Tasutud immateriaalse ja materiaalse põhivara soetamisel”).

AS-il Tallinna Lennujaam puudub kontroll rakendusüksuse rahaliste vahendite üle.

2013. aasta olulisemad ERFi poolt rahastatud soetused:

- Tartu lennujaam – uuendati piirdeaeda ja soetati niiduk;
- Kärdla lennujaam – valmis garaažikompleks ja soetati niiduk;
- Kuressaare lennujaam – soetati niiduk ja haagis;
- Pärnu lennujaam – soetati niiduk ja lumepuhur.

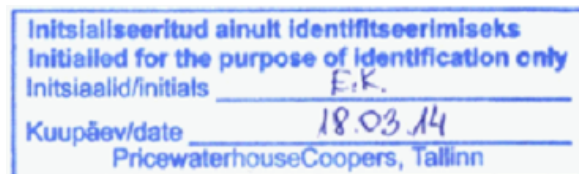
2012. aasta olulisemad ERFi poolt rahastatud soetused:

- Tartu lennujaam – valmisid lennukite- ja laohoone angaari rekonstrueerimised, soetati rajahoodus tehnikat;
- Kärdla lennujaam – alustati garaažikompleksi projekteerimist ning Kärdla Lennujaama maaküttele üleviimist.

ERF toetusega soetatud varad soetusmaksumuses lennujaamade lõikes

tuhandetes eurodes	2013	2012
Kärdla lennujaam	951	0
Kuressaare lennujaam	12	0
Pärnu lennujaam	49	0
Tartu lennujaam	84	507
Lennujaamad kokku	1 096	507

2013. aastal ERF toetusega soetatud varade soetusmaksumusest on ERF-i poolt rahastatud 98% (2012. aastal ERF toetusega soetatud varade soetusmaksumus on 96% ERF-i poolt rahastatud).

Lisa 16. Tuletisinstrumendid

Intressi swap	1. Ujuva intressimääraga Nordic Investment Bank laenu intressikulu fikseerimiseks (interest-rate swap):	2. Ujuva intressimääraga Nordic Investment Bank laenu intressikulu fikseerimiseks (cancellable swap):
Tehing sõlmiti	16.03.2007;	30.01.2012
Alguskuupäev	17.09.2007;	16.03.2012
Lõppkuupäev	15.09.2017;	15.09.2017
Nominaal-summa	18 000 000 eurot;	13 222 222 eurot;
Fikseeritud intressimäär	4,015%.	2,395%
Ujuva intressi baasmäär	6k Euribor	6k Euribor

Muutused intressi swapi osas

tuhandetes eurodes	
Õiglane väärtus seisuga 31.12.2013 (negatiivne turuväärtus)	880
sh pikaajaline osa	880
Õiglase väärtuse muutus 2013. aastal (Lisa 26)	-485
Õiglane väärtus seisuga 31.12.2012 (negatiivne turuväärtus)	1 365
Õiglase väärtuse muutus 2012. aastal (Lisa 26)	156
Õiglane väärtus seisuga 01.01.2012 (negatiivne turuväärtus)	1 209

Lisa 17. Võlad ja ettemaksud

Võlad tarnijatele

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Võlad põhivara eest	1 201	877
Võlad kaupade ja teenuste eest	1 409	2 423
Võlad tarnijatele kokku	2 610	3 300

Muud võlad ja ettemaksud

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Viitvõlad töötajatele (Lisa 19)	1 827	2 229
Maksuvõlad (Lisa 18)	1 195	898
Ettemaksud toodete ja teenuste eest	142	85
Muud viitvõlad	55	13
Muud võlad ja ettemaksud kokku	3 219	3 225
Võlad ja ettemaksud kokku	5 830	6 525

Lisa 18. Maksuvõlad

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Sotsiaalmaks töötasudelt ja erisoodustustelt	558	524
Tulumaks töötasudelt ja erisoodustustelt	312	290
Maamaks	242	0
Töötuskindlustusmaks	46	52
Pensionikindlustus	28	25
Aktsiis	6	6
Ettevõtte tulumaks	2	1
Muud maksud	1	0
Maksuvõlad kokku	1 195	898

Lisa 19. Viitvõlad töötajatele

Viitvõlad

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
Preemiaservi kohustus	937	1 294
Arvestatud, kuid väljamaksmata palk	599	583
Puhkusetasu kohustus	287	350
Muud võlad töötajatele	4	3
Viitvõlad kokku	1 827	2 229

Lisa 20. Omakapital

Kõik AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad Eesti Vabariigile. Nende valitsejaks ja aktsionäriõiguse teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja kommunikatsiooniminister.

	31.12.2013	31.12.2012
Aktsiakapital	24 360 500 eurot	24 360 500 eurot
Aktsiate arv	2 436 050 tk	2 436 050 tk
Aktsiate nimiväärtus	10 eurot	10 eurot

Kontserni emattevõtte aktsiakapital seisuga 31.12.2013 koosnes 2 436 050 lihtaktsiast (31.12.2012: 2 436 050) lihtaktsiast nimiväärtusega 10 eurot.

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2013 moodustas 28 082 tuh eurot (31. detsember 2012: 23 038 tuh eurot). Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb tulumaksukulu 21/79 netodividendina väljamakstavalt summalt. Seega on bilansipäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 22 185 tuh eurot (31. detsembril 2012: 18 200 tuh eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 5 897 tuh eurot (31. detsembril 2012: 4 840 tuh eurot).

Lisa 21. Müügitulu

Lennundustulu

tuhandetes eurodes	2013	2012
Reisijatasud	6 637	5 650
Maandumistasud	5 326	5 509
Parkimistasud	305	317
Navigatsioonitasud	21	20
Starditasud	6	5
Lennundustulu kokku	12 296	11 501

Mittelennundustulu

tuhandetes eurodes	2013	2012
Reisijate ja lennukite teenindamine	8 126	10 118
Renditulud (Lisa 8)		
Kontsessioonid	3 295	2 596
Ruumide ja angaaride üür	3 281	2 025
Infrastruktuuritasud	75	83
Renditulud kokku	6 651	4 704
Muud müüdid teenused		
Autode parkimisteenus	1 307	1 169
Üürnikele osutatud teenused	890	893
Reklaamiteenus	537	383
Lennundusega seotud teenused	368	375
Muud osutatud ja vahendatud teenused	114	155
Muud müüdid teenused kokku	3 215	2 975
Mittelennundustulu kokku	17 992	17 797
Müügitulu kokku	30 288	29 298

Lisa 22. Muud äritulud

tuhandetes eurodes	2013	2012
Tegevuskulude sihtfinantseerimine (Lisa 15)	6 240	6 188
Tuludesse arvestatud varade sihtfinantseerimine (Lisa 15)	3 884	3 787
Muud tulud	44	123
Kasum masinate ja seadmete müügist	35	9
Muud äritulud kokku	10 203	10 107

Lisa 23. Kaubad, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes	2013	2012
Julgestus, ohutus ja pääste	3 266	3 082
Kommunaalkulud	2 528	2 542
Hoonete ja rajatiste hooldus	1 498	1 329
Sõidukite majandamise kulud	1 347	1 583
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	1 132	738
Lennuradade hooldus	930	1 275
Reisijate ja õhusõidukite teenindamise kulud	744	937
Kaubad, materjal ja teenused kokku	11 445	11 486

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

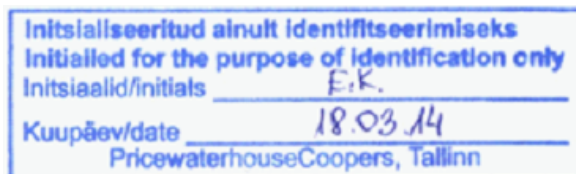
Lisa 24. Mitmesugused tegevuskulud

tuhandetes eurodes	2013	2012
Turundus ja avalikud suhted	337	328
Koolituskulud	252	228
Administreerimiskulud	216	190
Eri- ja vormiriietused	128	163
Töölähetused	97	86
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest (lisa 10)	-56	124
Tegevuskulud kokku	974	1 119

Lisa 25. Tööjõukulud

tuhandetes eurodes	2013	2012
Töötasud, tulemustasud, puhkusetasud ja preemiad	7 987	7 831
keskmine töötasu kuus eurodes	1 242	1 210
Hüvitised ja toetused	34	42
Muud koosseisuvälised töötasud	68	53
Tööjõukulu klassifitseeritud erisoodustusena	68	57
Tööjõukuludelt arvestatud maksud	3 051	2 773
Töötajatega seotud viitvõlad	693	1 294
Tööjõukulud kokku	11 901	12 051

Töötajate arv	2013	2012
Töötajate arv perioodi algul	539	531
Töötajate arv perioodi lõpul	574	584
Keskmine töötajate arv taandatud täistööajale	536	539

Lisa 26. Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes	2013	2012
Intressitulud deposiididelt	6	12
Deriviivi õiglase väärtuse muutus (Lisa 16)	485	-156
Intressikulu derivatiividega kaetud laenu-delt	-472	-542
Intressikulu ujuva intressimääraga laenu-delt	-193	-292
Intressikulu võlakirjadelt	-75	0
Muud finantstulud, -kulud	-8	-29
Finantstulud ja -kulud kokku	-257	-1 007

Lisa 27. Tingimuslikud ning siduvad tulevikukohustused

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud kontserni ettevõtete maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli üheski kontserniettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontsernile olulise täiendava maksusumma.

Lisa 28. Tehingud seotud osapooltega

AS-i Tallinna Lennujaam aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Kontserni aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks ema- ja tütar-ettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid ning muud ettevõtted, kelle üle nimetatud isikutel on oluline mõju.

Samuti on loetud seotud osapoolteks kõik organisatsioonid, kus riigil on kontroll või valitsev mõju. Kontserni juhatuse peab oluliseks avalikustada tehingud riigi kontrolli või valitseva mõju all olevate lennundusettevõtete, kus riik omab valitsevat mõju. Sellistele ettevõtetele osutati teenuseid 2013. aastal 6 812 tuh euro eest (2012: 7 675 tuh eurot). Ostetud teenuste mahud on ebaolulised.

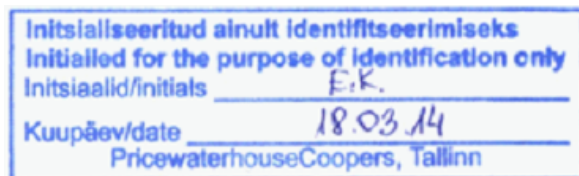
Aastal 2013 soetati AS-lt Estonian Air kinnisvarainvesteeringuna kajastatud (vt Lisa 7) büroohoone, angaar ja garaaž, summas 7 500 tuh eurot.

Juhatus ja nõukogu

Nõukogu ja juhatuse töötasu koos sotsiaalmaksudega moodustas 2013. aastal 452 tuh eurot (2012: 462 tuh eurot).

AS Tallinna Lennujaam on andnud juhatuse liikmete käsutusse ametiautod, teenistusleping ei näe ette lahkumishüvitiste maksmist.

Tehingud seotud osapooltega on teostatud turuhindades ning nõuetes seotud osapooltega ei ole tehtud allahindlusi.

Lisa 29. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta

Konsolideerimata finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	31.12.2013	31.12.2012
VARAD		
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud	1 028	1 028
Materiaalne põhivara	115 119	119 714
Immateriaalne põhivara	267	274
Kinnisvarainvesteeringud	19 325	10 056
Põhivara kokku	135 739	131 072
Käibevara		
Varud	62	55
Nõuded ja ettemaksud	2 481	2 408
Raha	6 208	6 747
Käibevara kokku	8 751	9 210
VARAD KOKKU	144 490	140 282
OMAKAPITAL		
Aksiakapital	24 361	24 361
Kohustuslik reservkapital	2 436	2 436
Jaotamata kasum	22 871	18 051
OMAKAPITAL KOKKU	49 668	44 848
KOHUSTUSED		
Pikaajalised kohustused		
Võlakohustused	25 917	22 972
Sihtfinantseerimine	58 381	61 186
Tuletisinstrumentid	880	1 365
Kokku pikaajalised kohustused	85 178	85 523
Lühiajalised kohustused		
Võlakohustused	4 725	4 735
Võlad ja ettemaksud	4 919	5 176
Kokku lühiajalised kohustused	9 644	9 911
Kohustused kokku	94 822	95 434
Kohustused ja omakapital kokku	144 490	140 282

Konsolideerimata koondkasumiaruanne

tuhandetes eurodes	2013	2012
Müügitulu	24 054	21 375
Muud äritulud	10 197	10 051
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-10 036	-9 588
Mitmesugused tegevuskulud	-837	-914
Tööjõukulud	-7 951	-7 486
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-10 281	-9 497
Muud ärikulud	-68	-54
Ärikasum	5 079	3 887
Neto finantstulud ja - kulud	-259	-1 011
Aruandeaasta puhaskasum	4 820	2 876
MAJANDUSAASTA KOONDKASUM	4 820	2 876

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initiaals E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

Tuhandetes eurodes	2013	2012
Põhitegevuse rahavood		
Laekumised klientidelt	26 724	26 967
Tarnijatele ja töötajatele tasutud	-21 912	-21 825
Saadud intressitulu	4	8
Makstud intressid	-757	-821
Saadud sihtfinantseerimine riigi eelarvest	6 148	6 148
Saadud muu tegevuskulude sihtfinantseerimine	60	56
Põhitegevuse rahavood kokku	10 266	10 533
Rahavood investeerimisest		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-13 972	-13 430
Laekunud materiaalse põhivara müügist	23	14
Laekunud põhivara sihtfinantseerimine	199	35
Rahavood investeerimisest kokku	-13 749	-13 382
Rahavood finantseerimisest		
Saadud laenu tagasimaksud	-4 556	-5 267
Saadud laen ja emiteeritud võlakirjad	7 500	10 000
Tagasimakstud kapitalirendi kohustused	0	-14
Rahavood finantseerimisest kokku	2 944	4 719
Puhas rahavoog	-539	1 870
Raha ja raha ekvivalendid perioodi algul	6 747	4 876
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpul	6 208	6 747
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-539	1 870

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes	Aksiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2011	24 360	2 300	15 311	41 972
reservkapital	0	136	-136	0
2012. aasta koondkasum	0	0	2 876	2 876
Saldo seisuga 31.12.2012	24 360	2 436	18 051	44 848
2013. aasta koondkasum	0	0	4 820	2 876
Saldo seisuga 31.12.2013	24 360	2 436	22 871	49 668

AS Tallinna Lennujaam (emaettevõtte) korrigeeritud omakapitali aruanne

tuhandetes eurodes	2013	2012
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	49 668	44 848
Tütarettevõtte bilansiline väärtus emaettevõtte konsolideerimata bilansis (miinus)	-1 028	-1 028
Tütarettevõtte väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil (pluss)	6 239	5 933
Kokku	54 879	49 753

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials E.K.
 Kuupäev/date 18.03.14
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Tallinna Lennujaam aktsionärile

Oleme auditeerinud kaasnevat AS Tallinna Lennujaam ja selle tütaretevõtte konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2013, konsolideeritud koondkasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ning lisasid, mis sisaldavad aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat informatsiooni.

Juhatus kohustused konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ning sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunnet, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja õiglaseks esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt AS Tallinna Lennujaam ja selle tütaretevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2013 ning nende sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

AS PricewaterhouseCoopers

Tiit Raimla
Vandeauditor, litsents nr 287

Janno Hermanson
Vandeauditor, litsents nr 570

18. märts 2014

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Eelmiste perioodide jaotamata kasum 31.12.2012	23 038 tuhat eurot
2013. aasta puhaskasum	5 044 tuhat eurot
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2013	28 082 tuhat eurot

Juhatus teeb ettepaneku 2013. aasta puhaskasum summas 5 044 tuhat eurot jaotada järgmiselt:

5 044 tuhat eurot jätta jaotamata ning kanda jaotamata kasumisse.

Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	28 082 tuhat eurot
--	--------------------

Rein Loik	juhatuse esimees	_____	_____	2014
Einari Bambus	juhatuse liige	_____	_____	2014
Anneli Turkin	juhatuse liige	_____	_____	2014
Erik Sakkov	juhatuse liige	_____	_____	2014

MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRJAD

Juhatus on koostanud 2013. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande. Juhatus kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Juhatus:

Rein Loik juhatusesimees _____ 2014

Einari Bambus juhatuseliige _____ 2014

Anneli Turkin juhatuseliige _____ 2014

Erik Sakkov juhatuseliige _____ 2014

Nõukogu on juhatuselt koostatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek, läbi vaadanud ja heaks kiitnud. Nõukogu kinnitab majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

Nõukogu:

Toivo Jürgenson nõukoguesimees _____ 2014

Arto Aas nõukoguliige _____ 2014

Väino Linde nõukoguliige _____ 2014

Kalle Palling nõukoguliige _____ 2014

Cinzia Siig nõukoguliige _____ 2014

Tiit Riisalo nõukoguliige _____ 2014

AS Tallinna Lennujaama müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

tuhandetes eurodes		2013	2012
EMTAK kood			
35131	Elektrienergia jaotus	577	588
52231	Lennuväljade ja lennujaama reisiterminalide töö	21 551	18 560
52239	Muud õhustranspordi teenindavad tegevused	8 126	10 118
85599	Muud mujal liigitamata koolitus	34	32